

Dogfen ir Cyhoedd

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

Dr Gwynne Jones
Prif Weithredwr – Chief Executive
CYNGOR SIR YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
Swyddfeydd y Cyngor - Council Offices
LLANGFNI
Ynys Môn - Anglesey
LL77 7TW

Ffôn / tel (01248) 752500
Ffacs / fax (01248) 750839

RHYBUDD O GYFARFOD	NOTICE OF MEETING
PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL (ARBENNIG)	CORPORATE SCRUTINY COMMITTEE (EXTRAORDINARY)
DYDD MAWRTH, 11 GORFFENNAF 2017 am 2 y. p.	TUESDAY, 11 JULY, 2017 at 2:00 p.m.
YSTAFELL BWYLLGOR 1, SWYDDFEYDD Y CYNGOR, LLANGFNI	COMMITTEE ROOM 1, COUNCIL OFFICES, LLANGFNI
Swyddog Pwyllgor	Ann Holmes 01248 752518 Committee Officer

AELODAU / MEMBERS

Cynghorwyr / Councillors:-

PLAID CYMRU / THE PARTY OF WALES

Trefor Lloyd Hughes, MBE, Carwyn Jones, Dylan Rees (*Is-Gadeirydd/Vice-Chair*),
Alun Roberts, Nicola Roberts

Y GRWP ANNIBYNNOL / THE INDEPENDENT GROUP

Richard Griffiths, Richard O. Jones

PLAID LAFUR CYMRU/ WALES LABOUR PARTY

J. Arwel Roberts

ANNIBYNNWYR MÔN / ANGLESEY INDEPENDENTS

Aled Morris Jones (Democratiaid Rhyddfrydol Cymru/Welsh Liberal Democrats)(*Cadeirydd/Chair*)
Shaun Redmond

AELODAU CYFETHOLEDIG (Gyda hawl pleidleisio ar faterion Addysg) / CO-OPTED MEMBERS (With voting rights when dealing with Educational matters)

Mr Keith Roberts (Yr Eglwys Gatholig / The Catholic Church)
Mrs Anest G. Frazer (Yr Eglwys yng Nghymru / The Church in Wales).

R H A G L E N

1 **DATGANIAD O DDIDDORDEB**

To receive any declaration of interest by any Member or Officer in respect of any item of business.

2 **ENWEBIADAU I BANELAU A BYRDDAU - PANEL SGRIWTINI ADOLYGU CYNNYDD YSGOLION** (Tudalennau 1 - 4)

Cyflwyno adroddiad y Rheolwr Sgriwtini Dros Dro.

3 **MONITRO CYNNYDD - CYNLLUN GWELLIANT Y GWASANAETHAU PLANT** (Tudalennau 5 - 12)

Cyflwyno adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Plant Dros Dro.

4 **MODERNEIDDIO YSGOLION - YMGYNGHORIAD STATUDOL ARDAL LLANGEFNI** (Tudalennau 13 - 72)

Cyflwyno adroddiad y Pennaeth Dysgu.

5 **RHAGLEN AMLINELLOL STRATEGOL MODERNEIDDIO YSGOLION BAND B (2019-24)** (Tudalennau 73 - 108)

Cyflwyno adroddiad y Pennaeth Dysgu.

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
PWYLLGOR:	Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol
DYDDIAD:	11 Gorffennaf, 2017
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Enwebu Aelodau Sgrwtini i wasanaethu ar y Panel Sgrwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion
CADEIRYDD(ION) SGRWTINI:	Cynghorydd Aled Morris Jones
AELOD(AU) PORTLFOLIO:	Cynghorydd R Meirion Jones (Addysg, Ieuenctid, Llyfrgelloedd a Diwylliant)
PENNAETH GWASANAETH:	Amherthnasol
AWDUR YR ADRODDIAD Rhif Ffôn: E-bost:	Anwen G Davies (Rheolwr Sgrwtini Dros Dro) 01248 752578 AnwenDavies@ynysmon.gov.uk

1.0 ARGYMHELLIAD

A1: Gofynnir i'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol enwebu dau Aelod pellach i wasanaethu ar y **Panel Sgrwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion**.

2.0 CEFNDIR

2.1 Bydd yr Aelodau'n ymwybodol y rhoddwyd ystyriaeth yng nghyfarfod diwethaf y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol (cynhaliwyd ar 26 Mehefin, 2017) i nifer o baneli a byrddau sydd angen cynrychiolaeth o blith Aelodau Sgrwtini arnynt. Penderfynwyd ar enwebiadau i'r holl baneli a byrddau ar wahân i'r Panel Sgrwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion, gyda'r Pwyllgor yn enwebu 2 Aelod i'r 4 sedd ar gael ar y Panel.

3.0 TRAFODAETH

3.1 Yn sgîl ei ystyriaeth, penderfynodd y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol enwebu 2 Aelod i fod ar y Panel Sgrwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion sef:

- Cynghorydd Alun Roberts
- Cynghorydd John Arwel Roberts

Hefyd, gwelwyd y Pwyllgor yn gohirio enwebiad i'r 2 sedd yn weddill ar y Panel tan y cyfarfod nesaf i'w gynnal ar 11 Gorffennaf gan nad oedd 3 aelod o'r Pwyllgor yn gallu mynychu'r cyfarfod.

- 3.2 Mae yna ofyn rwan felly i'r Pwyllgor enwebu **2 Aelod arall** i wasanaethu ar y Panel Sgrwtini. Mae'r cylch gorchwyl ar gyfer y Panel ynghlwm (**ATODIAD 1**) er mwyn cynorthwyo Aelodau yn y broses o ddewis.
- 3.3 Dylai Aelodau fod yn ymwybodol nid yw'r rheolau sy'n ymwneud â "Chydbwysedd Gwleidyddol" yn berthnasol i aelodaeth paneli a byrddau.

ATODIAD
Cylch Gorchwyl y Panel Sgrwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion

Awdur: Anwen Davies

Teitl y Swydd: Rheolwr Sgrwtini Dros Dro

Dyddiad: 30/06/17

ATODIAD 1

CYLCH GORCHWYL Y PANEL ADOLYGU CYNNYDD YSGOLION

Pwrpas y ddogfen hon yw dangos cylch gorchwyl y Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion (y Panel).

1.0 CEFNDIR

1.1 Sefydlwyd y Panel ar 21 Tachwedd 2012 gan y Pwyllgor Sgriwtini Addysg a Hamdden. 'Roedd yn codi o argymhellion a wnaed gan Estyn ar ansawdd gwasanaethau addysg ar gyfer plant a phobl ifanc yn Ynys Môn.

1.2 Mae'r Pennaeth Dysgu a'r Uwch Reolwr Safonau Ysgolion a Chynhwysiad yn rhoi arweiniad i'r Panel am ysgolion y gallai fod yn briodol eu gwahodd i ymddangos ger ei fron. Mae'r maen prawf a ddefnyddir i ddewis ysgolion yn seiliedig ar y fframwaith cenedlaethol ar gyfer categoraiddio ysgolion, perfformiad yr ysgol ac adroddiadau Estyn. Y nod yw cael cymysgedd da o ysgolion bach, canolig, mawr cynradd / uwchradd. Pwysleisir mai mater i'r Panel yn unig fydd dewis pa ysgol a fydd yn ymddangos o'i flaen.

1.3 Gall y Panel wahodd ysgolion i ailymddangos o'i flaen os oes materion y bydd angen eu hailystyried yn ddiweddarach.

2.0 RÔL Y PANEL

2.1 Gwella gwella perfformiad yr holl ysgolion ar Ynys Môn drwy herio perfformiad ysgolion unigol yn gadarn.

2.2 Annog rhannu ymarfer da rhwng ysgolion, gan fanteisio ar wersi a ddysgwyd ac o brofiad ysgolion unigol.

2.3 Gwella gwybodaeth yr aelodau lleol am yrwyr perfformiad allweddol a'r heriau sy'n wynebu ysgolion ar Ynys Môn.

2.4 Rhoi hyder i'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth, Sgriwtini, y Pwyllgor Gwaith a'r Rheoleiddwyr bod perfformiad ysgolion yn cael ei fonitro gan yr aelodau.

2.5 Cynorthwyo'r Gwasanaeth Dysgu gyda rhaglenni a phrosiectau addysgol cyffredinol a chynyddu gwybodaeth am drefniadau gweithio ar y cyd rhwng y Cyngor a GwE (Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion ar gyfer Gogledd Cymru) er mwyn codi safonau.

3.0 Y BROSES A'R TREFNIADAU AR GYFER ADRODD

3.1 Derbynn adroddiadau gan y Pennaeth Dysgu a'r Uwch Reolwr Safonau Ysgolion

ar berfformiad ysgolion unigol.

- 3.2 Derbyn adroddiadau gan yr Ymgynghorydd Her a Chefnogaeth (GwE) ar berfformiad ysgolion unigol.
- 3.3 Derbyn adroddiadau gan benaethiaid ar berfformiad ysgol ynghyd â'r gweithdrefnau a fabwysiadwyd sydd wedi arwain at well perfformiad.
- 3.4 Gwneud argymhellion neu godi unrhyw fater sy'n peri pryder i sylw'r Pennaeth Dysgu a'r Aelod Portffolio perthnasol lle bo angen.
- 3.5 Uwchgyfeirio materion ar gyfer sgriwtni lle bo angen.
- 3.6 Cyflwyno adroddiadau ar gynnydd i'r Pwyllgor Sgriwtni Partneriaeth ac Adfywio pob blwyddyn galendr.

4.0 AELODAETH

- 4.1 Y Panel i gynnwys 8 aelod (y Pwyllgor Sgriwtni Partneriaeth ac Adfywio i enwebu 4 aelod a'r Pwyllgor Sgriwtni Corfforaethol i enwebu 4 aelod).
- 4.2 Os bydd unrhyw aelod enwebedig yn ymddiswyddo o'r Panel neu ddim yn gallu parhau i fod yn aelod ohono (am ba reswm bynnag), bydd y Rhiant-Bwyllgor Sgriwtni yn enwebu aelod arall yn ei le.

5.0 AMLDER A GWEINYDDU

- 5.1 Bydd y Panel yn ceisio ystyried perfformiad 10 ysgol ym mhob blwyddyn galendr.
- 5.2 Bydd gan holl gyfarfodydd y Panel raglen ysgrifenedig a rhoddir cyfle i aelodau gynnig eitemau ar gyfer y rhaglen cyn y cyfarfod.
- 5.3 Cymerir cofnodion yn yr holl gyfarfodydd o'r Panel a fydd yn cynnwys crynodeb o'r pwyntiau trafod allweddol ac unrhyw gamau y cytunwyd i'w cymryd.
- 5.4 Nid oes raid cael cworwm i'r Panel fedru bwrw ymlaen ond dylid rhoi sylw difrifol i ohirio'r cyfarfod os bydd llai na thri aelod yn bresennol.

6.0 ADOLYGU'R CYLCH GORCHWYL

- 6.1 Adolygir y Cylch Gorchwyl bob blwyddyn gan y Panel. Bydd raid cyflwyno unrhyw newidiadau arfaethedig i'r Pwyllgor Sgriwtni Partneriaeth ac Adfywio i'w cymeradwyo'n ffurfiol.

Cyngor Sir Ynys Môn	
Adroddiad i:	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
Dyddiad :	11.7.2017
Pwnc:	Adroddiad Cynnydd ar y Gwasanaethau Plant
Aelod(au)Portffolio	Y Cyngorydd Llinos Medi Huws
Pennaeth Gwasanaeth:	Llŷr Bryn Roberts
Awdur yr adroddiad: Ffôn : E-bost :	Llŷr Bryn Roberts - Pennaeth Dros Dro - Gwasanaethau Plant (Gweithrediadau) 01248 752 765 llyrbrynroberts@YnysMon.gov.uk
Aelodau Lleol	Yn berthnasol i'r holl Aelodau

1.0 Argymhelliad

1.1 Bod Aelodau'n nodi'r cynnydd hyd yma.

2.0 Cefndir

2.1 Arolygwyd Gwasanaethau Plant Ynys Môn gan AGGCC ym mis Hydref a mis Tachwedd 2016. Bydd Aelodau'n ymwybodol i'r Awdurdod sefydlu panel Aelodau¹ i fonitro cynnydd a hefyd dal y Gwasanaeth i gyfrif. Bydd y Panel yn derbyn gwybodaeth fanwl ar gynnydd a gwneir trefniadau i gyflwyno crynodeb o'r adroddiadau cynnydd i bob cyfarfod o'r Pwyllgor Sgriwtini hwn.

3.0 Sgôp yr Arolygiad

3.1 'Roedd yr arolygiad yn canolbwyntio ar sut mae plant a theuluoedd yn cael eu grymuso i gael mynediad at wasanaethau cymorth, gofal a chefnogaeth ac ar ansawdd y canlyniadau a gyflawnir ar gyfer plant sydd angen cymorth, gofal a chefnogaeth a / neu blant y mae angen eu hamddiffyn, gan gynnwys plant sydd, yn ddiweddar, wedi dod yn blant sy'n derbyn gofal gan yr awdurdod lleol. 'Roedd yr arolygiad hefyd yn gwerthuso ansawdd y trefniadau arweinyddiaeth, rheoli a llywodraethu a oedd ar waith i ddatblygu a chefnogi darparu gwasanaethau.

4.0 Argymhellion adroddiad AGGCC

4.1 Cyhoeddwyd adroddiad terfynol AGGCC ar 7 Mawrth 2017 ac 'roedd ynddo 14 o argymhellion:

¹ Panel Gwella Gwasanaethau Plant

4.2 **Fel blaenoriaeth:**

1. Dylai'r awdurdod fwrw ymlaen â'i ymrwymiad i ddatblygu fframwaith ar gyfer darparu gwaith ataliol gyda phlant a theuluoedd a fydd yn darparu gwasanaeth integredig yn ogystal â darparu help a chymorth cynnar sy'n oedi'n effeithiol yr angen am ofal a chymorth.
2. Dylid sefydlu systemau sicrhau ansawdd a threfniadau hyfforddiant aml-asiantaeth effeithiol i sicrhau bod y staff a'r partneriaid yn deall y trothwyon ar gyfer asesu gwasanaethau plant statudol a'u bod yn cael eu cymhwyso'n gyson; dylai hyn gynnwys datblygu protocol trothwyon diogelu plant aml-asiantaeth sy'n ymgorffori'r canllawiau a gyhoeddwyd yn ddiweddar gan Lywodraeth Cymru.
3. Dylai uwch arweinwyr yn y gwasanaethau cymdeithasol a'r heddlu barhau i gydweithio'n rhagweithiol i sicrhau gwelliannau i ansawdd, cysondeb ac amseroldeb ymholiadau diogelu plant.
4. Dylai'r cyngor barhau i gynorthwyo uwch arweinwyr i wella eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth o natur gymhleth a'r risgiau sy'n gysylltiedig â darparu gwasanaethau plant, er mwyn rhoi sicrwydd iddynt hwy, eu partneriaid, staff a chymunedau bod eu cyfrifoldebau yn cael eu cyflawni i'r eithaf.
5. Dylid datblygu strategaeth gadarn ar gyfer y gweithlu i gynnwys nodau byrdymor, tymor canolig a hirdymor er mwyn recriwtio a chadw gweithwyr cymdeithasol.
6. Dylid adolygu'r trefniadau ar gyfer rheolwyr timau ac uwch ymarferwyr er mwyn sicrhau capasiti digonol i ddarparu arolygiaeth gan reolwyr o benderfyniadau a herio a chyfeirio staff ar draws y gwasanaeth; dylid bod rhaglen arweinyddiaeth a datblygiad ar gael er mwyn datblygu gwytnwch.
7. Dylai uwch reolwyr gymryd camau i wella amllder, cysondeb ac ansawdd arolygiaeth staff rheng flaen; mae'n rhaid cyflwyno dull sicrwydd er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth ac ansawdd.

Yn ystod y 12 mis nesaf:

8. Mae'n rhaid i gefnogaeth wleidyddol a chorfforaethol gref ar gyfer y gwasanaethau plant barhau i sicrhau bod y gwelliannau sydd eu hangen ar wasanaethau yn cael eu blaenoriaethu a bod cyflymder y gwelliannau yn cyflymu ac yn cael ei gynnal.
9. Dylid sefydlu trefniadau aml-asiantaeth i atgyfnerthu cynlluniau gweithredol a fydd yn cynorthwyo cydlynid effeithiol o waith cwblhau Fframweithiau Asesu ar y Cyd gan bartneriaid statudol.
10. Dylid gwella ansawdd asesiadau a chynlluniau i sicrhau eu bod o ansawdd da yn gyson, gyda ffocws clir ar anghenion, risgiau a chryfderau plant a theuluoedd, a bod dealltwriaeth glir o'r canlyniadau, amserlenni a'r cyfrifoldebau am weithredoedd a ddymunir.
11. Dylid gwella ansawdd a chysondeb cofnodion; dylai pob aelod o staff a rheolwyr sicrhau bod eu cofnodion o safon dda, eu bod yn gyfredol a'u bod yn cael eu storio'n systematig.
12. Dylai'r awdurdod lleol a'i bartneriaid gydweithio i ddatblygu dull cydlynol ar gyfer casglu a dadansoddi gwybodaeth am anghenion cymunedau sy'n cynnwys lleisiau plant a theuluoedd. Dylid defnyddio'r wybodaeth hon i hysbysu'r broses o greu cynlluniau strategol er mwyn cyflawni aliniad effeithiol

- darpariaeth gwasanaethau rhwng gwasanaethau gwybodaeth, cyngor a chymorth, y sector ataliol a'r gwasanaethau statudol.
13. Mae angen ymgorffori trefniadau rheoli perfformiad a sicrhau ansawdd, yn cynnwys craffu ar y galw am wasanaethau ac archwilio ansawdd arfer yn rheolaidd, er mwyn sicrhau bod gan reolwyr ar bob lefel wybodaeth amserol, berthnasol a chywir am berfformiad a sicrhau ansawdd i'w galluogi i wneud eu swyddi yn effeithiol ac i gyflawni gwelliannau.
14. Dylid monitro baich achosion ac adroddiadau ar ansawdd perfformiad gweithwyr yn barhaus er mwyn sicrhau bod capasiti digonol i alluogi'r gweithwyr i ymgysylltu'n effeithiol gyda phlant a'u teuluoedd.
- 4.3 Oherwydd y pryderon sylweddol a nodwyd yn yr arolygiad bydd AGGCC yn ystyried cynnal arolygiad pellach o Wasanaethau Plant Ynys Môn cyn pen 12 - 18 mis i ddyddiad cyhoeddi'r adroddiad.
- 4.4 Mewn ymateb i'r canfyddiadau a'r argymhellion, mae'r awdurdod wedi gwneud y canlynol:
- Lluio Cynllun Gwella Gwasanaeth diwygiedig (CGG) sy'n ymgorffori pob un o'r argymhellion a wnaed yn Adroddiad Arolygu'r AGGCC
 - Sefydlu trefniadau Rheoli Prosiect newydd, gyda Grŵp Gwella mewnol o swyddogion sy'n cyfarfod yn fisol ac yn adrodd i'r Uwch Dîm Rheoli a'r Pwyllgor Gwaith.
 - Sefydlu Panel newydd o Aelodau Etholedig yn dilyn yr etholiadau llywodraeth leol a gynhaliwyd yn ddiweddar, a fydd yn adrodd i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol.
- 4.5 Yn ogystal, mae'r Prif Weithredwr yn cynnal cyfarfodydd wythnosol gyda'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol, y Pennaeth Gwasanaethau Plant a'r Pennaeth Adnoddau Dynol er mwyn goruchwyllo datblygiad a gweithrediad y Strategaeth Gweithlu, ac er mwyn sicrhau cyflymder priodol o ran gwneud penodiadau allweddol i swydd Rheolwr Gwasanaeth ac Arweinwyr Ymarfer.

5.0 Ffocws y gwaith

- 5.1 'Rydym yn canolbwyntio ar dri neu bedwar mater allweddol ar y tro, er mwyn sicrhau bod y gwelliannau yn cael eu gwneud yn raddol ac i sicrhau eu bod yn gyraeddadwy ac yn gynaliadwy. Dros amser, byddwn yn adolygu effaith yr holl newidiadau er mwyn sicrhau eu bod yn effeithiol. Mae ein ffocws yn ystod y pedwar mis diwethaf wedi bod ar yr elfennau canlynol:

5.2 Strategaeth Gweithlu

- 5.3 Datblygwyd Strategaeth Gweithlu newydd, gyda chymorth gan y Gwasanaeth Adnoddau Dynol, ac mae Cynllun Gweithredu'n cael ei ddatblygu'n awr i sicrhau y blaenoriaethir y pwyntiau gweithredu allweddol (CGG 1.1; AGGCC A5)

- 5.4 Llwyddwyd i recriwtio pedwar Gweithiwr Cymdeithasol sydd newydd gymhwyso a byddant yn ymuno â ni dros yr haf; 'rydym yn recriwtio am Weithwyr Cymdeithasol profiadol (heb dyddiad cau ar gyfer ceisiadau) a bydd un Gweithiwr Cymdeithasol profiadol yn dechrau yn ei swydd ym mis Gorffennaf. Bydd hyn yn golygu y bydd modd i ni reoli'r dasg o leihau nifer y Gweithwyr Cymdeithasol yn ystod 2017 (CGG 1.2)
- 5.5 Ymgynghorwyd â staff ar strwythur newydd yn ystod Chwefror a Mawrth 2017. Rydym bellach wedi dechrau'r broses benodi a llwyddwyd i lenwi'r ddwy swydd Rheolwr Gwasanaeth. Rydym wedi penodi i 3 swydd Arweinydd Ymarfer yn fewnol a bydd y 5 swydd sy'n weddill yn cael eu hysbysebu'n allanol gyda dyddiad cau ar ddiwedd mis Mehefin (CGG 4.2; AGGCC 6)
- 5.6 Sefydlwyd y Tîm Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth newydd - Teulu Môn - a bydd yn parhau i gael ei gryfhau dros yr ychydig fisoedd nesaf (CGG 4.3).
- 5.7 Trosglwyddwyd cyfrifoldeb am Teuluoedd yn Gyntaf a'r Tîm o Amgylch y Teulu i'r Gwasanaethau Plant ym mis Ebrill 2017 a bydd y ffordd o ddarparu gwasanaethau ataliol yn gwella wrth i wasanaethau newydd gael eu datblygu a'u comisiynu (CGG 4.4; AGGCC 1)
- 5.8 Cynhaliwyd Arolwg Staff ar ddiwedd 2016 a chyflwynwyd dadansoddiad ohono i'r Pennaeth Gwasanaeth (Gweithrediadau) ym mis Mawrth 2017. Rhannwyd y negeseuon allweddol gyda staff mewn Cynhadledd Staff, a thrwy Fwletin Staff y Gwasanaeth ym mis Ebrill 2017.
- 5.9 **Sicrhau Ansawdd, Goruchwyllo a Gwella Ymarfer**
- 5.10 Mae Polisi Goruchwyllo newydd wedi cael ei ddatblygu gan y Cydlynnydd Dysgu Ymarfer, gan weithio gyda rheolwyr ac ymgynghori â staff. Lanswyd y Polisi ym mis Mawrth a chedwir llygad ar ei weithrediad. Darparwyd hyfforddiant i wella sgiliau goruchwyllo, gan gynnwys cynnal sgysiau anodd, ym mis Mehefin 2017 (CGG 1.3; AGGCC 7) Mae trefniadau tracio wedi eu gwneud i sicrhau bod yr holl staff yn cydymffurfio â gofynion y polisi newydd er mwyn sicrhau bod Goruchwyllo, Cefnogaeth a Chyfarwyddyd ar gyfer staff yn arferion craidd o fewn y Gwasanaeth.
- 5.11 Cynhaliwyd archwiliad cychwynnol o ffeiliau ym mis Chwefror 2017. Trafodwyd y canfyddiadau â staff er mwyn sicrhau bod ymarfer yn gwella. Cynhelir archwiliadau pellach yn ystod yr haf er mwyn sicrhau bod ymarfer a goruchwyllo yn gwella (CGG 2.1; AGGCC 10).
- 5.12 Mae Rheolwyr Gwasanaeth a Rheolwyr Tîm yn rhoi mwy o bwyslais ar ansawdd gwaith Cadw Cofnodion er mwyn sicrhau bod gwendidau yn cael sylw (CGG 3.5; AGGCC 11).
- 5.13 Sefydlwyd rhaglen hyfforddiant gynhwysfawr ar gyfer mis Mai a mis Mehefin a oedd yn canolbwyntio ar feysydd yr oedd yr arolygiad wedi tynnu sylw atynt fel rhai i'w gwella, gan gynnwys Goruchwyllo, model gweithio'r Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd, Cyfathrebu Cydweithredol, Model Risg a

Chyfweld Ysgogiadol (CGG 4.1). Adolygir effaith yr hyfforddiant ar ymarfer. (CGG 2.1; AGGCC 10).

- 5.14 Adolygwyd proffil y Plant sy'n Derbyn Gofal, gyda'r nod o ostwng y niferoedd sy'n cael eu lleoli y tu allan i'r sir. Mae'r broses ar gyfer cytuno ar leoliadau yn cael ei hadolygu ar hyn o bryd i sicrhau y cymerir costau i ystyriaeth, ond bydd cwrdd ag anghenion llesiant plant a phobl ifanc yn parhau i fod yn flaenoriaeth. Mae'r trefniadau ariannu ar y cyd gyda phartneriaid yn y meysydd Addysg ac lechyd hefyd yn cael eu hadolygu i sicrhau y gellir cytuno trefniadau cydgyllido cyn gynted ag y bo modd.
- 5.15 Rydym wedi sefydlu Panel mewnol i adolygu plant a roddir mewn gofal preswyl. Cadeirir y Panel gan y Pennaeth Gwasanaeth i fonitro cynlluniau gofal a chymorth, i sicrhau bod penderfyniadau a wneir mewn Adolygiadau Plant sy'n Derbyn Gofal yn cael eu rhoi ar waith yn gyflym a bod lleoliadau yn cwrdd â'r anghenion ac yn darparu gwerth am arian. Bydd y Panel yn sicrhau bod yr holl ddarparwyr yn cwrdd â'u rhwymedigaethau cytundebol a bydd yn monitro gwariant yn agos. Mae angen cymeradwyaeth y Pennaeth Gwasanaeth bellach ar gyfer pob lleoliad preswyl.
- 5.16 Adolygwyd yr opsiwn o ailagor sefydliad preswyl yng Nghaergybi a phenderfynwyd nad yw'n opsiwn ymarferol.(CGG 3.1)

6.0 Y cam nesaf o ran gweithredu'r Cynllun Gwella Gwasanaeth

6.1 Sicrhau Ansawdd

- 6.2 Bydd y Fframwaith Sicrhau Ansawdd yn cael ei gryfhau a'i wreiddio o fewn y Gwasanaeth (CGG 3.2; AGGCC 13 & 14)
- 6.3 Cryfhawyd yr Uned Diogelu a Sicrhau Ansawdd. 'Rydym wedi penodi Swyddog Adolygu Annibynnol ychwanegol a fydd yn dechrau yn ei swydd ar ddiwedd mis Mehefin a bydd hynny'n cynyddu'r capasiti. Bydd cymorth gweinyddol ychwanegol ac ailsefydlu'r swydd Rheolwr Sicrhau Ansawdd yn cryfhau'r cymorth sydd ar gael i'r Timau gweithredol fel y gallant wneud a chynnal y gwelliannau mewn ymarfer y mae angen eu gwneud (CGG 3.2).
- 6.4 Bydd rheolwyr yn parhau i ganolbwyntio ar wella ansawdd ymarfer gwaith cymdeithasol mewn perthynas â chofnodi achosion, asesu, dadansoddi risg, Adolygiadau Plant sy'n Derbyn Gofal, Ymweliadau â Phlant sy'n Derbyn Gofal, Ymweliadau Amddiffyn Plant, cyfarfodydd Grŵp Craidd a Chynlluniau Llwybr (CGG 3.3). Ar hyn o bryd mae perfformiad yn parhau i fod yn anghyson.
- 6.5 Cynhelir archwiliad pellach o ffeiliau ym mis Gorffennaf, a chynhelir ymyriadau sydd wedi'u targedu os yw'n amlwg nad yw Gweithwyr Cymdeithasol unigol wedi gwella ansawdd eu hymarfer ers yr Arolygiad a'r Archwiliad a gynhaliwyd ym mis Chwefror 2017.

6.6 **Gweithio gyda Phartneriaid**

- 6.7 Trafodwyd canfyddiadau Adroddiad Arolygiad AGGCC ym Mwrdd Diogelu Plant Gogledd Cymru ym mis Mawrth 2017 i sicrhau bod cyd-ddealltwriaeth o'r materion a bod y partneriaid yn ymrwymedig i weithio gyda Chyngor Sir Ynys Môn i wella gwasanaethau i blant.
- 6.8 Cynhaliwyd cyfarfodydd gyda phartneriaid allweddol gan gynnwys Heddlu Gogledd Cymru, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a'r Gwasanaeth Addysg. Sicrhawyd ymrwymiad i wella cydweithio ac i ddeialog parhaus ar lefel strategol er mwyn creu amodau gwell ar gyfer cydlyniad gweithredol. Mewn trafodaeth, rydym wedi nodi ystod o achosion i'w harchwilio ar sail aml-asiantaethol; gyda'r themâu a ddewisir ar gyfer yr archwiliadau'n cael eu harwain gan yr adroddiad arolygu gan AGGCC. Bydd y cylch gorchwyl yn cael ei ehangu wrth i ni ymwreiddio'r dull aml-asiantaethol. (CGG 3.4; AGGCC 2).
- 6.9 Trafodwyd adroddiad yr AGGCC yn y Grŵp Cyflawni Lleol ar gyfer Gwynedd ac Ynys Môn; cytunwyd i adolygu Cylch Gorchwyl yr Is-grŵp Sicrhau Ansawdd er mwyn sicrhau bod gwaith y grŵp yn cael ei yrru gan yr angen i wella'r ymarfer diogelu aml-asiantaethol cyfredol (CGG 3.4; AGGCC 2).
- 6.10 Mae'r Gwasanaethau Plant yn arwain Grŵp Tasg a Gorchwyl Gwynedd ac Ynys Môn o dan y Grŵp Diogelu Cyflawni Lleol er mwyn creu Canllawiau Ymarfer Lleol Aml-asiantaethol ar gyfer Amddiffyn Plant gyda ffocws ar wella ymarfer a threfniadau diogelu. Bydd dogfen ddrafft yn barod erbyn mis Hydref (CGG 2.2; AGGCC 3).

6.11 **Gwell gwasanaethau i blant, pobl ifanc a theuluoedd**

- 6.12 Adolygir Gwasanaethau Ataliol a datblygir strategaeth newydd ar y cyd â phartneriaid i sicrhau gwasanaethau a chomisiynu mwy effeithiol ac i ostwng nifer y plant a'r bobl ifanc y bydd angen eu rhoi ar y Gofrestr Amddiffyn Plant ac y bydd angen iddynt dderbyn gofal (CGG 4.4; AGGCC 12).
- 6.13 'Rydym wedi dechrau ymarfer yn wahanol ac yn fwy dwys gyda nifer fach o deuluoedd, gan ddilyn model tebyg i waith y Gwasanaethau Cymorth Dwys i Deuluoedd (CGG 2.1). Hwn yw'r gwaith y bydd y Tîm Teuluoedd Gwydn yn ei wneud i gefnogi plant i fyw gartref: gan leihau'r angen am lety a chefnogi cynlluniau i ddychwelyd i'r cartref (CGG 5.2).

6.14 **Aelodau Etholedig ac Uwch Arweinwyr**

- 6.15 Bydd y rhaglen ar gyfer cyfarfod y Panel yn canolbwyntio ar fonitro a herio gweithrediad y Cynllun Gwella Gwasanaeth, gan ddal y Cyfarwyddwr a'r Gwasanaeth i gyfrif. Ychwanegir at hyn drwy hyfforddiant ac ymweliadau i helpu uwch arweinwyr ac aelodau wella eu dealltwriaeth o'r cymhlethdodau a'r risgiau sy'n gysylltiedig â darparu gwasanaethau i blant (CGG 1.5; AGGCC 4).
- 6.16 Adolygir y Protocol ar gyfer y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol er mwyn sicrhau bod trefniadau corfforaethol yn effeithiol (CGG 6.1).

7.0 Cyllidebau

7.1 Mae'r cyllidebau ar gyfer Gwasanaethau Plant yn parhau i fod dan bwysau ac mae 2 ffactor yn cyfrannu at hynny:

- **Costau Staff Asiantaeth:** Mae 2017 yn flwyddyn drosiannol, tra ein bod yn gwneud penodiadau i'r strwythur newydd ar gyfer Gwasanaethau Plant a Theuluoedd. Dros amser, bydd ein dibyniaeth ar Weithwyr Cymdeithasol Asiantaeth yn lleihau. Fodd bynnag, byddem yn parhau yn y tymor byr i fod angen gwasanaethau staff asiantaeth i'n galluogi i gwrdd â'n cyfrifoldebau statudol i blant a phobl ifanc.
- **Lleoliadau all-sirol:** Mae'r Gwasanaeth wedi rhoi cynllun gweithredu mewn lle ar gyfer 2017/18, er mwyn lliniaru cost y lleoliadau hyn. Mae'n cynnwys cryfhau'r prosesau mewn perthynas â phlant neu bobl ifanc a ddaw i ofal, adolygu'r plant/pobl ifanc sydd mewn lleoliadau preswyl ar hyn o bryd, cynyddu'r opsiynau o ran lleoliadau ar yr Ynys, adolygu'r cyllid sydd wedi ei gymeradwyo ar gyfer lleoliadau preswyl a pharhau efo ymgyrchoedd recriwtio wedi eu targedu'n benodol. Bellach, mae angen caniatâd y Pennaeth Gwasanaeth ar gyfer yr holl lleoliadau preswyl.

8.0 Casgliad

8.1 Mae'r gwaith o weithredu'r Cynllun Gwella Gwasanaeth yn symud ymlaen. Rydym yn cyflawni canlyniadau da ar gyfer nifer o'n plant ac 'rydym wedi derbyn sylwadau cadarnhaol ar ansawdd ein gwaith, yn enwedig mewn achosion yn y Llys. 'Rydym yn parhau i herio a chefnogi ymarfer proffesiynol, yn enwedig ansawdd yr asesiadau, gan gofnodi a dadansoddi risg o fewn y Gwasanaeth. Er ein bod yn gwneud cynnydd da o ran gweithredu'r Strategaeth Gweithlu, bydd yn cymryd amser i'r strwythur newydd a'r ffyrdd newydd o weithio wreiddio.

8.2 Bydd AGGCC yn archwilio rhagor o ffeiliau achos ac yn trafod gyda rhai o'n teuluoedd tuag at ddiwedd Gorffennaf ac rwy'n hyderus y bydd yr achosion yr ydym wedi eu nodi yn dangos tystiolaeth bod ansawdd yr ymarfer wedi gwella. Yr her yn awr yw sicrhau'r safon hon yn gyson ar draws y Gwasanaeth.

This page is intentionally left blank

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
ADRODDIAD AT:	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
DYDDIAD:	11 Gorffennaf 2017
PWNC :	Moderneiddio Ysgolion Môn – Adroddiad ar yr ymgynghoriad statudol yn ardal Llangefni
AELODAU PORTFOLLIO(AU):	Y Cynghorydd R. Meirion Jones
AWDUR YR ADRODDIAD Rhif Ffôn: E-bost:	Emrys Bebb

1.0 ARGYMHELLION

Yn ei gyfarfod ar 19 Rhagfyr 2016, penderfynodd pwyllgor Gwaith Cyngor Sir Ynys Môn:

- awdurdodi swyddogion i fynd ymlaen gyda'r broses ymgynghori ffurfiol neu statudol, ac ymgynghori ar opsiynau A a B fel yr amlinellir isod mewn ymgais i foderneiddio'r ddarpariaeth addysg gynradd yn ardal Llangefni.

Opsiwn A

Mae'r opsiwn hwn yn seiliedig ar:

Opsiwn 3, sef adeiladu ysgol newydd yn lle Ysgol Corn Hir ac Ysgol Bodffordd.

Opsiwn 6a, sef adeiladu ysgol gynradd newydd yng Ngaerwen ar safle amgen, darpariaeth ar gyfer 150 o ddisgyblion, i gymryd lle Ysgol Esceifiog bresennol

Opsiwn 7 ymestyn Ysgol y Graig i ddarparu ar gyfer disgyblion Ysgol Talwrn. Cau Ysgol Talwrn. Bydd angen ymgynghoriad pellach ar yr opsiwn o ymestyn Ysgol y Graig i ddarparu ar gyfer disgyblion o Ysgol Talwrn, a chau'r Ysgol Talwrn

Opsiwn 9, addasiadau i Ysgol Henblas

Opsiwn B

Byddai hyn yn seiliedig ar:

Opsiwn 3, adeiladu ysgol newydd yn lle Ysgol Corn Hir ac Ysgol Bodffordd.

Opsiwn 8, addasiadau i Ysgol Esceifiog

Opsiwn 7 - ymestyn Ysgol y Graig i ddarparu ar gyfer disgyblion Ysgol Talwrn a chau Ysgol Talwrn. Bydd angen ymgynghoriad pellach ar yr opsiwn o ymestyn Ysgol y Graig i ddarparu ar gyfer disgyblion o Ysgol Talwrn, a chau'r Ysgol Talwrn.

Opsiwn 9, addasiadau i Ysgol Henblas

Gallai'r ddau opsiwn uchod gynnwys ffedereiddio Ysgol Henblas ag ysgol arall.

Mae'r prif wahaniaeth rhwng opsiwn A a B yn berthnasol i Ysgol Esceifiog. Os bydd opsiwn A yn cael ei gymeradwyo, byddai'n arwain at adeiladu ysgol gynradd newydd yn y Gaerwen i 150 o ddisgyblion. Os cymeradwyir Opsiwn B, byddai'n golygu addasu Ysgol Esceifiog presennol.

Mae'r Cyngor wedi ymgynghori â rhieni, llywodraethwyr a staff o chwe ysgol yn yr ardal, aelodau etholedig lleol, Llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid eraill. Parhaodd y cyfnod ymgynghori o 31 Ionawr - 13eg Mawrth 2017.

Argymhelliad

Argymhellir i'r Pwyllgor craffu ystyried y cynigion a gyflwynwyd yn yr adroddiad hwn a dylid argymhell i weithredu ar gymeradwyo opsiwn B.

Mae Opsiwn B yn cynnwys yr is-opsiynau canlynol:

- Opsiwn 3, sef adeiladu ysgol i gymryd lle Ysgol Corn Hir ac Ysgol Bodffordd.
- Opsiwn 7, ymestyn Ysgol Y Graig i gymryd disgyblion o Ysgol Talwrn a chau Ysgol Talwrn. Mae'r adroddiad yn cadarnhau nad oes digon o le i ymestyn Ysgol y Graig a sicrhau digon o ardal chwarae ar gyfer y disgyblion ar y safle Ysgol y Graig ysgol bresennol. Cynigir y dylai swyddogion ail-ymgynghori â'r rhanddeiliad perthnasol ar yr holl opsiynau sydd ar gael i ymestyn Ysgol y Graig.
- Opsiwn 8, addasiadau i Ysgol Esceifiog
- Opsiwn 9, adnewyddu Ysgol Henblas.

2.0 RHESWM

2.1 I wneud argymhelliad i'r Pwyllgor Gwaith er mwyn symud ymlaen efo'r rhaglen moderneiddio ysgolion. Bydd hyn yn galluogi'r Awdurdod i newid cyfeiriad y rhaglen er mwyn cwrdd ag anghenion am lefydd mewn ysgolion ble mae eu hangen nhw fwyaf.

3.0 SYLWADAU

Dim sylwadau eto

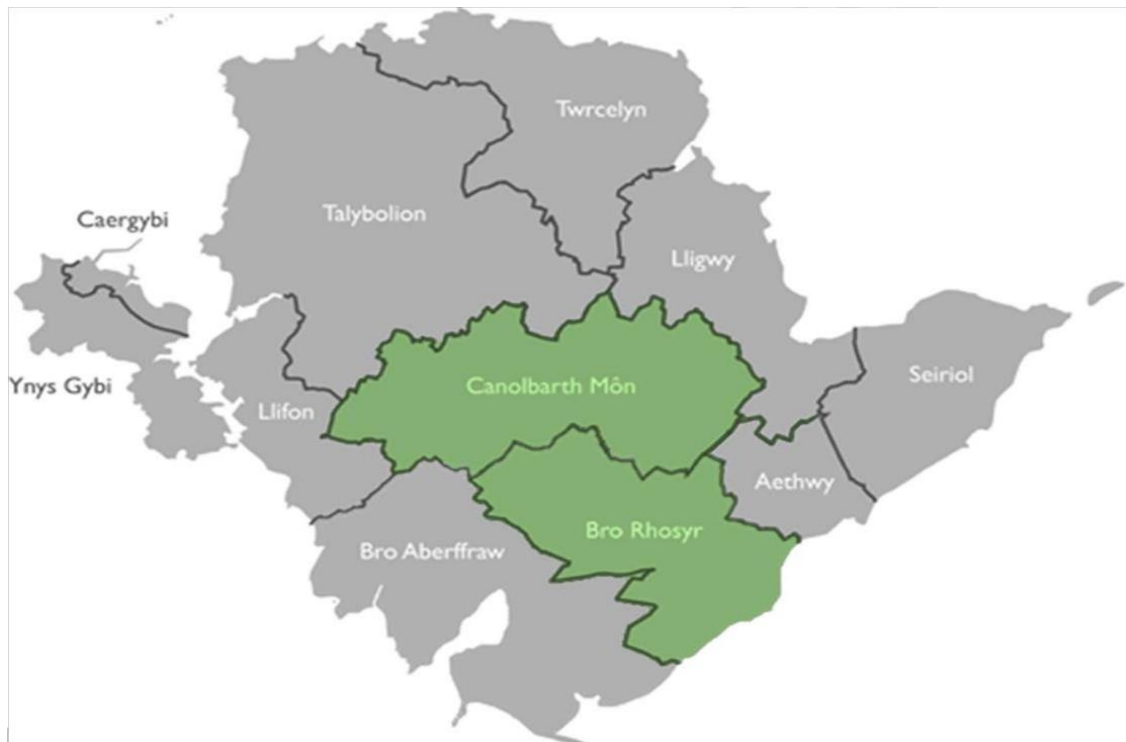
Awdur: Emrys Bebb
Teitl Swydd: Rheolwr Rhaglen
Dyddiad: 04 Gorffennaf 2017

SWYDDOGOL – OFFICIAL

**ADRODDIAD AR YR YMGYNGHORIAD STATUDOL - ARDAL
LLANGEFNI
REPORT ON THE STATUTORY CONSULTATION – LLANGEFNI
AREA**

31 Ionawr – 13 Mawrth 2017 / 31 January – 13 March 2017

**CYNGOR SIR YNYS MÔN / ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
ADRAN DYSGU GYDOL OES / LIFELONG LEARNING DEPARTMENT**

www.ynysmon.gov.uk / www.anglesey.gov.uk

Rhif	CYNNWYS	TUDALEN
1.	CYFLWYNIAD A CHEFNDIR	3
2.	GYRWYR NEWID	3
3.	Y BROSES YMGYNGHORI	5
4.	SYLWADAU O'R CYFARFODYDD YMGYNGHORI	6
5.	YMATEBION O YSGOL BODFFORDD	8
6.	YMATEBION O YSGOL CORN HIR	9
7.	YMATEB O YSGOL ESCEIFIOG	10
8.	YMATEB O YSGOL HENBLAS	12
9.	YMATEBION O YSGOL TALWRN	12
10.	YMATEBION O YSGOL Y GRAIG	14
11.	YMATEBION ERAILL	14
12.	DADANSODDIAD OPSIYNAU	15
13.	DATBLYGIADAU TAI YN LLANGEFNI	17
14.	YSTYRIAETHAU ARIANNOL	22
15.	ARGYMHELLIAD	23

1. CYFLWYNIAD A CHEFNDIR

Mae Cyngor Sir Ynys Môn yn ymroddedig i ddarparu'r ddarpariaeth addysgol orau un ar gyfer holl blant a phobl ifanc yr ynys.

Yn rhan o'r ymrwymiad hwn, mae'r Cyngor yn adnabod bod moderneiddio addysg a sicrhau bod ein hadeiladau ysgol yn creu amgylchedd dysgu deniadol sy'n symbylu plant a phobl ifanc i ddod yn ddysgwyr effeithiol a chyflawni sgiliau bywyd yn brif flaenoriaeth.

Yn y cyd-destun hwn, mae ar y Cyngor eisiau moderneiddio ysgolion er mwyn:
gwella deilliannau addysgol ar gyfer plant a phobl ifanc a thorri'r cyswllt rhwng amddifadedd a chyrhaeddiad addysgol isel,
gwella ymhellach safonau arweinyddiaeth ac ansawdd addysgu a dysgu,
cyflwyno ysgolion sector-arweiniol a safonau sector-arweiniol ar gyfer pob cymuned.

Bydd cyflwyno'r rhaglen foderneiddio uchelgeisiol hon yn gofyn am uno ysgolion sydd ohoni drwy gyfuniad o ffederasiynau ysgol, ad-drefnu dalgylchoedd yn helaeth yn seiliedig ar ailfodelu adeiladau ysgol sydd ohoni neu adeiladu ysgolion ardal newydd a chau ysgolion nad ydynt yn

2. GYRWYR NEWID MODERNEIDDIO FYDD YN DYLANWADU AR BENDERFYNIAD YNGHYLCH Y DDARPARIAETH ORAU I'R ARDAL

Nodir isod rhai o'r gywrwr moderneiddio fydd yn dylanwadu ar benderfyniad ynghylch y ddarpariaeth orau i'r ardal:

Codi safonau addysgol

Mae'r Cyngor yn ymrwymedig i godi safonau'n sylweddol os am gyrraedd ei nod o fod yn un o'r 5 Awdurdod Lleol gorau yng Nghymru. Yn ôl gwaith ymchwil presennol, awgrymir ei bod yn anodd cysylltu safonau â maint ysgol. Fodd bynnag, mae adroddiadau diweddar yn awgrymu bod gan ysgolion cynradd mwy [dros 100 (neu 105) o ddisgyblion neu fwy] dimau arweinyddiaeth sydd a mwy o gapasiti i sicrhau gwelliannau; athrawon gyda mwy o arbenigedd mewn meysydd penodol sydd yn ei dro yn dylanwadu ar arferion athrawon eraill a thrwy hynny yn cael dylanwad cadarnhaol ar safonau gwaith plant. Mewn ysgolion llai [o gwmpas 50 neu lai] mae dosbarthiadau oedrannau cymysg yn cynnwys hyd at bedwar grŵp oedran, ac sydd weithiau yn rhychwantu cyfnodau allweddol. Mae hyn yn gosod her sylweddol i athrawon os am sicrhau bod pob plentyn yn cael ei ymestyn hyd eithaf i'w allu. Mae'r strategaeth moderneiddio ysgolion yn anelu i ddileu esiamplau o ddosbarthiadau gyda mwy na 2 grŵp oed.

Lleihau nifer llefydd gweigion

Yn Ionawr 2017, roedd nifer y llefydd gweigion mewn ysgolion cynradd ym Môn yn 13.0%.ac mae 2.4% o lefydd gweigion yn y 6 ysgol dan sylw, sydd dipyn llai na tharged Llywodraeth Cymru [15% ar lefel Awdurdod a 10% mewn ysgolion unigol]. Er hynny, mae angen i'r Cyngor, barhau i leihau nifer y llefydd gweigion er mwyn cwrdd â disgwyliadau Llywodraeth Cymru ac ymateb i un o feirniadaethau Estyn yn adroddiad 2012. Golyga hyn bod angen anelu at sefyllfa lle bo ysgolion yn fwy na 85% llawn gan anelu bod 90% o'r llefydd wedi eu llenwi ar draws y sector cynradd.

Lleihau'r amrywiad mewn cost y disgybl

Mae'r gost fesul disgybl yn amrywio'n sylweddol, o £2,900 i £13,429 ar draws ysgolion cynradd y sir. Roedd gwariant y Cyngor ar ysgolion cynradd yn 2016-17 [£4,721 y disgybl ar gyfartaledd] yr uchaf ond un yng Nghymru. Bydd angen i'r rhaglen moderneiddio roi sylw i normaleiddio'r gost y disgybl ar draws yr awdurdod a'i chysoni â'r cyfartaledd Cymru gyfan.

Sicrhau bod adeiladau ysgol yn creu amgylchedd dysgu orau bosib

Mae gwella ansawdd yr adeiladau ysgol a sicrhau'r amgylchedd dysgu gorau posibl [sy'n adlewyrchu'r rhai yn ein hadeilad ysgol ddiweddaraf - Ysgol y Graig - a ddefnyddir fel meincnod] ar gyfer ein plant yn hanfodol bwysig i gwrdd ag anghenion dysgu ac addysgu yn yr unfed ganrif ar hugain. Mae'r math hyn o amgylchedd yn cynnwys cyfleusterau addysgu a dysgu o'r ansawdd gorau, cyfleusterau TGCh o'r radd flaenaf, manau chwarae addas, ardaloedd staffio a gweinyddu priodol, ynghyd a diogelwch ar gyfer adeiladau'r ysgol a safle'r ysgol. Noda Estyn bod "gwella ansawdd yr adeiladau'n cael effaith lesol iawn ar ansawdd yr addysgu a morâl y staff sydd, yn ei dro, yn cael effaith gadarnhaol ar berfformiad plant." Bydd gan bob plentyn fynediad at gyfleusterau addas fel y gellir darparu ystod lawn o brofiadau addysgol.

Nid yw yn bosib i'r Cyngor gynnal nifer fawr o adeiladau ysgol sy'n heneiddio ac yn gostus i'w cynnal. Rhaid sefydlu patrwm newydd o ysgolion sydd yn dileu'r diffygion yn yr adeiladau presennol, gan gynnwys materion iechyd a diogelwch sylweddol sy'n gysylltiedig â'r adeilad neu'r safle. Mae angen datblygu cyfundrefn o ysgolion lle mae trefniadau cynnal a chadw ar eu cyfer sy'n gynaliadwy.

Creu'r amodau fel bod Penaethiaid yn llwyddo - cynyddu capasiti arweinyddol

Mae ysgolion effeithiol yn cael eu harwain yn dda. Mae gan ysgolion llwyddiannus arweinyddiaeth gref ar bob lefel, gan gynnwys y Llywodraethwyr. Mae'r sialensiau sydd ynghlwm wrth arwain a rheoli ysgol wedi cynyddu'n sylweddol yn y blynyddoedd diwethaf ac mae'r disgywiliadau'n parhau i gynyddu. Mae angen amser digyswllt digonol ar Bennaeth, gyda chefnogaeth dirprwy bennaeth neu uwch dim rheoli, i sicrhau bod yr addysgu a'r dysgu o'r radd flaenaf, i werthuso a chodi safonau, i ddatblygu gweithdrefnau hunan-arfarnu trylwyr ac i sicrhau datblygiad proffesiynol parhaus y staff. Mae'r rhain yn ddisgywiliadau sylweddol. Mae angen sicrhau bod gan Benaethiaid o leiaf 50% o amser digyswllt. Golyga hyn bod angen i ysgol [neu ffederasiwn o ysgolion] gael o leiaf 100 o ddisgyblion os am ddarparu'r amser angenrheidiol i'r Pennaeth i gyflawni'r rôl arwain yn llwyddiannus.

Sicrhau cyflenwad digonol o Benaethiaid at y dyfodol

Dros y pum mlynedd nesaf mae'n debyg y bydd bron i 50% o'n penaethiaid cynradd yn ymddeol. Oherwydd bod llawer ohonynt yn arwain ysgolion bach, bydd angen i'r Cyngor ystyried y modelau arweinyddiaeth fwyaf effeithiol a chynaliadwy ar gyfer y dyfodol. Mae nifer yr ymgeiswyr am swyddi pennaeth wedi lleihau ac mae hyn yn destun pryder. Mae angen i'r rhaglen moderneiddio ysgolion geisio ateb y broblem drwy sicrhau cyfleoedd addas i ddatblygu arweinyddiaeth mewn ysgolion unigol. Mae angen arweinwyr rhagorol ar ein hysgolion. Bydd y rhaglen foderneiddio'n rhoi sylw i faterion cynllunio olyniaeth ac yn diogelu a datblygu'r talentau arweinyddiaeth sydd gennym yn ein hysgolion.

Defnydd cymunedol o adeilad yr ysgol

Mae ymchwil yn awgrymu bod ysgolion gyda gwasanaethau ychwanegol fel clybiau brecwast, clybiau ar ôl ysgol, gwarchod plant, gweithgareddau haf a phenwythnos yn cyflawni safonau uwch a chyswllt gwell â rhieni a'r gymuned. Disgwylir i ysgolion hefyd fod yn adnodd i'r gymuned leol er mwyn hyrwyddo gweithgareddau cymunedol sy'n cynnwys rhieni, aelodau o'r gymuned a

grwpiau lleol. Mae'r math yma o weithgaredd yn bwysig i ddatblygu'r cysylltiad rhwng ysgolion a'r gymuned leol. Bydd ysgolion a ddatblygir fel rhan o'r rhaglen foderneiddio yn gweithredu fel ysgol ardal h.y. yn darparu ystod o wasanaethau a gweithgareddau sy'n aml yn digwydd y tu allan i'r diwrnod ysgol, i helpu i gwrdd ag anghenion y plant, eu teuluoedd a'r gymuned ehangach.

Darpariaeth cyfrwng Cymraeg a dwyieithog

Bydd unrhyw drefniant a ddatblygir fel rhan o'r rhaglen foderneiddio'n rhoi blaenoriaeth i gryfhau a diogelu'r Gymraeg / dwyieithrwydd.

3. Y BROSES YMGYNGHORI

Mae cyfarfodydd wedi eu trefnu gyda rhanddeiliaid dros y cyfnod hwn:

Mae'r Cyngor wedi ymgynghori gyda rhieni, llywodraethwyr a staff yn y chwe ysgol yn yr ardal, cynghorwyr lleol a gyda Llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid eraill. Roedd y cyfnod ymgynghori'n rhedeg o 31 Ionawr 2017 hyd at 13 Mawrth 2017.

Trefnwyd cyfarfodydd ymgynghori gyda rhanddeiliaid ysgolion dros y cyfnod hwn:-

Ysgol	Dyddiad (yn 2017)		Staff	Cyfarfod gyda	
				Llywodraethwyr	Rhieni
Henblas	Dydd Llun	6 Chwefror	3.30	5.00	6.15
Esceifiog	Dydd Mawrth	7 Chwefror	4.00	5.00	6.00
Bodffordd	Dydd Iau	9 Chwefror	3.45	5.00	6.00
Corn Hir	Dydd Llun	13 Chwefror	4.00	5.00	6.00
Talwrn	Dydd Mawrth	14 Chwefror	3.45	5.15	6.15
Graig	Dydd Mercher	15 Chwefror	3.30	5.00	6.30

Pan fydd Llywodraeth Cymru yn cyfrannu at ariannu ysgol newydd, mae angen i'w buddsoddiad gwrdd ag amcanion buddsoddi sef:-

1. lleihau llefydd gweigion
2. cynyddu amser di gyswllt i athrawon
3. i'r ysgol fod o safon ysgol yr unfed ganrif ar hugain
4. gwella deilliannau addysgol
5. lleihau ôl groniat cynnal a chadw
6. gwella effeithlonrwydd ynni

Cynigwyd y syniad gan rieni y dylid adeiladu ysgol gynradd newydd yn Llangefni. Os yw hyn yn golygu adeiladu ysgol gynradd newydd ychwanegol, ni fyddai Cyngor Sir Ynys Môn yn cefnogi hyn

oherwydd er byddai'r ysgol gynradd newydd yn ysgol yr unfed ganrif ar hugain, yn unol â'r meini prawf uchod, ni fyddai'n :

- lleihau llefydd gweigion. Yn wir gall arwain at gynnydd mewn llefydd gweigion
- newid y sefyllfa o ran amser di gyswllt i athrawon ohono'i hun.
gwella deilliannau addysgol ohono'i hun
- lleihau ôl groniad cynnal a chadw na
- gwella effeithlonrwydd ynni. Yn wir, byddai ysgol ac adeilad ychwanego yn arwain at ddefnyddio mwy o danwydd.

Yn ogystal, mae'n annhebygol iawn byddai Llywodraeth Cymru yn cyfrannu at ysgol gynradd newydd oni bai fod cyfuno ysgolion yn rhan o'r broses.

Mae'r Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 yn caniatáu i rieni dewis pa ysgol fydd eu plentyn yn ei mynychu. Petai ysgol gynradd newydd yn cael ei hadeiladu yn Llangefni, byddai angen adolygu'r dalgylchoedd presennol a ffurfio dalgylch i'r ysgol gynradd newydd. Yn unol â'r Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998, ni fyddai'r Awdurdod yn gallu gorfodi rhieni i symud eu plant i'r ysgol gynradd newydd. Byddai hyn yn cynyddu'r risg o lefel uchel o lefydd gweigion yn yr ysgol gynradd newydd.

4. SYLWADAU O'R CYFARFODYDD YMGYNGHORI

Rhestrir rhai sylwadau a phryderon o bob un o'r cyfarfodydd isod (nid yw'r rhain yn gofnodion o'r cyfarfodydd). Ceir fwy o sylwadau yn rhan 5 o'r ddogfen hon.

Ysgol Henblas

Beth fyddai'n digwydd petai'r ysgol yn cael ei ffedereiddio gydag ysgol arall?
Beth fyddai amserlen hyn?
Pryderon am swyddi.

Ysgol Esceifiog

Staff yn teimlo fod angen ystafelloedd penodol ar gyfer AAA
Pryderon am ddiogelwch disgyblion yn ystod unrhyw waith adeiladu ar y safle
Pryderon am swyddi a holi am yr amserlen.

Ysgol Bodffordd

Rhai'n teimlo fod y penderfyniad wedi ei wneud ac mai "problem trefol" yw hon.
Pryderon am swyddi staff yr ysgol a'r Cylch Meithrin.
Pryderon am gludiant i unrhyw ysgol gynradd arall petai'r ysgol yn cau.
Teimlad fod sylwadau ymgynghoreion wedi cael eu hanwybyddu

Ysgol Corn Hir

Pryderon am swyddi staff yr ysgol a dyfodol y Cylch Meithrin.
Holwyd am y posibilrwydd o ostwng oed mynediad Holwyd
am amserlen y broses a'r broses ei hun.

Ysgol Talwrn

Pryderon am swyddi

Rhai'n teimlo fod y penderfyniad wedi ei wneud

Holodd rai am ddatganiad yr Ysgrifennydd Cabinet ar Addysg

Pryderon am gludiant i unrhyw ysgol gynradd arall petai Ysgol Talwrn yn cau.

Holodd rhai am gostau Caban newydd

Roedd rhai'n teimlo byddai Neuadd y Pentref yn "dioddef ar ôl cau yr ysgol" a roedd eraill yn poeni am ddyfodol yr eisteddfod leol

Ysgol Y Graig

Pryder a fyddai estyniad yn ddigon mawr

Pryder am draffig a pharcio ger yr ysgol

Ystafell gerdd ac ystafell adnoddau yn ddisbarthiadau bellach. Staff yn enwedig yn dweud fod angen addasu nifer o rannau'r ysgol.

5. YMATEBION O YSGOL BODFFORDD

- 5.1 Derbyniwyd 289 o ymatebion gan randdeiliaid yr ysgol ac roedd y mwyafrif helaeth (99.7%) yn anghytuno gyda'r posibilrwydd o gau'r ysgol ac nid oedd unrhyw un yn gefnogol o opsiwn A na B.
- 5.2 Yn ogystal, derbyniwyd ymatebion gan 27 o ddisgyblion Ysgol Bodffordd.
- 5.3 Dywedodd y llywodraethwyr "byddai gweithredu opsiwn i gau Ysgol Gymuned Bodffordd yn gwbl anaddas ac yn anghyfiawn ac yn cael effaith andwyol ar ardal Gymreig a diwylliadol tu hwnt". Dywedasant fod "yna argraff fod y broses ymgynghori yn annheg". Gweler sylwadau'r llywodraethwyr yn [Atodiad 1](#).
- 5.4 Dymuniad staff yr ysgol oedd i leisio "eu gwrthwynebiad i'r ddau opsiwn sydd wedi'u gosod yn y ddogfen ymgynghori statudol ar ddyfodol ysgolion dalgylch Llangefni". Gweler sylwadau'r staff yn [Atodiad 2](#).
- 5.5 Roedd 150 (52%) o'r ymatebwyr yn teimlo fod y gymuned, y neuadd gymunedol a'r digwyddiadau yno e.e. eisteddfodau yn holl bwysig a byddai cau Ysgol Bodffordd yn cael "effaith andwyol ar ddyfodol yr eisteddfod leol". Crybwyllodd 29 neu 10% o'r ymatebwyr fod Ysgol Bodffordd yn holl bwysig i'r gymuned ac i'r ffordd Gymreig a'r iaith Gymraeg a "thraddodiadau lleol".
- 5.6 Barn 109 o'r ymatebwyr (38%) oedd fod y broses yn annheg a bod eu hymatebion i'r ymgynghori anstatudol wedi cael eu hanwybyddu.
- 5.7 Barn 106 o'r ymatebwyr (37%) oedd bod angen ymestyn yr ysgol gan fod digon o le i wneud hynny heb "amharu mewn unrhyw ffordd ar fan chwarae digonol i'r plant". Yn ogystal, roedd 85 o ymatebwyr (29%) yn meddwl dylid moderneiddio'r ysgol. Gan fod yr ysgol yn lawn, nid oedd 48 o ymatebwyr (17%) yn meddwl y dylid cau'r ysgol.
- 5.8 Roedd rhai (83 ymatebwr, 29%) yn teimlo fod ysgol fechan yn well i blant, a bod Ysgol Bodffordd yn gartrefol, hapus ac yn galon i'r gymuned.
- 5.9 Roedd y Cylch Meithrin yn cael canmoliaeth gan 46 neu 16% o'r ymatebwyr o ystyried deilliannau da ddaeth o arolygiad Estyn o'r Cylch yn ddiweddar. Canmolwyd staff y Cylch a dywedwyd fod staff yn pryderu am eu swyddi.
- 5.10 Petai ysgol gynradd newydd yn cael ei hadeiladu roedd 42 ymatebydd (15%) yn bryderus am y teithio posib i'r disgyblion iddi. Dywedodd y rhanddeiliaid nad oedd gan nifer o deuluoedd gar i gludo plant i ysgol newydd posib ac nad oedd palmant ar y lôn o Bodffordd i Langefni. Dywedwyd yn ogystal fod y rhan fwyaf o blant yn gallu cerdded i Ysgol Bodffordd.
- 5.11 Roedd 34 o ymatebwyr (12%) am weld ysgol newydd yn dod i bentref Bodffordd tra roedd 18 neu 6% yn meddwl bod ffedereiddio Ysgol Bodffordd efo ysgol gynradd arall yn opsiwn. Barn 5 o ymatebwyr (2%) oedd fod angen cau ysgol gynradd arall yn hytrach nag Ysgol Bodffordd.

5.12 Nid oedd 39 o ymatebwyr (13%) yn meddwl fod adeiladu ysgol gynradd newydd yn “gost effeithiol”

6. YMATEBION O YSGOL CORN HIR

6.1 Derbyniwyd cyfanswm o 45 o ymatebion gan rhanddeiliaid yr ysgol.

6.2 Daeth 40 o'r ymatebion gan staff (3), rhieni (36) a Cadeirydd Cylch Meithrin yr ysgol. Roeddent oll ar ffurf ffurflen ymateb gyda thestun safonol a roeddent oll yn cytuno gyda'r rhesymau dros newid. Dywedodd yr ymatebwyr fod y Cylch Meithrin “yn rhy fach i gymryd yr holl blant sydd ynddi a nid yw maint yr adeilad yn addas i'r nifer plant”.

6.3 Gan fod opsiwn A ac opsiwn B yn cynnwys ysgol gynradd newydd yn lle Ysgol Bodffordd ac Ysgol Corn Hir”, nid oedd well gan y rhanddeiliaid un opsiwn dros y llall.

6.4 Roedd y 39 rhanddeiliad hefyd o'r farn fod y “galw yn lleol am ofal plant fforddiadwy yn uchel gan nad oes lawer o ddarparwyr. Mae angen sicrhau fod yr ysgol newydd yn gallu cynnig y ddarpariaeth yma (wrap around) i'r plant meithrin fydd yn dod i'r ysgol a fod digon o le yn yr adeilad newydd i ganiatáu hyn yn hwylus”.

6.5 Pwyntiau eraill crybwyllwyd ganddynt oedd:

“Ystyried y ddarpariaeth i blant 2½-3 oed mewn unrhyw ysgol newydd”

“Bydd rhaid cynllunio unrhyw ysgol gyda'r sgôp o ehangu pellach”

“Sicrhau cynllun adeilad fydd yn caniatáu defnydd llawn gan y gymuned”

“Bod angen sicrwydd bydd lleoliad y Cylch Meithrin yn cael ei ystyried yn y broses cynllunio / adeiladu”

O ran safle'r ysgol gynradd newydd, fod “angen ystyried sut fydd hyn yn effeithio ar ddalgylch mynediad y Cylch Meithrin”

Fod angen sicrhau bod cynrychiolaeth deg ar unrhyw grŵp rhanddeiliaid fydd yn cael ei sefydlu.

Gweler ymateb Cadeirydd Pwyllgor Cylch Meithrin Corn Hir yn [Atodiad 3](#).

6.6 O'r holl adborth, un rhiant oedd yn bryderus am y cynllun o ran niferoedd plant. Nid oedd yn meddwl fod “yr hyn sydd raid ei wneud i gael 50% o'r cyllid yn werth chweil.

6.7 Roedd y 4 ymatebydd yn cytuno gyda'r rhesymau dros newid tra nad oedd un opsiwn yn well na'r llall gan 2 ymatebydd. Roedd un benodol o blaid opsiwn B “er mwyn i blant Gaerwen gael ysgol â chyfleusterau newydd” tra roedd ymatebydd arall yn gefnogol i opsiwn A.

6.8 Pwyntiau eraill crybwyllwyd gan y 4 ymatebydd oedd:

Bod yr ysgol “yn llawer rhy fach i gymryd yr holl blant sydd ynddi”

“Nid yw arwynebedd y dosbarthiadau yn ddigon i'r nifer plant”

“Nid yw'r ysgol yn cyrraedd gofynion agenda a disgwyliadau Ysgolion G21”

Bod y trefniadau “ar gyfer parcio i staff yn annigonol ond hefyd ar gyfer rhieni a mae'r amseroedd casglu a gollwng plant yn beryglus”

Bod y “Neuadd yn llawer rhy fach i'r niferoedd disgyblion sy'n creu trafferthion parthed threfniadau cinio ac yn annigonol ar gyfer gwersi addysg gorfforol i gynifer

o blant a pherfformiadau cyhoeddus.

Bod tref Llangefni “yn tyfu a’r boblogaeth yn yr ysgolion yn cynyddu sy’n golygu fod angen mwy o ofod”

Bod angen “edrych ar ffiniau’r dalgylchoedd yr ysgolion i weld os oes modd edrych ar leihau pwysedd ar ysgolion cyfagos – mae potensial o arbed arian wrth wneud hyn”

Bod “galw yn lleol am ofal plant fforddiadwy yn uchel gan nad oes llawer o ddarparwyr. Mae angen sicrhau fod yr ysgol newydd yn gallu cynnig y ddarpariaeth yma (wrap around) i’r plant meithrin fydd yn dod i’r ysgol a fod digon o le yn yr adeilad newydd i ganiatáu hyn yn hwylus”

Bod “angen sicrhau caniatâd cynllunio ar safle Ysgol Corn Hir cyn ei werthu er mwyn cael y gwerth mwyaf posib o’r safle fydd yn cyfrannu’n helaeth at gôst yr ysgol newydd a llai o ddefnydd o adnoddau ariannol y Cyngor”

Bod “rhaid cynllunio unrhyw ysgol gyda’r sgôp o ehangu pellach a gyda thiroedd eang”

Byddai angen edrych i sicrhau cynllun adeilad fydd yn caniatáu defnydd llawn gan y gymuned ar gyfer pob math o ddiwydiadau.

Byddai angen sicrhau cynllun adeilad fydd yn caniatáu ardaloedd / ystafelloedd targedu grwpiau o ddisgyblion, ystafell cymorth cyntaf addas, ystafell ar gyfer cynnal cyfarfodydd, storfeydd addas, ac ardaloedd ar gyfer cynnal sesiynau TGCh a DTh

Holwyd cwestiwn rhethregol gan y rhanddeiliaid hyn sef: “Gan fod gemau’r ynnysoedd yn dod i Fôn yn 2025, oes modd plethu hyn i’r cynllun i greu adnodd fyddai’n addas ar gyfer yr amser honno – mae’n debyg mai’r plant sydd yn yr ysgol gynradd rwan fyddai’n rhan o’r gemau”

6.9 Gweler sylwadau’r staff a’r llywodraethwyr yn [Atodiadau 4 a 5](#).

7. YMATEBION O YSGOL ESCEIFIOG

7.1 Derbyniwyd cyfanswm o 35 o ymatebion gan randdeiliaid sef gan 11 o rieni, 11 o staff a 3 llywodraethwr - roedd y gweddill yn ddiennw. Roedd 34 (97%) o’r ymatebwyr yn datgan eu cefnogaeth i opsiwn B, sef yr opsiwn fyddai’n golygu “*adeiladu ysgol gynradd newydd yn Gaerwen i 150 o blant yn lle Ysgol Esceifiog ar safle amgen*” os bydd y Pwyllgor Gwaith yn pleidleisio o blaid yr opsiwn hwn.

7.2 Roedd y rhanddeiliaid yn gefnogol o opsiwn B oherwydd:

Byddai gan yr ysgol newydd digon o ofod ar gyfer y disgyblion

Ni fyddai’n effeithio ar addysg a lles y disgyblion pe byddai’r ysgol newydd yn cael ei hadeiladu ar safle arall yn y pentref. Hefyd gellid ystyried gwerthu’r safle yr ysgol presennol i gynorthwyo gyda chostau adeiladu’r ysgol newydd.

Tu allan. Digonedd o le i ardaloedd tu allan, gardd, llefydd i’r disgyblion chwarae amser chwarae.

Addysg. Gyda’r ysgol newydd buasai yn ychwanegu at safon yr addysg a chyfleoedd y disgyblion.

Manteisio. Rhaid manteisio fod arian ar gael ar hyn o bryd i adeiladu ysgol newydd, oherwydd mae'n debygol na fydd cyfle arall yn y dyfodol agos i adeiladu ysgol newydd.

Dadl y rhanddeiliaid oedd, er byddai "cost ysgol newydd yn ymddangos yn ddrytach o £1.5 miliwn, y gall y Cyngor ei gael yn ôl drwy werthu safle presennol yr ysgol gyda chaniatâd cynllunio.

- 7.3 Nid oedd y rhanddeiliaid hyn yn gefnogol o opsiwn A oherwydd:
"Goblygiadau iechyd a diogelwch" o ran y sefyllfa barcio o flaen yr ysgol
Effaith posib gwaith adeiladu "ar addysg" y disgyblion a "ffitrwydd y disgyblion" os fyddai'r offer adeiladu, peiriannau ac ati yn cymryd yr iard a chaeau'r ysgol".
Wrth adnewyddu'r adeilad, "byddai rhannau o'r ysgol yn parhau i fod o 1981. Felly, mi fydd costau cynnal a chadw yn parhau". Petai'r ysgol yn cael ei hymestyn, "ni fyddai unrhyw le i ychwanegu ati".
- 7.4 Roedd 26 (74%) o'r ymatebwyr fod yr ysgol fel ag y mae hi yn rhy fach gan grybwyll sylwadau oedd yn gysylltiedig â hyn e.e.
ystafelloedd sy'n anaddas (12 ymatebydd neu 34%)
niferoedd y disgyblion yno sy'n cynyddu (15 ymatebydd neu 43%) ac i'r ysgol newydd fod yn barod ar gyfer y dyfodol (3 ymatebydd neu 9%) ac o fewn pellter cerdded (2 ymatebydd neu 6%)
yr angen am faes parcio newydd (3 ymatebydd neu 9%)
yr angen am adeilad modern (10 ymatebydd neu 29%)
roedd 3 rhanddeiliad (9%) ym meddwl byddai ysgol gynradd newydd yn y pentref yn cael ei hadeiladu ar gae pêl-droed y pentref a petai hyn yn digwydd, roeddent yn pryderu am ddyfodol y clwb pêl-droed.
- 7.5 Roedd yr 11 aelod staff yr ysgol a anfonodd ffurflen adborth yn nad oedd:
"ystafelloedd addas i'r dosbarthiadau"
"ystafelloedd addas ar gyfer cyfarfodydd"
"lle tu allan i'r plant chwarae pan mae hi'n bwrw"
"digon o le i blant y Cyfnod Sylfaen chwarae ar hyn o bryd"
"digon o le parcio"

angen "lleoedd arbennig ar gyfer ADY". Byddai "opsiwn B yn galluogi hyn i ddigwydd"
y "gwaith adeiladu am effeithio ar rai disgyblion efo ADY"
"angen ystafelloedd pwrpasol ar gyfer gwersi targedu"
"angen gwell mynediad i'r ysgol i blant anabl"
"angen fwy o ystafelloedd i blant ADY"
"angen fwy o le tu allan"
- 7.6 Gweler sylwadau'r staff a'r llywodraethwyr yn [Atodiad 6](#).

8. YMATEBION O YSGOL HENBLAS

- 8.1 Derbyniwyd 2 ymateb gan riant disgybl. Roedd y cyntaf yn cefnogi unrhyw gynnydd i wella safon y stad adeiladau addysg ar yr ynys tra'n poeni am y "camgymhariad ymddangosiadol rhwng y bwriad i wario ar ail ddatblygu a 'r ffaith nad oes cyllideb mewn lle i gynnal a chadw'r safonau hyn".
- 8.2 Roedd y rhiant arall yn "hapus iawn efo'r cynlluniau [ar gyfer Ysgol Henblas] ac nid oedd "yn meindio opsiwn A neu B". Ychwanegodd fod trigolion Llangristiolus "y teimlo'n lwcus iawn am y cynlluniau i Ysgol Henblas".
- 8.3 Barn y Llywodraethwyr oedd eu bod "yn falch y bydd addysg yn yr ysgol yn parhau o dan y ddau opsiwn a gynigir (opsiwn A ac opsiwn B), ac yn falch hefyd fod yr opsiwn o addasu yr ysgol yn cael ei ystyried". Mae'r llywodraethwyr yn "agored i drafod ymhellach y posibilrwydd o gynnwys yr ysgol mewn ffederasiwn gyda ysgol arall" ond dywedasant fod angen iddynt "ddeall yr union oblygiadau i Ysgol Henblas, ac hefyd manylion unrhyw ffedereiddio sy'n cael ei awgrymu".
- 8.4 Gweler sylwadau Cadeirydd Llywodraethwyr Ysgol Henblas yn [Atodiad 7](#).

9. YMATEBION O YSGOL TALWRN

- 9.1 Derbyniwyd 19 o ymatebion gan randdeiliaid yr ysgol. Roedd pob un ohonynt yn anghytuno gyda'r cynnydd i gau Ysgol Talwrn ond yn canmol staff yr ysgol.
- 9.2 Yn ei lythyr ar ran y Corff, dywedodd Cadeirydd Corff Llywodraethol Ysgol Talwrn fod y Corff yn "gwrthwynebu unrhyw argymhellid i gau'r Ysgol yng nghyd-destun ymgynghoriad Dalgylch Llangefni". Roedd y Corff yn teimlo dylai'r Awdurdod fod wedi "cynnig opsiwn oedd yn galluogi" cadw ysgol Talwrn ar agor. Gweler sylwadau'r llywodraethwyr yn [Atodiad 8](#).
- 9.3 Mewn llythyr personol, dywedodd Corff Llywodraethol Ysgol Talwrn ei fod yn "siomedig iawn mai'r unig opsiwn ar gyfer yr ysgol oedd "i gau yr ysgol yn gyfan gwbl". Roedd wedi gobeithio byddai'r Awdurdod "o leiaf wedi rhoi cynnydd ar ffedereiddio hefo rhai o ysgolion eraill o gymharol faint yn yr ardal." Gweler sylwadau'r Cadeirydd yn [Atodiad 9](#).
- 9.4 Roedd y staff o'r farn fod Ysgol Talwrn yn "ysgol fechan deuluol a byddai'r ymdeimlad o agosatrwydd yn diflannu mewn sefyllfa fwy amheronol sy'n gysylltiedig ag ysgol fwy". Roeddent hefyd yn teimlo mai'r "ysgol yw'r cyfrwng mwyaf effeithiol er mwyn diogelu'r ymdeimlad o gymuned sydd yn bodoli yma yn Y Talwrn. Mae'r ysgol hefyd yn parhau i hyrwyddo a chefnogi diwylliant eisteddfodol. Byddai cau'r ysgol yn arwain at dranc yr eisteddfod, sydd bellach yn enghraifft amheuthun o eisteddfod leol ar yr ynys". Gweler sylwadau'r staff yn [Atodiad 10](#).
- 9.5 Ymateb Cyngor Cymuned Llanddyfnan oedd eu bod "o blaid cadw Ysgol Gynradd Talwrn ar agor ac yn cefnogi cyhoeddiad diweddar y Gweinidog Cynulliad Cymru ar gadw ysgolion bychain ar agor. Gan fod yr ysgol yn 98% llawn, ac ysgolion cynradd

yn Llangefni yn llawn, ni welwn unrhyw reswm i gau'r ysgol". Roedd aelodau'r Corff "yn teimlo bod y costau yn amheus".

- 9.6 Teimlai 74% o'r ymatebwyr fod Ysgol Talwrn yn holl bwysig i'r gymuned ac i'r ffordd Gymreig a'r iaith Gymraeg ac y byddai cau Ysgol Talwrn yn "lladd y gymuned" ac y byddai'r pentref "gymaint tlotach hebddi". Roedd yr ymatebwyr yn teimlo byddai cau Ysgol Talwrn yn cael effaith andwyol ar ddyfodol yr Eisteddfod leol, Ysgol Sul a Neuadd y Pentref.
- 9.7 Teimlai 58% o'r ymatebwyr fod y broses ymgynghori yn annheg.
- 9.8 Roedd 53% o'r ymatebwyr am i'r Awdurdod ystyried ffedereiddio Ysgol Talwrn gydag ysgol gynradd arall.
- 9.9 Roedd 42% o'r ymatebwyr o'r farn fod addysg plant yn Ysgol Talwrn "yn arbennig" a bod y disgyblion yn llwyddo pan fyddent yn mynd i'r ysgol uwchradd". Nid oeddent yn meddwl byddai'r disgyblion yn cael yr "un sylw ... mewn ysgol fawr". Yn ogystal, roedd 42% o ymatebwyr yn dweud fod safonau addysg yn dda yn Ysgol Talwrn.
- 9.10 Sefyllfa traffig yn Ysgol y Graig oedd yn poeni 18% o ymatebwyr.
- 9.11 Barn 6 (32%) o'r ymatebwyr oedd bod angen ymestyn Ysgol Talwrn er mwyn iddi gymryd mwy o ddisgyblion ac oherwydd eu bod yn meddwl fod niferoedd yn yr ysgol yn cynyddu.
- 9.12 Roedd teithio posib i Ysgol Y Graig yn bryder a nodwyd gan 3 neu 16% o randdeiliaid ac roedd yr un faint o ymatebwyr yn teimlo dylid gwneud y gwaith sy'n ran o'r £82,500 o ôl-groniad cynnal a chadw ar Ysgol Talwrn.
- 9.13 Cynigwyd syniadau amgen gan 1 randdeiliad (5% o'r ymatebwyr) sef:
- a) Hyfforddi penaethiaid yn Ysgol Talwrn
 - b) Adeiladu ysgol gynradd newydd yn y Talwrn i gymryd "y gorlif o Langefni" neu ei moderneiddio
 - c) Uno Talwrn efo Corn Hir a Bodffordd
 - d) Adeiladu 4 "super school" 3-18 oed
- 9.14 Derbyniwyd un llythyr gan Aelod Seneddol rhanbarthol oedd yn mynegi pryderon un o'i etholwyr o gau Ysgol Talwrn. Awgrymodd y dylai'r Awdurdod roi sylw i'r pwyntiau a godwyd yn ystod yr ymgynghoriad.
- 9.15 Pryderon eraill a fynegwyd gan 1 randdeiliad (5%) oedd am ofal plant, parcio ac awgrym y dylid cau ysgol gynradd arall.
- 9.16 Cyn cyfarfod o'r Cyngor Llawn y mis Rhagfyr 2016, cyflwynwyd deiseb i Arweinydd y Cyngor oedd yn:
- 1) Teimlo byddai "unrhyw fygythiad o gau Ysgol Talwrn yn mynd i gael canlyniadau difrifol" ar y pentref a'r gymuned.
 - 2) Gofyn bod "pryderon y llofnodwyr yn cael eu rhoi gerbron y Pwyllgor Gwaith yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015)
 - 3) Annog y Cyngor i beidio a chau Ysgol Talwrn ond i fuddsoddi ynddi

- 4) Arwyddwyd y ddeiseb gan 184 o lofnodwyr.

10. YMATEBION O YSGOL Y GRAIG

- 10.1 Derbyniwyd ymateb gan 3 rhanddeiliad sef gan aelod o staff a dwy riant yn ogystal ag ymateb gan y Pennaeth.
- 10.2 Roedd un o'r rhanddeiliaid yn gwrthwynebu'r "syniad o uno'r Graig a Thalwrn". Roedd ganddi amryw o bryderon oedd yn sail i'w gwrthwynebiad sef:
1. Bod neuadd yr ysgol a iard yr ysgol yn "llawer rhy fychan"
 2. Nad oes gan y Cyfnod Sylfaen ardal tu allan addas.
 3. Nad oes ystafelloedd gwag i gynnal cyfarfodydd neu wersi cerdd.
 4. Nad oes digon o doiledau i blant na staff.
 5. Bod "mwy na'r capasiti (330 o ddisgyblion) yma yn barod" a nad oes lle i fwy
 6. Pam "amharu ar Ysgol Y Graig sy'n un o'r rhai rhataf i'w rhedeg ar ddyraniad y disgybl (£3597 pan mae'r mwyafrif dros £4000).
 7. "problemiau parcio erchyll yma'n barod a damwain yn aros i ddigwydd, a beth ddigwyddith pan fydd y ffordd newydd yn agor?"
 8. Roedd y rhanddeiliad yn meddwl fod canlyniadau Ysgol y Graig yn well ac na ddylid uno'r ddwy ysgol oherwydd hyn.
 9. Bod 75% o ddisgyblion y Graig yn dod o gartrefi Cymraeg, ond dim ond 55% o ddisgyblion Talwrn yn dod o gartrefi Cymraeg.

Am y rhesymau uchod, roedd y rhanddeiliad am i ddisgyblion Ysgol Talwrn "fynd i'r ysgol newydd".

- 10.3 Pryderon rhanddeiliad arall oedd:
1. Effaith posib y gwaith adeiladu ar addysg y plant a'r
 2. angen i gael ateb i'r sefyllfa barcio wrth Ysgol Y Graig.
- 10.4 Yn ogystal, roedd gan y trydydd rhanddeiliad faterion i dynnu sylw'r Awdurdod atynt wrth feddwl am ymestyn Ysgol Y Graig sef:
1. Effaith posib y gwaith adeiladu ar addysg y plant
 2. Maint y Neuadd, a'i bod yn "fach o safbwynt nifer o ddisgyblion yn barod".
 3. Ei bod yn awyddus i'r Clwb brecwast/clwb ar ôl ysgol barhau yn ystod cyfnod adeiladu unrhyw estyniad.
 4. Bod "iard yr ysgol yn fach i gynifer o ddisgyblion". Roedd y rhanddeiliad am i'r Awdurdod "sicrhau llefydd addas i'r disgyblion chwarae yn ystod y cyfnod adeiladu".
 5. Parcio a'r angen i gael ateb i'r sefyllfa barcio wrth Ysgol Y Graig.
- 10.5 Gweler sylwadau'r Pennaeth yn [Atodiad 11](#).

11. YMATEBION ERAILL

- 11.1 Derbyniwyd ymateb gan Gyngor Cymuned Llanddyfnan sef cyngor cymuned ar gyfer ardal Talwrn a'r cyffiniau. Ymateb y Cyngor oedd fod "Cyngor Cymuned o blaid cadw Ysgol Gynradd Talwrn ar agor". Gweler sylwadau'r Cyngor Cymuned yn [Atodiad 12](#).

11.2 Er nad oes rheidrwydd statudol ar yr Awdurdod i ymgynghori'n anstatudol, yn ogystal â chwrdd gyda staff, llywodraethwyr a rhieni, anfonwyd y ddogfen ymgynghori at y rhanddeiliaid canlynol:

Cyngor Gwynedd;
 Swyddogion Llywodraeth Cymru;
 Aelodau Cynulliad rhanbarthol a lleol;
 Estyn;
 Undebau'r athrawon ac undebau staff ategol;
 Consortiwm Addysg Rhanbarthol sef GWe;
 Consortiwm Trafnidiaeth Rhanbarthol sef Taith;
 Comisiynydd Heddlu a Throseddau Gogledd Cymru;
 Bartneriaeth Cymunedau yn Gyntaf;
 Mudiad Meithrin;
 Gwasanaeth Ieuenctid yr Awdurdod;
 Ysgol Gyfun Llangefni.

11.3 Yn ei ymateb, dywedodd Estyn: "Mae Estyn o'r farn fod y cynnig yn debygol o gynnal safonau presennol yr addysg yn yr ardal o leiaf."

12. DADANSODDIAD OPSIYNAU

12.1 Yn y ddogfen ymgynghori anstatudol, cynhwyswyd dadansoddiad opsiynau oedd yn canolbwyntio ar y 9 opsiwn gwreiddiol. Gwerthuswyd pob un o'r opsiynau a'u sgorio allan o 10 yn erbyn y gyrwyr newid a amlinellir isod.

1. Codi safonau addysgol
2. Lleihau nifer llefydd gweigion
3. Lleihau'r amrywiad mewn cost y disgybl
4. Sicrhau bod adeiladau ysgol yn creu amgylchedd dysgu orau bosib
5. Sicrhau bod adeiladau ysgolion mewn cyflwr da a bod dim materion iechyd a diogelwch
6. Cynyddu capasiti arweinyddol
7. Defnydd cymunedol o adeilad yr ysgol
8. Darpariaeth cyfrwng Cymraeg a dwyieithog
9. Ffactorau daearyddol a theithio

Mae'r tabl canlynol yn crynhoi'r dadansoddiad wnaethpwyd:

Gyrwyr	1	2	3	4	5	6a	6b	7	8	9
1. Codi safonau addysgol	10	10	10	10	8	8	8	10	9	6
2. Lleihau nifer y llefydd gweigion	8	8	8	6	4	8	8	8	6	4
3. Lleihau'r amrywiaeth mewn cost y disgybl	10	10	6	6	6	6	6	6	2	2
4. Sicrhau bod adeiladau ysgol yn creu amgylchedd dysgu orau bosib	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
5. Sicrhau bod adeiladau ysgol mewn cyflwr da ac nad oes materion iechyd a diogelwch	10	10	10	10	10	8	10	8	8	8
6. Cynyddu capasiti arweinyddiaeth	10	10	10	10	4	4	4	10	10	2
7. Defnydd cymunedol o'r adeilad	8	7	10	9	10	10	10	9	10	10

8. Darpariaeth cyfrwng Cymraeg a dwyieithog	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
9. Ffactorau daearyddol a theithio	3	3	6	3	6	7	7	4	7	7
Cyfanswm	79	78	80	74	68	71	73	75	72	59

12.2 Arweiniodd hyn at argymhelliad i'r Pwyllgor Gwaith. Ar 19 Rhagfyr 2016, penderfyniad y Pwyllgor Gwaith oedd:

“Penderfynwyd awdurdodi'r swyddogion i symud ymlaen i'r broses ymgynghori ffurfiol neu statudol pan fyddant yn ymgynghori ar Opsiynau A a B fel y'u disgrifir yn yr adroddiad”

Dyma oedd opsiynau A a B:

Opsiwn A

Byddai hwn yn seiliedig ar:

- Opsiwn 3, sef *adeiladu un ysgol yn lle Ysgol Corn Hir ac Ysgol Bodffordd; a*
- Opsiwn 6a, sef *adeiladu ysgol gynradd newydd yn Gaerwen i 150 o blant yn lle Ysgol Esceifiog ar safle amgen; a*
- Opsiwn 7, sef *ymestyn Ysgol y Graig i gymryd disgyblion Ysgol Talwrn a chau Ysgol Talwrn; a*
- Opsiwn 9, sef *addasu Ysgol Henblas*

Byddai angen i unrhyw ailfodelu mynd i'r afael â'r materion traffig a nodwyd ar ddechrau a diwedd y diwrnod ysgol. Byddai'r opsiynau'n amodol ar fforddiadwyedd.

Gallai'r opsiwn hwn hefyd gynnwys y ffederasiwn o Ysgol Henblas gydag ysgol arall h.y. cynnal yr ysgol ar safle'r presennol ond o dan drefniant rheoli gwahanol.

Opsiwn B

Byddai hwn yn seiliedig ar:

- Opsiwn 3, sef *adeiladu un ysgol yn lle Ysgol Corn Hir ac Ysgol Bodffordd; a*
- Opsiwn 8, sef *addasu Ysgol Esceifiog; a*
- Opsiwn 7, sef *ymestyn Ysgol y Graig i gymryd disgyblion Ysgol Talwrn a chau Ysgol Talwrn; a*
- Opsiwn 9, sef *addasu Ysgol Henblas*

Byddai angen i unrhyw ailfodelu mynd i'r afael â'r materion traffig a nodwyd ar ddechrau a diwedd y diwrnod ysgol. Byddai'r opsiynau'n amodol ar fforddiadwyedd.

Gallai'r opsiwn hwn hefyd gynnwys y ffederasiwn o Ysgol Henblas gydag ysgol arall h.y. cynnal yr ysgol ar safle'r presennol ond o dan drefniant rheoli gwahanol.

Mae'r gwahaniaeth rhwng Opsiwn A a B yn ymwneud ag Ysgol Esceifiog. Os cymeradwyir Opsiwn A, byddai'n golygu adeiladu ysgol gynradd newydd yn Gaerwen i 150 o ddisgyblion. Os cymeradwyir Opsiwn B, byddai'n golygu addasu Ysgol Esceifiog. Byddai gwireddu opsiwn 6a yn golygu ysgol gynradd newydd ar safle'r ysgol bresennol a byddai gwireddu opsiwn 6b yn golygu adeiladu ysgol gynradd newydd ar safle amgen.

Os cyfunir y sgoriau ar gyfer yr opsiynau, byddai'r sgoriau fel a ganlyn:

Gyrwyr

1. Codi safonau addysgol
2. Lleihau nifer y llefydd gweigion
3. Lleihau'r amrywiaeth mewn cost y disgybl
4. Sicrhau bod adeiladau ysgol yn creu amgylchedd dysgu orau bosib
5. Sicrhau bod adeiladau ysgol mewn cyflwr da ac nad oes materion iechyd a diogelwch
6. Cynyddu capasiti arweinyddiaeth
7. Defnydd cymunedol o'r adeilad
8. Darpariaeth cyfrwng Cymraeg a dwyieithog
9. Ffactorau daearyddol a theithio

Cyfanswm

6a	6b	8
8	8	9
8	8	6
6	6	2
10	10	10
8	10	8
4	4	10
10	10	10
10	10	10
7	7	7
71	73	72

Opsiwn A

3	80	80
6a	71	72
7	75	75
9	59	59
Cyfanswm	285	286

Opsiwn B

3	80
8	72
7	75
9	59
Cyfanswm	286

Gwelir felly nad oes llawer o wahaniaeth o ran y sgorio rhwng yr opsiynau.

13. DATBLYGIADAU TAI YN ARDAL LLANGEFNI

- 13.1 Ers y cyfnod ymgynghori anstatudol, mae tebygolrwydd cryf bydd hyd yn oed fwy o dai yn cael eu hadeiladu yn nalgylch Ysgol Y Graig fyddai'n mynd a nifer y datblygiadau tai yn y dalgylch fyny at 397 fyddai'n cyfateb i tua 67 o blant oed cynradd. Trafodir hyn yn rhan 14.7 isod.

Ar gyfer ysgolion cynradd ardal Llangefni, ystyriwyd effaith posib tai newydd yn ystod y cyfnod 2018-2026 yn nalgylch pob ysgol ar niferoedd disgyblion yn yr ysgol. Byddai hyn yn helpu deall beth fyddai'r twf ychwanegol tebygol yn y dalgylch.

Mae ffigyrau'n dangos fod gan bob tŷ ym Môn, ar gyfartaledd, 0.17 o blant oedran ysgol gynradd. O luosi nifer y datblygiadau tai gyda 0.17, cer amcangyfrif o nifer y disgyblion ychwanegol fydd eisiau cael eu haddysg yn yr ysgol honno.

Ysgol	Nifer datblygiadau tai yn y dalgylch	Nifer plant cyfatebol
Bodffordd	18	3
Corn Hir	219	37

Esceifiog	36	6
Henblas	0	0
Talwrn	6	1
Y Graig	397	67

13.2 Bodffordd

Cynhwysedd yr ysgol yw 63 a gwelir y rhagamcanion am niferoedd y disgyblion yn y tabl isod:

	Nifer a ragwelir ar y Gofrestr yn Medi						
Ysgol	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bodffordd	64	69	75	78	79	78	74

Gwelir y bydd Ysgol Bodffordd dros ei chapasiti o Fedi 2016 ymlaen. O ystyried effaith posib tai newydd yn nalgyloch yr ysgol ar niferoedd disgyblion yn yr ysgol, mae'r niferoedd posib fel a ganlyn:

	Nifer a ragwelir ar y Gofrestr yn Medi										
Ysgol	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Bodffordd	64	69	75	79	79	79	75	74	74	75	75

13.3 Ysgol Corn Hir

Cynhwysedd yr ysgol yw 204 a gwelir y rhagamcanion am niferoedd y disgyblion yn y tabl isod:

	Nifer a ragwelir ar y Gofrestr yn Medi										
Ysgol	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Corn Hir	221	226	232	233	240	245	245	242	239	235	231

Ers dechrau'r flwyddyn ysgol 2015/16, mae mwy o blant yno na'r cynhwysedd a chynnyddu bydd y niferoedd fel mae pethau hyd at Medi 2021.

Rhagwelir bydd mwyafswm o 219 o ddatblygiadau tai yn y dalgyloch o 2018 - 2026 - mae hyn un unol â'r Cynllun Adnau y bu i'r Awdurdod ymgynghori arno yn 2015. Y tebygolrwydd yw y byddai'r tai yn cael eu hadeiladu ar gyfradd o 27 tŷ'r flwyddyn yn nalgyloch Ysgol Corn Hir. Mae ffigyrau'n dangos fod gan bob tŷ ym Môn, ar gyfartaledd, 0.17 o blant oedran ysgol gynradd. O luosi 27 tŷ'r flwyddyn yn y dalgyloch gyda 0.17, golyga hyn y byddai'r datblygiadau tai yn arwain at 4.6 disgybl ychwanegol y flwyddyn eisiau cael eu haddysg yn yr ysgol. Byddai hyn yn cael effaith ar ragolygon Ysgol Corn Hir fel a ganlyn:

	Nifer a ragwelir ar y Gofrestr yn Medi										
Ysgol	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2022	2023	2024	2025
Corn Hir	221	226	232	238	244	250	249	247	243	240	236

Petai opsiwn 3 yn cael ei wireddu sef adleoli Ysgol Corn Hir ar i safle arall ynghyd ag adleoli disgyblion o Ysgol Bodffordd, byddai'r rhagolygon fel a ganlyn:-

	Nifer a ragwelir ar y Gofrestr yn Medi										
Ysgol	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Corn Hir	285	294	307	317	323	329	324	321	317	315	311

Petai cytundeb i gael adeilad newydd i Ysgol Corn Hir a'i chyfuno efo Ysgol Bodffordd, byddai angen i gapasiti'r ysgol fod tua 360 ac i'r rhif mynediad fod oddeutu 51.

13.4 Ysgol Esceifiog

Cynhwysedd yr ysgol yw 124 a gwelir y rhagamcanion am niferoedd y disgyblion yn tabl isod:

	Nifer a ragwelir ar y Gofrestr yn Medi										
Ysgol	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Esceifiog	120	131	138	137	138	142	142	138	134	131	133

Erbyn Medi 2017, rhagwelir bydd yr ysgol dros ei chapasiti.

Rhagwelir bydd 36 o ddatblygiadau tai yn y dalgylch o 2018 – 2026 – mae hyn un unol â'r Cynllun Adnau y bu i'r Awdurdod ymgynghori arno yn gynharach yn 2015. Y tebygolrwydd yw y byddai'r tai yn cael eu hadeiladu ar gyfradd o 4.5 tŷ'r flwyddyn yn nalgylch Ysgol Esceifiog. Mae ffigyrau'n dangos fod gan bob tŷ ym Môn, ar gyfartaledd, 0.17 o blant oedran ysgol gynradd. O luosi 4.5 tŷ'r flwyddyn yn y dalgylch gyda 0.17, golyga hyn y byddai'r datblygiadau tai yn arwain at 0.77 disgybl ychwanegol y flwyddyn eisiau cael eu haddysg yn yr ysgol neu tua 6 disgybl ychwanegol eisiau mynd i'r ysgol. Byddai hyn yn cael effaith ar ragolygon Ysgol Esceifiog fel a ganlyn:

	Nifer a ragwelir ar y Gofrestr yn Medi											
Ysgol	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Esceifiog	120	131	138	138	139	143	143	139	135	131	133	133

O ystyried y niferoedd, byddai angen i naill ai Ysgol Esceifiog wedi'i haddasu neu ysgol newydd gymryd tua 150 o ddisgyblion.

13.5 Ysgol Henblas

Cynhwysedd yr ysgol yw 96 a gwelir y rhagamcanion am niferoedd y disgyblion yn y tabl isod:

	Nifer a ragwelir ar y Gofrestr yn Medi						
Ysgol	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Henblas	81	91	90	92	86	81	85

Gwelir fod Ysgol Henblas yn parhau i fod yn llai na 100 o ddisgyblion tan Medi 2022.

Ni ragwelir fod unrhyw ddatblygiadau tai yn y dalgylch o 2018 - 2026 ac felly ni ragwelir fod unrhyw dwf ychwanegol am fod yn nalgylch Ysgol Henblas yn y blynyddoedd 2018-2026.

13.6 Ysgol Talwrn

Cynhwysedd yr ysgol yw 49 a gwelir y rhagamcanion am niferoedd y disgyblion yn tabl isod:

	Nifer a ragwelir ar y Gofrestr yn Medi						
Ysgol	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Talwrn	47	43	43	43	40	43	42

Ers dechrau'r flwyddyn ysgol 2015/16, mae'r niferoedd yn yr ysgol yn llai na'i chynhwysedd ac yn parhau yn weddol gyson mae'r niferoedd hyd at Ionawr 2021.

Rhagwelir bydd 6 tŷ'n cael ei adeiladu yn nalgylch Ysgol Talwrn yn y blynyddoedd 2018-2026. Byddai hyn yn arwain at $6 \times 0.17 = 1$ disgybl ychwanegol yn yr ysgol. Fel y gwelir o'r tabl uchod, mae lle yn yr ysgol i ddisgybl ychwanegol:

	Nifer a ragwelir ar y Gofrestr yn Medi						
Ysgol	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Talwrn	47	43	43	44	41	44	43

13.7 Ysgol y Graig

Ers y cyfnod ymgynghori anstatudol, mae tebygolrwydd cryf bydd hyd yn oed fwy o dai yn cael eu hadeiladu yn nalgylch Ysgol Y Graig fyddai'n mynd a nifer y datblygiadau tai yn y dalgylch fyny at 397 fyddai'n cyfateb i tua 67 o blant oed cynradd.

Cynhwysedd yr ysgol yw 330 a gwelir y rhagamcanion am niferoedd y disgyblion yn y tabl isod:

	Nifer a ragwelir ar y Gofrestr yn Medi						
Ysgol	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Y Graig	339	336	338	334	330	331	329

Ers dechrau'r flwyddyn ysgol 2016/17, mae mwy o blant yno na'r cynhwysedd bydd hyn yn parhau hyd at ddechrau'r degawd nesaf.

Rhagwelir bydd 397 o ddatblygiadau tai yn y dalgylch o 2018 – 2026 – mae hyn un unol â'r Cynllun Adnau y bu i'r Awdurdod ymgynghori arno yn 2015. Y tebygolrwydd

yw y byddai'r tai yn cael eu hadeiladu ar gyfradd o 50 tŷ'r flwyddyn yn nalgylch Ysgol y Graig yn y blynyddoedd 2018/19 at 2025/26.

Mae ffigyrau'n dangos fod gan bob tŷ ym Môn, ar gyfartaledd, 0.17 o blant oedran ysgol gynradd. O luosi 50 tŷ'r flwyddyn yn y dalgylch gyda 0.17, golyga hyn y byddai'r datblygiadau tai yn arwain at 8.5 disgybl ychwanegol y flwyddyn eisiau cael eu haddysg yn yr ysgol. Byddai hyn yn cael effaith ar ragolygon Ysgol y Graig fel a ganlyn:

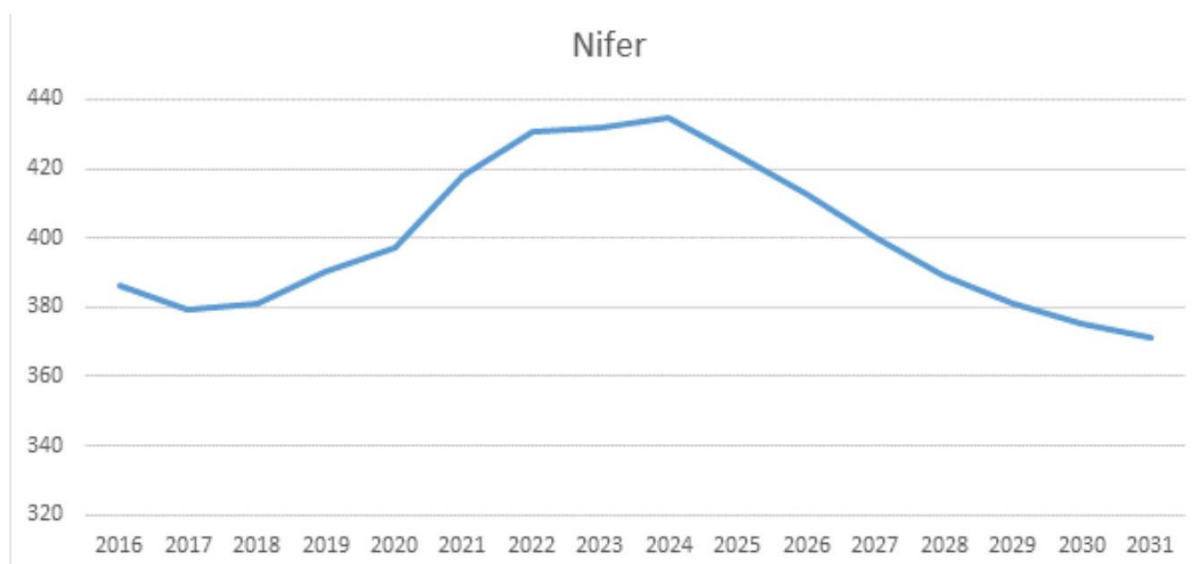
	Nifer a ragwelir ar y Gofrestr yn Medi										
Ysgol	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Y Graig	339	336	338	342	339	339	338	332	347	350	355

Os gweithredir opsiwn 7 (sef ymestyn Ysgol y Graig a throsglwyddo disgyblion Ysgol Talwrn i Ysgol y Graig ac yna cau Ysgol Talwrn) ac o ystyried twf oherwydd tai newydd yn y dalgylch, byddai'r rhagolygon fel a ganlyn:-

	Nifer a ragwelir ar y Gofrestr yn Medi										
Ysgol	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Y Graig	339	336	338	390	397	418	431	432	435	424	413

	Nifer a ragwelir ar y Gofrestr yn Medi				
Ysgol	2027	2028	2029	2030	2031
Y Graig	400	389	381	375	371

Mae'r graff yn rhoi syniad o'r cynnydd yn nifer y disgyblion (sydd fel ton) o ganlyniad i'r datblygiadau:

Byddai angen i'r ysgol estynedig gael capasiti o tua 450. Byddai hyn yn ddigon i gymryd y cynnydd mewn disgyblion fydd yn dod o ganlyniad i'r datblygiadau tai newydd ac o ganlyniad i adleoli disgyblion Ysgol Talwrn i Ysgol y Graig.

Ni fyddai digon o le i ymestyn Ysgol y Graig o 120 o lefydd (neu 4 dosbarth) a sicrhau digon o le chwarae i'r disgyblion. Bydd angen ystyried ffyrdd eraill i fedru cael y nifer yma o blant ar y safle sydd yn ei dro yn golygu bydd rhaid ymgynghori ar ddatrysiad i'r sefyllfa.

14. YSTYRIAETHAU ARIANNOL

14.1 Gwerthuswyd yr opsiynau yn yr adroddiad ar yr ymgynghori anstatudol o safbwynt ariannol. Cafodd y canlynol wedi eu hystyried ar gyfer pob opsiwn - costau cyfalaf, arbedion refeniw, costau cludiant, derbyniadau cyfalaf a chostau benthyca.

Y rhagdybiaethau ar gyfer y cyfrifiadau hyn oedd byddai benthyca:

- ar gyfradd sefydlog.
- yn digwydd dros gyfnod o 50 mlynedd gan ddefnyddio cyfraddau llog mis Tachwedd 2016.
- yn cael ei gymryd yn ei gyfanrwydd h.y. ar un tro gan nad yw'r gwariant / dyddiad
- proffilio ar gael. Yn syml, cost ariannu'r swm hwnnw am 50 mlynedd yw'r cyfrifiad hwn.

Dim ond yr elfen benthyca di-gefnogaeth y rhaglen ysgolion 21ain ganrif mae'r cyfrifiadau hyn yn eu hystyried.

Dylid nodi mai *amcangyfrifon gorau* yw'r costau a'r arbedion sydd ar gael ar hyn o bryd. Efallai bydd rhai o'r opsiynau, os y'u gwiredir, yn creu costau byr dymor megis, apwyntio pennaeth cyn i'r ysgol agor, costau diswyddo, costau amddiffyn tâl, a chostau cynnal adeiladau tan fyddent yn cael ei gwerthu. Mi fydd y costau yma yn rhan o achos busnes, pe gwiredir yr opsiwn, pan fydd nifer yr opsiynau wedi eu cwtogi.

Opsiwn 6: Adeiladu ysgol gynradd newydd yn Gaerwen i 150 o blant yn lle Ysgol Esceifiog

Opsiwn 6a – ar y safle presennol

Opsiwn 6b – ar safle amgen (cae pêl droed cyfagos)

Opsiwn	Cost cyfalaf	Costau ychwanegol	Costau cludiant	Derbynion cyfalaf
6a	£5,600,000	£541,759	£0	£0
Costau ychwanegol	£541,759	Cost net y prosiect	£5,600,000	
		Cost i'w gyllido	£2,800,000	

Mae'r costau ychwanegol net amcangyfrifedig yr opsiwn hwn yn £541,759 a chost net amcangyfrifedig y prosiect yw £5,600,000. Byddai costau benthyca, i wasanaethu'r £2,800,000 o fenthyca di-gefnogaeth yn £129,080 y flwyddyn.

Opsiwn	Cost cyfalaf	Costau ychwanegol	Costau cludiant	Derbynion cyfalaf
6a	£5,950,000	£541,759	£0	£240,000
Costau ychwanegol	£541,759	Cost net y prosiect	£5,710,000	
		Cost i'w gyllido	£2,735,000	

Mae'r costau ychwanegol net amcangyfrifedig o'r opsiwn hwn yn £541,759 a chost net amcangyfrifedig y prosiect yw £5,710,000. Byddai costau benthyca, i wasanaethu'r £2,735,000 o fenthyca di-gefnogaeth yn £126,084 y flwyddyn.

Opsiw 8: Addasu Ysgol Esceifiog

Opsiw	Cost cyfalaf	Costau ychwanegol	Costau cludiant	Derbynion cyfalaf
8	£2,380,000	£11,626	£0	£0
Costau ychwanegol	£11,626	Cost net y prosiect	£2,380,000	
		Cost i'w gyllido	£1,190,000	

Mae'r costau ychwanegol net amcangyfrifedig o'r opsiwn hwn yn £11,626 a chost net amcangyfrifedig y prosiect yw £2,380,000. Byddai costau benthyca, i wasanaethu'r £1,190,000 o fenthyca di-gefnogaeth yn £54,859 y flwyddyn.

Crynhair y ffigyrau am opsiynau 6 ac 8 yn y isod:

Opsiw	Cost i'w gyllido	Cost neu (Arbediad) net	Cost benthyca'r flwyddyn
6a	2,800,000	541,759	129,080
6b	2,735,000	541,759	126,084
8	1,190,000	11,626	54,859

Gweler mai opsiwn 8 sef Addasu Ysgol Esceifiog yw'r opsiwn mwyaf fforddiadwy er nad yw'n arwain at arbedion. Er hynny, ni fyddai opsiwn 8 yn arwain at lefydd gweigion o angenrheidrwydd.

15. ARGYMHELLIAD

O ystyried y pwyntiau uchod, argymhellir y dylid cymeradwyo Opsiwn B sy'n cynnwys:

- Opsiw 3, sef adeiladu un ysgol yn lle Ysgol Corn Hir ac Ysgol Bodffordd; a
- Opsiw 8, sef addasu Ysgol Esceifiog; a
- Opsiw 7 – bydd angen ail ymgynghori ar yr opsiwn yma sef ymestyn Ysgol y Graig i gymryd disgyblion Ysgol Talwrn a chau Ysgol Talwrn; a*
- Opsiw 9, sef addasu Ysgol Henblas.

Byddai angen i unrhyw ailfodelu mynd i'r afael â'r materion traffig a nodwyd ar ddechrau a diwedd y diwrnod ysgol.

Gallai'r opsiwn hwn hefyd gynnwys y ffederasiwn o Ysgol Henblas gydag ysgol arall h.y. cynnal yr ysgol ar safle'r presennol ond o dan drefniant rheoli gwahanol.

Ysgol Gymuned Bodffordd

Llythyr ymateb Staff (Athrawon a Staff Ategol) Ysgol Gymuned Bodffordd i'r

Ddogfen Ymgynghori Statudol ar Ysgolion Dalgylch Llangedfni

12.3.2017

Annwyl Syr / Madam,

Dymuna staff – Athrawon a Staff Ategol Ysgol Gymuned Bodffordd leisio'u gwrthwynebiad i'r ddau opsiwn sydd wedi'i osod yn y ddogfen Ymgynghoriad Statudol ar ddyfodol ysgolion Dalgylch Llangedfni, yn wyneb nad oes yr un opsiwn yn ystyried cynnal Ysgol Gymuned Bodffordd i'r ddyfodol.

Rydym yn derbyn bod angen ysgol newydd yn ardal tref Llangedfni ond rydym oll fel aelodau staff yn anfodlon iawn gyda'r ddau opsiwn gaiff eu cynnig yn y Ddogfen Ymgynghori Statudol. Teimlwn fod yr hyn sydd yn cael ei gynnig fel opsiwn yn anaddas ac yn anghyfiawn.

Mae yna argraff fod y broses ymgynghori yn cynnig annhegwch - 2 opsiwn sydd ar gyfer yr ymgynghoriad ac mae'r ddau opsiwn yn cynnwys cau Ysgol Gymuned Bodffordd. Mae'r ddwy opsiwn yn ffafrio Ysgol Esceifiog. Yn wahanol i'r ardaloedd eraill lle mae ymgynghori wedi digwydd, yn achos ardal Llangedfni nid yw lleoliad yr ysgol 'newydd' yn gyhoeddus. Daeth y nifer fwyaf o ymatebion i'r ymgynghoriad anstatudol o Ysgol Gymuned Bodffordd. Er hynny penderfyniad i'w chau sydd yn yr opsiynnau ymgynghoriad statudol. Cawn argraff o'r ddogfen bod y penderfyniad ynghylch dyfodol yr ysgol wedi ei wneud yn barod gan y Cyngor. Dyma yw teimlad rhieni hefyd. Mae'n siomedig nad oes lle ar y ffurflen ymateb swyddogol sydd yn cynnig dewis gwrthod yr opsiynnau.

Fel staff, rydym yn teimlo'r un fath a'r Llywodraethwyr ac am dynnu eich sylw i'r materion a'r ffactorau canlynol eto:

- Dewis rhieni dros pa ysgol sydd i'w plant yn cael ei danseilio. Ar gyfer rhieni ardal Bodffordd caiff y dewis ei ddiddymu ar benderfyniad i gau Ysgol Gymuned Bodffordd. Byddai, i bob pwrpas, orfodaeth arnynt i symud i leoliad ysgol newydd. Mae mwyafrif llethol o rieni disgyblion all-ddalgylch yr ysgol wedi dod i Ysgol Gymuned Bodffordd drwy ddewis personol. 2 ddisgybl sydd yn gost Awdurdod sydd yn teithio o ardal Trefor. Daw'r disgyblion all-ddalgylch yma drwy ddewis rhieni ac ar gost personol.
- Ansicrwydd llwyr ynghylch a swyddi a chyflogaeth i'r dyfodol.
- Mae cefnogaeth rhieni i barhad bodolaeth Ysgol Gymuned Bodffordd yn parhau i fod yn llwyr er fod yr opsiynnau yn yr Ymgynghoriad Statudol yn gwbl ddi-ystyriol i gynnal yr ysgol. Hyderwn y bydd nifer o ymatebion rhieni, teuluoedd a chymdogion lleol unwaith eto. Mae'r rhieni mewn sgysiau gyda ni fel staff yn anfodlon iawn o'r drefn ymgynghori.
- Mae cryfder naws ac ethos ofalgar, teuluol, cynhaliol, cymunedol a Chymreig yr ysgol yn gwbl amlwg. Yn ein barn ni mae'r ysgol yn hyrwyddo'r ethos a ddisgwyliwn mewn ysgol o'r fath. Mae enw da i'r ysgol yn lleol ac mae'r parch tuag at yr ysgol a'i staff yn fawr yn lleol a thu hwnt. Mae hyn yn ei hun yn hywryddo penderfyniad rhieni presennol dros ddewis yr ysgol hon i'w plant.

- Fel staff rydym wedi gweithio'n ddygn i ymateb i ganfyddiadau ac argymhellion Arolwg ESTYN ym Mehefin 2015. Mae cynnydd cryf a da iawn wedi ei nodi ar gyfer yr argymhellion gweithredu ac mae'r Pennaeth yn parhau i geisio cynyddu a sicrhau gwydnwch yr ysgol. Mae ffocws pawb yma ar barhau i symud yr ysgol yn ei blaen, yn effeithiol. Y tristwch yw bod y drefn ymghyngori yn effeithio ein moral ac yn tynnu sylw.
- Fel staff rydym yn sicrhau ein bod yn rhoi mynediad i amrywiaeth o dechnoleg fodern ac yn hybu llythrennedd digidol ac yn gwneud yn sicr bod y dechnoleg yn newydd. Mae cyflwr cyffredinol dda tu mewn ac yn allanol i'r adeilad. Mae'r Pennaeth a'r staff wedi ymateb i her canfyddiadau a gwendidau amlygwyd yn dilyn arlog Estyn ac wedi sicrhau symudiad o gategori monitro Estyn ac wedi parhau i weithio i gryfhau gwydnwch a capasiti i weithredu mor effeithiol a phosibl. Nid safonau cyrhaeddiad yn unig yw unig ffocws ysgol na'r unig linnyn mesur llwyddiant ysgol. Mae yna lawer mwy yn rhan o ddatblygiad y disgybl fel person cyfan. Mae ymdrechion i sicrhau gofal lles, arweiniad, cynhaliaeth a rhoi ystyriaeth i les emosiynol, profiadau amrywiol a sicrhau cyfleoedd i'w digybllion yn gryfder Ysgol Gymuned Bodffordd a'i staff.
- Mae Mudiad Meithrin Bodffordd wedi'i lleoli yn Neuadd yr ysgol (Y Ganolfan) yn arwain y sector yn ôl Estyn. Mae'n rhan annatod o gychwyn taith plant yr ardal drwy eu taith addysgol. Mae'r cyswllt yn gryf ac yn effeithiol rhwng y Mudiad a'r ysgol. Mae'r cydweithio yma yn cyfrannu at safonau.
- Mae'r ysgol yn rhan annatod o gymuned ddiwylliadol a Chymreig fyw. Mae'r ysgol yn hwb cymunedol, yn union yn ôl disgwyliadau Llywodraeth Cymru. Mae natur diwylliant yr ardal yma yn unigryw, ac mae natur diwylliadol yr ardal yn treiddio i'r ysgol. Mae'r cyswllt yn gryf rhwng yr ysgol ag Eisteddfod Gadeiriol Bodffordd, Bodffordd Cyf, a Chylch Meithrin Bodffordd i enwi dim ond tri. Mae'r cyswllt cymunedol yn gryf yma. Mae ofn byddai hyn yn pylu dros amser pe na fyddai ysgol ym Modffordd.
- Gallasai penderfyniad i gau'r ysgol chwalu cymuned fyw – a drwy hynny yn mynd yn groes i **Ddeddf Llesiant** Llywodraeth Cymru (Bil Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn bodoli ers 1 Ebrill 2016). Mae'r gyfraith yma'n bodoli i sicrhau bod Cymru'n lle gwell i ni fyw ynddo nawr ac yn lle gwell i bobl fyw ynddo yn y dyfodol. 2 o fwriadau'r ddeddf, ymhlith sawl un, yw sicrhau:
 - ❖ Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu
 - ❖ Cymru o gymunedau cydlynus.

Mae 7 bwriad i'r ddeddf. Byddai dewis cau Ysgol Gymuned Bodffordd yn mynd yn groes i'r hyn mae'r Ddeddf yn ceisio'i sicrhau a'i gynnal. Pa effaith fyddai cau ysgol y gymuned yn ei gael ar ffactorau lleol. Byddai yna effaith ar brisiau tai lleol. Byddai colli ysgol yn andwyo dewis pobl i fyw ym Modffordd. Byddai perygl na fyddai teuluoedd ifanc yn sefydlu eu hunain yn y pentref. Byddai pryder o golli gweithgareddau diwylliadol Cymreig a byddai yna ddirywiad mewn ymglymiad plant lleol i weithgareddau lleol. Byddai cau Ysgol Gymuned Bodffordd yn dylanwadu ar natur a strwythur poblogaeth y pentref.

- Mae safle Ysgol Gymuned Bodffordd yn cynnig darpariaeth Mudiad Meithrin a dosbarth Meithrin. Nid yw sawl ysgol yn gallu cynnig hyn. Mae hyn yn nodwedd atyniadol i'r ysgol.
- Mae Cylch Meithrin Bodffordd yn arwain y sector mewn sawl agwedd ac yn rhannu'r safle gyda'r ysgol. Maent ewydd dderbyn hawl i gynyddu rhif derbyn i 20 o blant. Mae synergedd naturiol rhwng y Cylch Meithrin a'r Ysgol i ddatblygu Cymry bach lleol y dyfodol. Mae'r cyd-

weithio rhwng y Cylch a'r ysgol yn agwedd gref iawn. Byddai cau'r ysgol yn peryglu bodolaeth y Mudiad ym marn ei harweinwyr.

- Mae'r cyd-weithio rhwng y Gymuned, y Pennaeth a'r ysgol yn esmwyth ac yn effeithiol. Mae'r Ganolfan sydd dan reolaeth yr ysgol, yn fwrwm cyson gyda'r nos yn ystod yr wythnos. Os oes gofyn, caiff yr ysgol ei defnyddio hefyd.
- Mae busnesau lleol yn dibynnu ar leoliad yr ysgol. Mae'r ysgol yn elwa o leoliad Blodyn Tatws fel Meithrinfa lleol sydd yn cynnig swyddi lleol i bobl yr ardal. Pobl ardal Bodffordd sydd yn cael eu cyflogi yn y Cylch Meithrin. Mae yna synergaeth i'r cyd-weithio yma.
- Caiff yr ysgol a'i lleoliad ei ddefnyddio gan nifer o sefydliadau lleol ac ehangach. Caiff plant y pentref ddefnyddio cae'r ysgol i chwarae'n ddiogel. Caiff Gŵyl Bel-droed Blyneddol Osian Roberts ac Eisteddfod Gadeiriol Bodffordd ei chynnal yma. Mae'r safle yn cael ei defnyddio fel gorsaf bleidleisio i'r ardal a caiff Gwyliau Drama a llenyddol eu cynnal yma. Ar adegau, caiff yr holl adeilad ei ddefnyddio gan y Gymuned. Mae'r Pennaeth a'r ysgol yn cydweithio'n ddi-ol gyda'r gymuned ac mentrau lleol a thu hwnt.
- Rhwng y dosbarth Meithrin a gweddill yr ysgol mae 78 o ddisgyblion yn yr ysgol. Nid oes llefydd gweigion yn Ysgol Gymuned Bodffordd. Mae'r ysgol yn llawn o ran nifer disgyblion. Mae hynny yn amlygu poblogrwydd cynyddol yr ysgol a hawl rhieni i ddewis lleoliad ysgol eu plant.

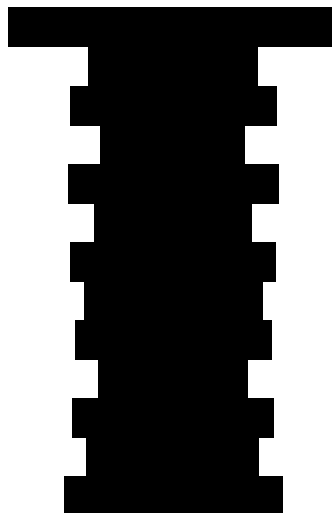
Opsiwn ychwanegol / amgenach i'w hystyried

Fel y Llywodraethwyr, rydym o'r farn y dylai'r broses ystyried opsiwn amgenach ar gyfer lleddfu y gofyn am leoedd yn ardal Llangefni. Ystyriwn mai problem drefol i Llangefni yn unig yw'r diffyg lleoedd yn y bôn ac mae wedi bod felly ers sawl blwyddyn. Mae angen ysgol newydd i ysgafnhau ar y gofyn am leoedd yn nhref Llangefni, mae hynny'n sicr. Rydym yn gweld yr angen am adeilad newydd i gwrdd a'r gofyn am lleoedd ar gyfer Ysgol Corn Hir. Ystyriwn y dylid rhoi ystyriaeth i opsiwn adeiladu safle newydd i gwrdd a gofynion lleoedd ar gyfer anghenion Corn Hir ac Ysgol Talwrn. Byddai gwneud hyn yn lleddfu'r pwysau ar ofyn am leoedd yn drefol a gallasai'r adeilad newydd fod ar gael i gwrdd a'r gofyn ar gyfer disgyblion y ddwy ysgol drefol. Efallai byddai dal angen estyniad i Ysgol Y Graig, ond er mwyn lleddfu'r angen am leoedd yn ardal dalgylch Y Graig fyddai hynny. Byddai disgyblion yr ardaloedd gyda opsiwn dwy ysgol drefol fawr i fynychu. Ystyriwn na fyddai angen ystyried cau Ysgol Gymuned Bodffordd o fewn opsiwn o'r fath. Byddai angen ysgolion lloeren ar gyfer yr ardal – rheiny fyddai Ysgol Henblas ac Ysgol Gymuned Bodffordd. Byddai hyn yn cynllunio ar gyfer y dyfodol ac yn cefnogi tebygolrwydd pendant o gynydd mewn niferoedd plant ysgol yn drefol a thu hwnt.

Yn wyneb datblygiadau Coleg Menai, mae angen i'r Awdurdod a'r Cyngor gynllunio ar gyfer y dyfodol a'r cynnydd sicr a pharhaol sydd am fod yn drefol am leoedd yn ei hysgolion.

Nid oes gwadu bod problem diffyg lleoedd i blant ysgolion yn Llangefni. Adeiladwch ysgol newydd i leddfu'r diffyg lle yn Llangefni a chroeso, ond dylid cadw Ysgol Gymuned Bodffordd ar agor er mwyn sicrhau parhad cymuned ddiwyddiadol, Cymreig a hyfyrw ac er mwyn lleddfu ar alw am leoedd a fydd siwr o godi eto gyda thwf Llangefni. Ystyriwn nad yw'r broses ymgynghori yn edrych ddigon i'r dyfodol a chymryd i ystyriaeth cynlluniau trefol y dyfodol yn llawn.

Yr eiddoch yn gywir,

Ysgol Gymuned Bodffordd

Llythyr ymateb Llywodraethwyr Ysgol Gymuned Bodffordd i'r

Ddogfen Ymgynghori Statudol ar Ysgolion Dalgylch Llangefni

8.3.2017

Annwyl Syr / Madam,

Dymuna Llywodraethwyr Ysgol Gymuned Bodffordd leisio'u gwrthwynebiad unfrydol i'r ddau opsiwn sydd wedi'i osod yn y ddogfen Ymgynghoriad Statudol ar ddyfodol ysgolion Dalgylch Llangefni, yn wyneb nad oes yr un opsiwn yn ystyried cynnal Ysgol Gymuned Bodffordd i'r ddyfodol.

Rydym yn cydnabod bod yna broblem eisiau ei ddatrys yn y dalgylch o ran ysgolion y llawn, ond rydym oll fel llywodraethwyr yn unfrydol, byddai gweithredu opsiwn i gau Ysgol Gymuned Bodffordd yn gwbl anaddas ac yn anghyfiawn ac yn cael effaith andwyol ar ardal Gymreig a diwylliadol tu hwnt.

Mae yna argraff fod y broses ymgynghori yn annheg. Felly mae rhieni a'r cyhoedd yn teimlo. 2 opsiwn sydd ar gyfer yr ymgynghoriad ac mae'r ddau opsiwn yn cynnwys cau Ysgol Gymuned Bodffordd. Mae'r ddau opsiwn yn ffafrio Ysgol Esceifiog ac Ysgol Henblas yn benodol. Yn wahanol i'r ardaloedd eraill lle mae ymgynghori eisioes wedi digwydd, yn achos ardal Llangefni nid yw lleoliad yr ysgol 'newydd' yn gyhoeddus er mae negeseuon gwahanol yn dod o gyfeiriad rhieni Corn Hir. Daeth y nifer fwyaf o ymatebion i'r ymgynghoriad anstatudol o Ysgol Gymuned Bodffordd. Er hynny dymuniad i'w chau sydd yn yr opsiynnau ymgynghoriad statudol. Caiff rhieni yr argraff o'r ddogfen bod y penderfyniad ynghylch dyfodol yr ysgol wedi ei wneud yn barod gan y Cyngor. Nid yw'r ffurflen ymateb swyddogol yn cynnig dewis gwrthod yr opsiynnau.

Unwaith eto dymunem dynnu eich sylw i'r materion a'r ffactorau canlynol:

- Dewis rhieni dros pa ysgol sydd i'w plant yn cael ei danseilio. Ar gyfer rhieni ardal Bodffordd caiff y dewis ei ddiddymu ar benderfyniad i gau Ysgol Gymuned Bodffordd. Byddai, i bob pwrpas, orfodaeth arnynt i symud i leoliad ysgol newydd. Mae mwyafrif llethol o rieni disgyblion all-ddalgylch yr ysgol wedi dod i Ysgol Gymuned Bodffordd drwy ddewis personol. 2 ddisgybl sydd yn gost Awdurdod sydd yn teithio o ardal Trefor. Daw'r disgyblion all-ddalgylch yma drwy ddewis rhieni ac ar gost personol.
- Mae cefnogaeth rhieni i barhad bodolaeth Ysgol Gymuned Bodffordd yn parhau i fod yn llwyr er fod yr opsiynnau yn yr Ymgynghoriad Statudol yn gwbl ddi-ystyriol i gynnal yr ysgol. Hyderwn y bydd nifer o ymatebion rhieni, teuluoedd a chymdigion lleol unwaith eto yn datgan gwrthwynebiad i gau'r ysgol.
- Mae cryfder naws ac ethos ofalgar, teuluol, cynhaliol, cymunedol a Chymreig yr ysgol yn gwbl amlwg. Yn ein barn ni mae'r ysgol yn hyrwyddo'r ethos a ddisgwyliwn mewn ysgol o'r fath. Mae enw da i'r ysgol a'i staff ac mae'r parch tuag at yr ysgol a'i staff yn fawr yn lleol a thu hwnt. Mae hyn yn ei hun yn hyrwyddo penderfyniad rhieni dros ddewis yr ysgol i'w plant.

- Mae'r staff wedi gweithio'n ddygn i ymateb i ganfyddiadau ac argymhellion Arolwg ESTYN ym Mehefin 2015 gyda GwE. Mae cynnydd cryf a da iawn wedi ei nodi ar gyfer yr argymhellion gweithredu ac mae'r Pennaeth yn parhau i sicrhau gwydnwch yr ysgol. Mae ffocws pawb yma ar symud yr ysgol yn ei blaen ac yn effeithiol.
- Mae Ysgol Gymuned Bodffordd yn sicrhau ei bod yn rhoi mynediad i amrywiaeth o dechnoleg fodern ac yn hybu llythrennedd digidol ac yn gwneud yn sicr bod y dechnoleg yn newydd. Mae cyflwr cyffredinol dda tu mewn ac yn allanol i'r adeilad. Mae'r Pennaeth a'r staff wedi ymateb i her canfyddiadau a gwendidau amlygwyd yn dilyn arlog Estyn ac wedi sicrhau symudiad o gategori monitro Estyn ac wedi parhau i weithio i gryfhau gwydnwch a capasiti i weithredu mor effeithiol a phosibl. Nid safonau cyrhaeddiad yn unig yw unig ffocws ysgol na'r unig linnyn mesur llwyddiant ysgol. Mae yna lawer mwy yn rhan o ddatblygiad y disgybl fel person cyfan. Mae ymdrechion i sicrhau gofal lles, arweiniad, cynhaliadaeth a rhoi ystyriaeth i les emosiynol, profiadau amrywiol a sicrhau cyfleoedd i'w digybllion yn gryfder Ysgol Gymuned Bodffordd a'i staff.
- Mae Mudiad Meithrin Bodffordd wedi'i lleoli yn Neuadd yr ysgol (Y Ganolfan) yn arwain y sector yn ôl Estyn. Mae'n rhan annatod o gychwyn taith plant yr ardal drwy eu taith addysgol. Mae'r cyswllt yn gryf ac yn effeithiol rhwng y Mudiad a'r ysgol. Mae'r cydweithio yma yn cyfrannu at safonau.
- Mae'r ysgol yn rhan annatod o gymuned ddiwylliadol a Chymreig fyw. Mae'r ysgol yn hwb cymunedol, yn union yn ol disgwyliadau'r Cynulliad. Mae natur diwylliant yr ardal yma yn unigryw ac mae natur diwylliadol yr ardal yn treiddio i'r ysgol. Mae'r cyswllt yn gryf rhwng yr ysgol ag Eisteddfod Gadeiriol Bodffordd, Bodffordd Cyf, a Chylch Meithrin Bodffordd i enwi dim ond 3. Mae'r cyswllt cymunedol yn gryf yma.
- Ystywiwn y gallasai penderfyniad i gau'r ysgol chwalu cymuned fyw – a drwy hynny yn mynd yn groes i **Ddeddf Llesiant** Llywodraeth Cymru (Bil Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn bodoli ers 1 Ebrill 2016). Mae'r gyfraith newydd eisiau sicrhau bod Cymru'n lle gwell i ni fyw ynddo nawr ac yn lle gwell i bobl fyw ynddo yn y dyfodol. 2 o fwriadau'r ddeddf, ymhlith sawl un, yw sicrhau:
 - ❖ Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu
 - ❖ Cymru o gymunedau cydlynus.

Byddai dewis cau Ysgol Gymuned Bodffordd yn mynd yn groes i'r hyn mae'r Ddeddf yn ceisio'i sicrhau a'i gynnal. Pa effaith fyddai cau ysgol y gymuned yn ei gael ar ffactorau lleol. Byddai yna effaith ar brisiau tai lleol. Byddai colli ysgol yn andwyo dew pobl i fyw ym Modffordd. Byddai perygl na fyddai teuluoedd ifanc yn sefydlu eu hunain yn y pentref. Byddai pryder o golli gweithgareddau diwylliadol Cymreig a byddai yna ddirywiad yn ymglymiad plant lleol i weithgareddau lleol. Byddai cau Ysgol Gymuned Bodffordd yn dylanwadu ar natur a strwythur poblogaeth y pentref.
- Mae safle Ysgol Gymuned Bodffordd yn cynnig darpariaeth Mudiad Meithrin a dosbarth Meithrin. Nid yw sawl ysgol yn gallu cynnig hyn. Mae'r safle yn cynnig y cyfle i wneud hyn ac ymestyn arno yn ein barn ni.
- Mae Cylch Meithrin Bodffordd yn arwain y sector mewn sawl agwedd ac yn rhannu'r safle gyda'r ysgol. Maent newydd dderbyn hawl i gynyddu rhif derbyn i 20 o blant. Mae synergedd naturiol rhwng y Cylch Meithrin a'r Ysgol i ddatblygu Cymry bach lleol y dyfodol. Mae'r cyd-weithio rhwng y Cylch a'r ysgol yn agwedd gref iawn. Byddai cau'r ysgol yn peryglu bodolaeth y Mudiad ym marn ei harweinwyr.

- Mae'r cyd-weithio rhwng y Gymuned, y Pennaeth a'r ysgol yn esmwyth ac yn effeithiol. Mae'r Ganolfan sydd dan reolaeth yr ysgol, yn fwrwm cyson gyda'r nos yn ystod yr wythnos. Os oes gofyn, caiff yr ysgol ei defnyddio hefyd.
- Mae busnesau lleol yn dibynnu ar leoliad yr ysgol. Mae'r ysgol yn elwa o leoliad Blodyn Tatws fel Meithrinfa Lleol sydd yn cynnig swyddi lleol i bobl yr ardal. Pobl ardal Bodffordd sydd yn yn cael eu cyflogi yn y Cylch Meithrin. Mae yna synergaeth i'r cyd-weithio yma.
- Caiff yr ysgol a'i lleoliad ei ddefnyddio gan nifer o sefydliadau lleol ac ehangach. Caiff plant y pentref ddefnyddio cae'r ysgol i chwarae'n ddiogel. Caiff Gŵyl Bel-droed Blynyddol Osian Roberts ac Eisteddfod Gadeiriol Bodffordd ei chynnal yma. Mae'r safle yn cael ei defnyddio fel gorsaf bleidleisio i'r ardal a caiff Gwyliau Drama a Llenyddol eu cynnal yma. Ar adegau, caiff yr holl adeilad ei ddefnyddio gan y Gymuned. Mae'r Pennaeth a'r ysgol yn cydweithio'n ddi-lol gyda'r gymuned.
- Rydym yn deall bod ysgolion nad ydynt yn llawn yn llyncu adnoddau ac arian, ond mae Ysgol Gymuned Bodffordd bellach yn llenwi os nad yn llawn. Nid oes lle yn y Cyfnod Sylfaen. Rhwng y dosbarth Meithrin a gweddill yr ysgol mae 78 o ddisgyblion yn yr ysgol. Nid oes llefydd gweigion yn Ysgol Gymuned Bodffordd. Mae'r ysgol yn llawn o ran nifer disgyblion. Mae hynny yn amlygu poblogrwydd cynyddol yr ysgol a hawl rhieni i ddewis lleoliad ysgol eu plant.
- Bydd angen ysgolion lloeren i'r ardal nawr ac i'r dyfodol yn sicr.
- **Costau** - Teimlwn nad yw'r ffigyrau costau yn gwneud synnwyr o fynd i fewn i'r ffigyrau yn y ddogfen o edrych arnynt yn fanwl.

Opsiwn ychwanegol / amgenach i'w hystyried

Ystyriwn fel Corff Llywodraethol y dylai'r broses ystyried opsiwn amgenach ar gyfer lleddfu y gofyn am leoedd yn ardal Llangefni. Ystyriwn mai problem drefol yw'r diffyg lleoedd yn y bôn ac mae wedi bod felly ers sawl blwyddyn bellach. Mae wir angen ysgol newydd i ysgafnhau ar y gofyn am leoedd yn Llangefni, mae hynny'n sicr. Rydym yn gweld yr angen am adeilad newydd i gwrdd a'r gofyn am lleoedd ar gyfer Ysgol Corn Hir. Ystyriwn y dylid rhoi ystyriaeth i opsiwn adeiladu safle newydd i gwrdd a gofynion lleoedd ar gyfer anghenion Corn Hir ac Ysgol Talwrn. Byddai gwneud hyn yn lleddfu'r pwysau ar ofyn am leoedd yn drefol a gallasai'r adeilad newydd fod ar gael i gwrdd a'r gofyn ar gyfer disgyblion y ddwy ysgol drefol. Efallai byddai dal angen estyniad i Ysgol Y Graig, ond er mwyn lleddfu'r angen am leoedd yn ardal dalgylch Y Graig fyddai hynny. Byddai disgyblion yr ardaloedd gyda opsiwn dwy ysgol drefol fawr i fynychu. Ystyriwn na fyddai angen ystyried cau Ysgol Gymuned Bodffordd o fewn opsiwn o'r fath. Byddai angen ysgolion lloeren ar gyfer yr ardal – rheiny fyddai Ysgol Henblas ac Ysgol Gymuned Bodffordd. Byddai hyn yn cynllunio ar gyfer y dyfodol ac yn cefnogi tebygolrwydd pendant o gynnydd mewn niferoedd plant ysgol yn drefol a thu hwnt.

Yn wyneb datblygiadau Coleg Menai, mae angen i'r Awdurdod a'r Cyngor gynllunio ar gyfer y dyfodol a'r cynnydd sicr a pharhaol sydd am fod yn drefol am leoedd yn ei hysgolion.

Nid oes gwadu bod problem diffyg lleoedd i blant ysgolion yn Llangefni. Adeiladwch ysgol newydd i leddfu'r diffyg lle yn Llangefni ond dylid cadw Ysgol Gymuned Bodffordd ar agor er mwyn sicrhau parhad cymuned ddiwyddiadol, Cymreig a hyfyw.

Yr eiddoch yn gywir,

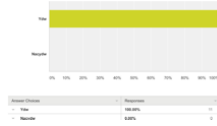

Ar ran Corff Llywodraethwyr Ysgol Gymuned Bodffordd

GWBECTW

YMATEB

Ydych chi'n cytuno gyda'r rhesymau dros newid?

!

GWYBODAETH

Mae Ysgol Corn Hir erbyn hyn yn amlwg yn orlawn o ran maint yr ystafelloedd dosbarth, y neuadd a'r ardal barcio tu allan.

Does dim digon o le ar gyfer y disgyblion.

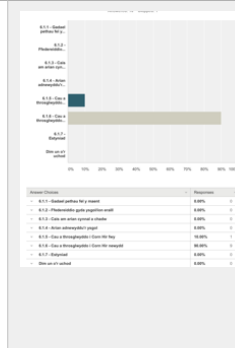
Nid oes digon o le yn adeilad Corn Hir ar gyfer nifer y disgyblion sydd yma ar hyn o bryd.

Nid yw adeilad ysgol Corn Hir bellach yn addas oherwydd niferoedd plant.

Mae'r rhagolygon ar gyfer niferoedd mynediad Ysgol Corn Hir yn golygu bod adeilad yr ysgol yn rhy fach i gwrdd a'r gofynion. Mae angen sefydlu cynllun i ddatblygu ag ehangu adeiladau'r ysgol.

Diffyg gofod yn gyffredinol yn ddrwg iawn ym mhob dosbarth. Hefyd angen buddsoddi arian i greu ardaloedd addas thu allan ar gyfer plant y cyfnod sylfaen.

Pa opsiwn ydych yn ffafrio ar gyfer Ysgol Bodffordd?

Fel cyn ddisgybl yn Ysgol Bodffordd, gresyn i mi yw meddwl cau yr ysgol. Pwysleiswyd mewn cyngerdd yno ychydig dros wythnos yn ôl, Ysgol Gymuned yw Bodffordd felly mae oblygiadau cau'r ysgol yn bell gyrhaeddol. Wedi dweud hynny, mae cau ac ymuno yn amlwg yn ymddangos yn ateb ymarferol i'r sefyllfa sydd ohoni. Oherwydd hyn teimlaf y dylem adael i Bodffordd gynnal eu ymgynhoriad eu hunain yn gyntaf a gweld beth ddaw o hwnnw ond os mai ymuno fydd canlyniad hyn oll mi fydd hi'n bwysig i'r ysgol newydd fod yn sensitif i hyn.

Mae Bodffordd yn agos iawn i Corn Hir

Anodd ymateb yn deg ar hyn o bryd mi fydd trafodaethau i'r dyfodol fydd yn gallu creu y patrwm ac yn sicr bydd llawer o gwestiynau ond o ran agosrwydd dwy ysgol mae'n syniad sy'n gallu rhoi atebion.

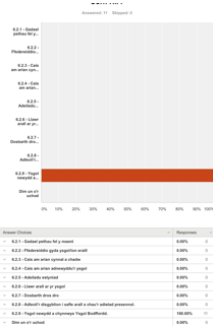
Hyn yn galluogi I ddisgyblion Bodffordd a Corn Hir fanteisio ar adeilad ac adnoddau newydd

Arolwg Bodffordd wedi amlygu'r pwysau sydd ar benaethiaid sy'n dysgu

Newid yn rhan o weledigaeth yr AALI o gael penaethiaid di-gyswllt

Os oes ysgol newydd yn cael ei hadeiladu ar gyfer Ysgol Corn Hir oes ystyriaeth i'r gymuned fanteisio ar logi'r ysgol fel adeilad cymunedol os ydynt yn dymuno gwneud hynny.

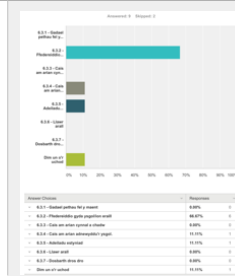
Pa opsiwn ydych yn ffafrio ar gyfer Ysgol Corn Hir?

!

- Yn dilyn y cyfarfod gyda swyddogion yr Adran Addysg, roedd yn amlwg i mi nad oedd dim un opsiwn arall heblaw 6.2.9 yn bosib. Os yw fy nealltwriaeth yn gywir, er mwyn derbyn cyllid gan y Llywodraeth i gyd ariannu mae'n rhaid i unrhyw gynllun fod yn cwrrd ag amcanion y cynllun datblygu ysgolion. Byddai hyn yn golygu bod yn rhaid i ysgol newydd gael ei sefydlu i uno Corn Hir a Bodffordd. Heb arian gan y Llywodraeth i gyd ariannu, fyddai dim digon o arian gan y Cyngor Sir i arainnu ysgol newydd/ datblygu Ysgol Corn Hir.
- Cynnwys Ysgol Henblas yn yr ysgol newydd. Newid ffiniau'r dalgylchoedd fel bod yr ysgol newydd yn lleihau'r gwasgedd ar Ysgol Y Graig.
- Hoffwn weld enw Ysgol Corn Hir yn parhau yn hytrach na rhoi enw newydd i'r ysgol. Mae gan yr ysgol enw da wedi bod ar hyd y blynyddoedd ac mae'n ysgol yn y band Gwyrdd
- Mae angen pictiwr cliriach lle mae plant yn gallu rhoi cais am fynediad i'r ysgol ee lle yn y dref mae llinell derfyn? Mae ysgol newydd yn mynd i dalu ar ei chanfed ac yn mynd i roi lle nid yn unig i'r plant ond i'r staff gael lle i weithio heb law stafell athrawon!! Pa ysgol bynnag ddaw at yr ysgol cofio mai Ysgol Corn Hir fydd hi!
- Nid oes lle i dderbyn mwy o blant. Yn ychwanegol i hyn, nid yw'r dosbarthiadau presennol yn cyd- ymfurfio a'r mesuriadau sy'n cael eu cysidro'n dderbyniol. O ganlyniad, mae'r plant ar ben ei gilydd. Nid oes lle digonol ar gyfer staff i gyd-weithio, swyddfa ddigonol i'r Pennaeth, ystafelloedd gotiau addas i'r disgyblion, ystafell dargedu/cynnal cyfarfodydd.
- Hyn yn gwneud synwyr yn ariannol - cyllid gan Llywodraeth Cymru yn bosibl gyda'r opsiwn yma
- Byddai buddiannau amgylcheddol sylweddol yn dod gyda ysgol newydd e.e. gwell trefniadau parcio a diogelwch maes parcio, manau addas i ollwng plant, arbed arian yn y tymor hir gyda adeilad gwell parthed defnydd o egni, gwresogi ayyb, gwell ystyriaeth i les staff drwy sicrhau ystafell addas ar gyfer CPA, cyfarfodydd, cawod i'r rhai sy'n dymuno beicio i'r ysgol ayyb.
- Byddai safle newydd yn galluogi cynllunio ar gyfer creu canolfan gymunedol i gynnwys neuadd, cae aml ddefnydd aml dywydd, ystafelloedd cyfarfod fyddai ar gael i gynnal gwahanol weithgareddau min nos, yn caniatáu cyfleoedd clwb brechwast a chlwb gofal mewn man addas - nid adeilad ysgol yn unig - rhywbeth sydd ar goll yn Llangefni ar hyn o bryd a fyddai'n ymateb i ofynion
- Byddai ysgol newydd yn caniatáu i'r Ysgol Corn Hir ostwng oed mynediad i dderbyn plant meithrin yn ogystal sydd wedi bod yn fwrriad yma. Byddai hefyd yn bosib cyfuno'r cylchoedd meithrin ar y safle er mwyn arbed costau ar y cylchoedd yn ogystal. Dylid ystyried sicrhau ystafell benodoal ar eu cyfer a sicrhau gwasanaeth 'wrap around' ar gyfer gyfer plant oed meithrin ysgol ar cylch.
- Wrth ddewis safle newydd i'r ysgol dylid sicrhau bod digon o le i'r ysgol ehangu pe tasa'r angen yn codi y dyfodol a bod y lleoliad yn galluogi'r ysgol wneud mwy o ddefnydd o'r adnoddau sydd eisioes ar gael yn Llangefni e.e. Plas Arthur, Llyfrgell ayyb

Pa opsiwn ydych yn ffafrio ar gyfer Ysgol Esceifiog?

!

Adeiladu Ysgol newydd ar safle'r Parc Wyddonol, cyfleoedd arbennig i'r disgyblion. Uno Ysgol Esceifiog gyda Ysgol Parc Y Bont, Llanddaniel. Adleoli ffiniau'r dalgylch i leihau gwasgedd yn Ysgol Llanfair Pwll drwy gynnwys Star ac ardaloedd o Benmynydd / dalgylch Talwrn (yn ddibynnol ar beth fydd yn digwydd yno)

Ffedereiddio gyda ysgol Parc y Bont ac adeiladu estyniad yn Esceifiog.

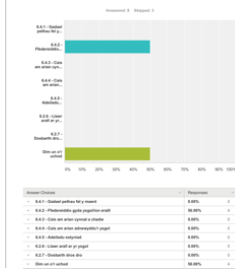
Gellir ffedereleiddio gyda Parc y Bont lawr y lon a chodi ysgol newydd os oes angen

Anodd mynegi barn am ysgolion eraill y dalgylch heb fwy o wybodaeth.

Opsiwn yma'n golygu arbediad ariannol a modd rhannu arbenigeddau staff rhwng ysgolion, a sicrhau bod y pennaeth yn ddigyswllt sy'n rhan o weledigaeth yr AALI.

Dylid ystyried niferoedd disgyblion ADY, ystyried y strategaeth ADY newydd cenedlaethol ac edrych i greu canolfannau mewn ysgolion sy'n arbennigo mewn maesydd ADY / meddygol penodol. Byddai'r ysgolion yma yn arwain y sector yn y maesydd ac yn gallu helpu ysgolion eraill y sir. Byddant hefyd yn gallu cynnig darpariaeth i'r plant sydd ddim digon dwys i Ganolfan Addysg y Bont ond nad yw llawn amser yn y prif lif yn addas chwaith.

Pa opsiwn ydych yn ffafrio ar gyfer Ysgol Henblas?

!

Ymuno gyda Ysgol Corn Hir a Bodffordd mewn Ysgol newydd ar safle newydd.

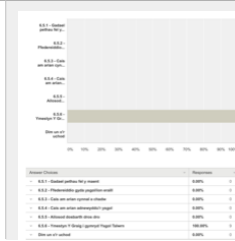
Cau yr ysgol a'i ymuno ag ysgol Corn Hir newydd

Cau yr ysgol a'i hymuno a Ysgol Corn Hir newydd.

Ymuno gyda Bodffordd a Corn Hir

Ysgol Corn Hir a Bodffordd a Henblas i uno i greu un ysgol newydd gan sicrhau'r cyfleoedd gorau i ddisgyblion yr holl ysgolion. Mae data rhifau Ysgol Henblas hefyd yn ymddangos fel eu bod yn gostwng fyddai'n gallu creu sefyllfa negyddol parthed llefydd gweigion yno.

Pa opsiwn ydych yn ffafrio ar gyfer Ysgol Talwrn?

!

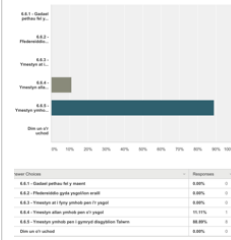
Mae nifer o blant ardal Talwrn yn mynychu ysgol y Graig yn barod.

Mae llawer o blant Y Graig yn gorfod mynd i Dalwrn yn barod

Safon adeilad Talwrn ddim yn dda iawn - hyn yn golygu bod disgyblion Talwrn yn cael yr un tegwch a phlant Graig

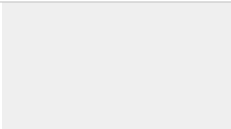
Gan fod cynifer yn dod i'r ysgol o thu allan i ddalgylch yr ysgol ac o ystyried cyflwyr yr adeilad ar hyn nad yw'n bosib ei gynnig ar y safle e.e. cae, neuadd ddigonol annoeth fyddai buddsoddi mor sylweddol i cyn lleied o blant.

Pa opsiwn ydych yn ffafrio ar gyfer Ysgol Y Graig?

!

Oes gennych chi gynigion eraill ar gyfer Ysgol Corn Hir? Beth yw'r manteision ar anfoneision?

Oes gennych chi gynigion eraill ar gyfer ysgolion eraill yr ymgynghoriad? Beth yw'r manteision ac anfoneision?

CYMRU

Sefyll i reswm i roi estyniad ar y Graig i dderbyn plant Talwrn ond yn ychwanegol dylid edrych yn fanwl ar ffiniau dalgylchol yr ysgol - yn draddodiadol mae'n debyg fod dalgylchoedd ysgolion sydd wedi cau wedi'i ychwanegu i un ysgol yn benodol sydd wedi ychwanegu at broblemau niferoedd e.e. dalgylch Capel Coch yn rhan o dalgylch Y Graig.

Credaf mai adeilad newydd yw'r unig modd i ateb yr holl ofynion a sicrhau bod safonau'n aros yn uchel.

Dim cynigion eraill ond hoffwn weld yr enw Ysgol Corn Hir yn parhau i'r adeilad newydd.

A oes angen edrych ar ddalgylch yr ysgol? A oes lle i dynnu ychydig o bwysau oddi ar Ysgol y Graig trwy ehangu dalgylch Ysgol Corn Hir?

Efallai un ysgol newydd ar gyfer Bodffordd, YCH, Henblas ac Esceifiog - cynllun tebyg I Ysgol Cybi. Modd cael UDRh cryf a datblygu staff yn arweinwyr

Cau Ysgol Heblas ac ymuno gyda Corn Hir newydd

GWYBODAETH	YMATER
Oes unrhyw faterion eraill yr hoffech dynnu sylw atynt neu unrhyw beth ychwanegol dylid ei ystyried?	

GWYBODAETH
<p>Dylid ystyried bod angen adeilad gyda digon o le ynnddi ar gyfer mwy o blant yn y dyfodol ac ar gyfer yr athrawon sydd angen lle i wneud eu gwaith cynllunio a paratoi. Rhaid cofio hefyd bod nifer o athrawon offerynau cerdd yn dod i'r ysgol a bod angen ystafell arbennig ar eu cyfer ac ar gyfer gwersi cerdd yr ysgol.</p> <p>Os fydd y Cyngor yn penderfynu adeiladu Ysgol Corn Hir newydd, dylid sicrhau bod digon o le ynnddi ar gyfer y dyfodol. Dylid ystyried hefyd yr angen a'r manteision o adeiladu uned Anghenion Arbennig (plant ol ddysgu) ar yr un safle.</p> <p>Gan fod poblogaeth ardal Llangefni yn tyfu, credaf y byddai unrhyw gynllun i gau un a'i Ysgol Esceifiog neu Henblas yn gam yn rhy bell. Mae angen cadw capasiti i ddelio gyda phoblogaeth sy'n tyfu.</p> <p>Hoffwn weld staff ysgol Corn Hir yn parhau fel aelodau o staff yn yr ysgol newydd. Mae angen ystyriad a fyddai y band gwyrdd sydd yn dangos gwaith caled staff ysgol Corn Hir dros gyfnod o amser yn parhau i'r ysgol newydd.</p> <p>Hoffwn gadw yr enw Ysgol Corn Hir. Hoffwn i'r llywodraethwyr ystyried staff presennol yr ysgol i staffio'r ysgol newydd cyn hysbysebu y tu allan</p>

1	<ul style="list-style-type: none"> Mae pawb yn cytuno ni all y sefyllfa bresennol barhau
2	<ul style="list-style-type: none"> Mae pawb yn gweld nad yw cynnal Ysgol Bodffordd yn bosib a dylai'r plant drosglwyddo i ysgol newydd Corn Hir i fanteisio ar adnoddau newydd, cyflusterau modern ayyb Nodir er fod hyn yn gallu bod yn ergyd i'r pentref - mae manesion amlwg i'r plant wrth drosglwyddo. Nodwyd gan un fod Ysgol Bodffordd yn Ysgol Gymuned ond bellach mae pob ysgol yn ysgol gymuned a mae posib y bydd yr ysgol yn gallu parhau yn safle cymunedol os mai hyn yw dyheyad y gymuned yno.
3	<ul style="list-style-type: none"> Mae pawb yn gytun gyda'r gwir angen o ysgol newydd ar gyfer Corn Hir i gynnwys Bodffordd ond hefyd i ystyried Ysgol Henblas yn ogystal Nodir hefyd fod cyfle hefyd i ailedrych ar ffiniau dalgylchoedd ysgolion yr ardal gan fod dalgylch rhai ysgolion wedi tyfu'n enfawr wrth i ysgolion gau a cynnyddu'r broblem mewn rhai sefydliadau unigol. Byddai gwneud hyn, ynghyd ac adeiladu ysgol newydd, yn rhyddhau rhywfaint o'r pwysau ar Ysgol y Graig ac yn rhesymoli maint y dalgylch gan ystyried hefyd fod potensial i ddalgylch Talwrn gael ei gynnwys yn ei dalgylch hefyd. Mae angen ystyried beth fydd yn digwydd i'r adeiladau fydd yn cau - fyddent yn cael eu hystyried ar gyfer defnydd cymunedol.
4	<ul style="list-style-type: none"> Nodwyd fod angen edrych tu hwnt i'r opsiynau ac edrych ar uno Ysgol Parc y Bont gyda Esceifiog cyn buddsoddi mewn estyniad ym Mharc y Bont gan adeiladu ysgol newydd yn agos i'r parc gwyddoniaeth fyddai'n agor y drws i bartneriaethau arloesol rhwng y diwydiannau fydd yno, y brifysgol ac ysgol newydd. Y Cyngor sydd eisioes yn berchen y tir sydd yno a byddai posib gwenud elw o werthu safle'r ysgol bresennol i adeiladwyr tai. Nodwyd fod ffederaleiddio yn arbed costau ac yn caniatáu i'r pennaeth fod yn ddigswllt
5	<ul style="list-style-type: none"> Consensws yw ychwanegu Ysgol Henblas i'r cynllun Ysgol Corn Hir ac Ysgol Bodffordd gan greu un ysgol newydd rhwng y tair ysgol.
6	<ul style="list-style-type: none"> Barn gytun y dylid cau Talwrn a symud y plant i'r Graig ond edrych ar ffiniau y dalgylch wedi'r ysgol gau gan edrych at ei rhannu rhwng Graig, Llanbedrgoch, Pentraeth ac Esceifiog
7	<ul style="list-style-type: none"> Esyniad i'r ysgol i blant Talwrn ond edrych ar addasu ffiniau'r ysgol gan edrych i leihau'r dalgylch i rhyddhau pwysau tymor hir gan fanteisio ar ysgol newydd ym mhen uchaf y dref.
8	<ul style="list-style-type: none"> Adeilad newydd yw'r ateb callaf mewn safle gwahanol fydd â chysylltiadau gwell parthed diogelwch plant, manau parcio addas i staff / rhieni ayyb.
9	<ul style="list-style-type: none"> Edrych ar greu un ysgol fawr

- Mae angen ystyried sefyllfa ADY y dalgylch gan edrych i greu canolfannau mewn ysgolion sy'n arbennigo mewn cyflyrau arbennig fydd yn ganolfannau i blant âg ADY penodol ac yn ysgolion arweiniol yn ogystal.
- Mae angen adolygu ffiniau dalgylch ysgolion sy'n gallu rhyddhau pwysau mewn ysgolion eraill e.e. cynnwys Star yn ysgol Esceifiog i dynnu'r pwysau ar Llanfairpwll
- Gyda unrhyw newidiadau mewn strwythur dylid ailedrych ar delarau ac amodau gwaith y staff e.e. band cyflog y pennaeth i gynnwys ystyriaeth o redeg dwy / dair ysgol ar wahanol safleoedd nid cyfyngu i ddefnyddio cyfanswm niferoedd plant yn unig. Dylid hefyd edrych ar amodau gwaith y dirprwyon / rheolwyr safle a chydabod eu cyfrifoldebau ychwanegol ac hefyd y 'third in command' i fod yn barod i gymryd cyfrifoldebau mewn achosion o absenoldeb - trwy salwch neu gyfarfodydd ayyb.

Adolygiad Ysgolion Cynradd ardal Llangefni

Primary Schools Review in the Llangefni area

Ffurflen Sylwadau / Feedback Form

Mae'r Cyngor Sir yn awyddus i glywed eich barn chi. Rhowch eich sylwadau i ni ar yr opsiynau ynglŷn â'r ddarpariaeth addysg gynradd i'r dyfodol i ddisgyblion ardal Llangefni os gwelwch yn dda.

The County Council is keen to hear your opinion. Please send us your comments on the options for the future primary education provision for pupils living in the Llangefni area.

<p>1.Ydych chi'n cytuno gyda'r rhesymau dros newid?</p> <p><i>1. Do you agree with the reasons for change?</i></p>	<p>Ydw</p> <p>Yes</p>	<p>Nac ydw</p> <p>No</p>
<p>Pam? <i>Why?</i></p>	<p>Mae'r ysgol yn amlwg yn llawer rhy fach i gymryd yr holl blant sydd ynddi.</p> <p>Nid yw arwynebedd y dosbarthiadau yn ddigon i'r nifer plant. Nid yw'r ysgol yn cyrraedd gofynion agenda a disgywiliadau Ysgolion G21.</p> <p>Mae'r threfniadau ar gyfer parcio i staff yn annigonol ond hefyd ar gyfer rhieni a mae'r amseroedd casglu a gollwng plant yn beryglus.</p> <p>Mae'r Neuadd yn llawer rhy fach i'r niferoedd disgyblion sy'n creu trafferthion parthed threfniadau cinio ac yn annigonol ar gyfer gwersi addysg gorfforol i gynifer o blant a pherfformaiadau cyhoeddus.</p> <p>Mae tref Llangefni yn tyfu a'r boblogaeth yn yr ysgolion yn cynyddu sy'n golygu fod angen mwy o ofod.</p>	

<p>2.Pa opsiwn ydych chi yn ei gefnogi?</p> <p><i>2. Which option do you favour?</i></p>	<p>A</p>	<p>B</p>
<p>Pam? <i>Why?</i></p>	<p>Nid oes unrhyw farn yma gan fod y ddau opsiwn ar gyfer Ysgol Corn Hir yr un fath yn opsiwn A ac opsiwn B.</p>	

<p>3. Aoes gennych gynnigion eraill?</p> <p><i>3. Do you have other proposals?</i></p>
<p>Dim sylwadau ychwanegol i'r hyn oedd wedi'i nodi yn yr ymgynghoriad cyntaf anffurfiol</p>

4. A oes unrhyw faterion eraill yr hoffech dynnu ein sylw atynt?

4. *Are there any other matters to which you wish to draw our attention?*

Mae angen edrych ar ffiniau'r dalgylch yr ysgolion i weld os oes modd edrych ar leihau pwysedd ar ysgolion cyfagos – mae potensial o arbed arian wrth wneud hyn.

Mae'r galw yn lleol am ofal plant fforddiadwy yn uchel gan nad oes llawer o ddarparwyr. Mae angen sicrhau fod yr ysgol newydd yn gallu cynnig y ddarpariaeth yma (wrap around) i'r plant meithrin fydd yn dod i'r ysgol a fod digon o le yn yr adeilad newydd i ganiatau hyn yn hwylus.

Mae angen sicrhau caniatad cynllunio ar safle Ysgol Corn Hir cyn ei werthu er mwyn cael y gwerth mwyaf posib o'r safle fydd yn cyfrannu'n helaeth at gôst yr ysgol newydd a llai o ddefnydd o adnoddau ariannol y Cyngor.

Bydd rhaid cynllunio unrhyw ysgol gyda'r sgôp o ehangu pellach a gyda thiroedd eang.

Byddai angen edrych i sicrhau cynllun adeilad fydd yn caniatáu defnydd llawn gan y gymuned ar gyfer pob math o ddigwyddiadau.

Gan fod gemau'r ynysoedd yn dod i Fôn yn 2025 oes modd plethu hyn i'r cynllun i greu adnodd fyddai'n addas ar gyfer yr amser honno – mae'n debyg mai'r plant sydd yn yr ysgol gynradd rwan fyddai'n rhan o'r gemau.

Byddai angen sicrhau cynllun adeilad fydd yn caniatáu ardaloedd / ystafelloedd targedu grwpiau o ddisgyblion, ystafell cymorth cyntaf addas, ystafell ar gyfer cynnal cyfarfodydd, storfeydd addas, ac ardaloedd ar gyfer cynnal sesiynnau TGCh a DTh.

5. Mae'n ddewisiol os ydych chi eisiau rhoi eich manylion yn y blwch isod

5. *It is optional if you want to enter your details in the box below*

Llofnod / *Signature*

Printiwch eich enw / *Print your name*

Cyfeiriad / *Address*

Swydd / Categori'r Ymatebydd (e.e. staff ysgol, rhiant, llywodraethwr, arall)

Post / Respondent's category (e.g. staff member, parent, governor, other)

Staff

Dyddiad / *Date* 27.02.17

Oni bai eich bod yn nodi'n wahanol, bydd eich sylwadau yn agored i'r cyhoedd fel rhan o gofnodion ffurfiol yr ymgynghoriad. Unless otherwise noted, your comments will be open to the public as part of the official records of this consultation. Dychwelwch unrhyw sylwadau at / Return any comments to:

Rheolwr Rhaglen, Y Gyfarwyddiaeth Dysgu Gydol Oes, Cyngor Môn, Swyddfeydd y Cyngor, Llangefni, Ynys Môn LL77 7TW. Neu anfonwch drwy e-bost at ysgolionmon@ynysmon.gov.uk	<i>Programme Manager, The Lifelong Learning Directorate, Anglesey Council, Council Offices, Llangefni, Anglesey LL77 7TW. Or send them by e-mail to angleseyschools@anglesey.gov.uk</i>
--	--

Mae croeso i chi ddanfôn unrhyw sylwadau neu gwestiynau at y Rheolwr Rhaglen tan 13 Mawrth 2017.

You are welcome to send any comments or questions to the Programme Manager by 13 March 2017

Adolygiad Ysgolion Cynradd ardal Llangefni
Primary Schools Review in the Llangefni area
 Ffurflen Sylwadau/Feedback Form

Atodiad 5

Mae'r Cyngor Sir yn awyddus i glywed eich barn chi. Rhwch eich sylwadau i ni ar yr opsiynau ynglŷn â'r ddarpariaeth addysg gynradd i'r dyfodol i ddisgyblion ardal Llangefni os gwelwch yn dda.

The County Council is keen to hear your opinion. Please send us your comments on the options for the future primary education provision for pupils living in the Llangefni area.

1. Ydych chi'n cytuno gyda'r rhesymau dros newid? 1. <i>Do you agree with the reasons for change?</i>	Ydw ✓ Yes ✓	Nac ydw No
--	----------------	---------------

Pam? Why?	<p>Mae'r Cylch yn rhy fach i gymryd yr holl blant sydd ynddi a nid yw maint yr adeilad yn addas i'r nifer plant – yn enwedig gyda'r rhagolygon o fwy o alw yn y dyfodol.</p> <p>Mae Llangefni yn tyfu a'r boblogaeth yn yr ysgolion yn cynyddu sy'n golygu fod angen mwy o ofod, a bydd mwy o alw am ddarpariaeth Cylch meithrin.</p>	
-----------	---	--

2. Pa opsiwn ydych chi yn ei gefnogi? 2. <i>Which option do you favour?</i>	A	B
--	---	---

Pam? Why?	Nid oes unrhyw farn yma gan fod y ddau opsiwn ar gyfer Ysgol Corn Hir yn un fath yn opsiwn A ac opsiwn B. Ni does effaith ar y Cylch.	
-----------	---	--

3. Aoes gennych gynnigion eraill? 3. <i>Do you have other proposals?</i>
Dim sylwadau ychwanegol i'r hyn oedd wedi'i nodi yn yr ymgynghoriad cyntaf anffurfiol.

4. A oes unrhyw faterion eraill yr hoffech dynnu ein sylw atynt? 4. <i>Are there any other matters to which you wish to draw our attention?</i>
--

Gyda galw cynyddol am ddarpariaeth feithrin, gall y Cyngor sicrhau bod sgôp i gynyddu y rhif mynediad yr ysgol newydd o 47 fel bo angen yn y dyfodol.

Mae'r galw yn lleol am ofal plant fforddiadwy yn uchel gan nad oes llawer o ddarparwyr. Mae angen sicrhau fod yr ysgol newydd yn gallu cynnig y ddarpariaeth yma (wrap around) i'r plant meithrin fydd yn dod i'r ysgol a fod digon o le yn yr adeilad newydd i ganiatau hyn yn hwylus.

Mae angen ysyried y ddarpariaeth i blant 2½ oed – 3 oed mewn unrhyw ysgol newydd. Mae'r plant yma, ar hyn o bryd, yn cael mynediad i'r Cylch.

Bydd rhaid cynllunio unrhyw ysgol gyda'r sgôp o ehangu pellach a gyda thiroedd eang.

Byddai angen edrych i sicrhau cynllun adeilad fydd yn caniatáu defnydd llawn gan y gymuned ar gyfer pob math o ddigwyddiadau.

Mae angen sicrwydd bydd lleoliad y Cylch Meithrin yn cael ei ystyried yn y broses cynllunio/adeiladu.

Safle yr ysgol newydd – angen ystyried sut bydd hyn y effeithio ar ddalgyrch mynediad y Cylch Meithrin.

Pa ystyriaethau/cynlluniau fydd dyn bodoli i uno'r ddau Gylch, o Bodffordd a Chorn Hir, ar un safle newydd – angen sicrhau bod cynrychiolaeth ar unrhyw grwp rhanddeiliaid.

5. Mae'n ddewisiol os ydych chi eisiau rhoi eich manylion yn y blwch isod

5. It is optional if you want to enter your details in the box below

Llofnod / Signature	Printiwch eich enw / Print your name
Cyfeiriad / Address c/o Cylch Meithrin Corn Hir Bryn Meurig Llangefni LL 77 7JB	Swydd / Categori'r Ymatebydd (e.e. staff ysgol, rhiant, llywodraethwr, arall) Post / Respondent's category (e.g. staff member, parent, governor, other) Cadeirydd Pwyllgor Cylch Meithrin Corn Hir
Dyddiad / Date 10/3/17	

Oni bai eich bod yn nodi'n wahanol, bydd eich sylwadau yn agored i'r cyhoedd fel rhan o gofnodion ffurfiol yr ymgynghoriad.

Unless otherwise noted, your comments will be open to the public as part of the official records of this consultation.

Dychwelwch unrhyw sylwadau at / Return any comments to:

Rheolwr Rhaglen, Y Gyfarwyddiaeth Dysgu Gydol Oes, Cyngor Môn, Swyddfeydd y Cyngor, Llangefni, Ynys Môn LL77 7TW. Neu anfonwch drwy e-bost at ysgollionmon@ynysmon.gov.uk	Programme Manager, The Lifelong Learning Directorate, Anglesey Council, Council Offices, Llangefni, Anglesey LL77 7TW. Or send them by e-mail to angleseyschools@anglesey.gov.uk
---	--

Mae croeso i chi ddanfôn unrhyw sylwadau neu gwestiynau at y Rheolwr Rhaglen tan 13 Mawrth 2017.

You are welcome to send any comments or questions to the Programme Manager by 13 March 2017

Adolygiad Ysgolion Cynradd ardal Llangefni

Primary Schools Review in the Llangefni area

Ffurflen Sylwadau / Feedback Form

Mae'r Cyngor Sir yn awyddus i glywed eich barn chi. Rhowch eich sylwadau i ni ar yr opsiynau ynglŷn â'r ddarpariaeth addysg gynradd i'r dyfodol i ddisgyblion ardal Llangefni os gwelwch yn dda.

The County Council is keen to hear your opinion. Please send us your comments on the options for the future primary education provision for pupils living in the Llangefni area.

1. Ydych chi'n cytuno gyda'r rhesymau dros newid? 1. Do you agree with the reasons for change?	Ydw Yes	Nac ydw No
Pam? Why?	Mae angen datblygu yr ysgol fel adeilad sydd yn ateb gofynion plant ac addysg heddiw, Nid oes digon o le yn yr adeiladau presenol.	

2. Pa opsiwn ydych chi yn ei gefnogi? 2. Which option do you favour?	A	B
Pam? Why?	<p>Pryder opsiwn A yw diogelwch ac addysg plant – Ble fyddai'r dysgwyr yn cael eu lleoli tra bod gwaith adeiladu ac addasu'r adeilad presennol? Byddai ail-leoli dysgwyr mewn cabanau dros dro yn anaddas, a ni fyddai posib sicrhau cwricwlwm ac addysg o'r radd flaenaf e.e. ardal tu allan CS?</p> <p>Un fynedfa sydd i'r ysgol – mae traffig staff a dysgwyr yn drwm ar hyn o bryd heb sôn am draffig adeiladu.</p> <p>Byddai adegau pan na fyddai'r Neuadd a chegin yr ysgol ar gael – sut fydd y plant yn cael eu bwydo? Beth am wersi Addysg Gorfforol?</p> <p>Byddai opsiwn B yn sicrhau fod plant yn gallu parhau i dderbyn addysg dda yn yr adeilad presennol nes bydd yr adeilad newydd yn barod – mae pwysau gwaith sy'n wynebu staff ar hyn o bryd yn anhygoel o drwm, a gallwn sicrhau y byddai ceisio cyrraedd safonau heriol mewn amgylchedd 'adeiladu' yn amhosib. Heb sôn am orfod storio a chadw adnoddau dros gyfnod yr addasu yn opsiwn A.</p> <p>Wrth edrych ar Atodiad 5, mae angen lleoedd arbennig ar gyfer ADY. Byddai opsiwn B yn sicrhau fod pob plentyn yn cael yr hyn mae angen, ond gyda chyn lleiaf â phosib o newidiadau I'r disgyblion – mae gan rhai yn yr ysgol gyflyrau meddygol a chyflyrau ble mae 'routine' yn allweddol i sicrhau llwyddiant – byddai ceisio mynychu ysgol sydd yn cael estyniadau / addasiadau yn effeithio yn fawr arnynt – sŵn / newid amgylchedd / budreddi a llwch ayyb.</p> <p>Byddai Opsiwn B hefyd yn caniatáu datblygu i'r dyfodol – sicrhau fod posibilrwydd o ymestyn petai niferoedd y pentref yn codi yn nyfodiad datblygiadau yn yr ardal.</p>	

3. Aoes gennyich gynnigion eraill?
3. *Do you have other proposals?*

DIM

4. A oes unrhyw faterion eraill yr hoffech dynnu ein sylw atynt?
4. *Are there any other matters to which you wish to draw our attention?*

5. Mae'n ddewisiol os ydych chi eisiau rhoi eich manylion yn y blwch isod
5. *It is optional if you want to enter your details in the box below*

Llofnod / *Signature*

Printiwch eich enw / *Print your name*

Cyfeiriad / *Address*

Ysgol Esceifiog
Gaerwen
Ynys Mon
LL6o 6DD

Swydd / Categori'r Ymatebydd (e.e. staff ysgol,
rhiant, llywodraethwr, arall)

*Post / Respondent's category (e.g. staff member,
parent, governor, other)*

Staff

Dyddiad / *Date* 27.02.17

Oni bai eich bod yn nodi'n wahanol, bydd eich sylwadau yn agored i'r cyhoedd fel rhan o gofnodion ffurfiol yr ymgynghoriad. Unless otherwise noted, your comments will be open to the public as part of the official records of this consultation. Dychwelwch unrhyw sylwadau at / Return any comments to:

Rheolwr Rhaglen, Y Gyfarwyddiaeth Dysgu Gydol
Oes, Cyngor Môn, Swyddfeydd y
Cyngor, Llangefni, Ynys Môn LL77 7TW. Neu
anfonwch drwy e-bost at
ysgolionmon@ynysmon.gov.uk

*Programme Manager, The Lifelong Learning
Directorate, Anglesey Council, Council
Offices, Llangefni, Anglesey LL77 7TW. Or send
them by e-mail to angleseyschools@anglesey.gov.uk*

Mae croeso i chi ddanfôn unrhyw sylwadau neu gwestiynau at y Rheolwr Rhaglen tan 13 Mawrth 2017.

You are welcome to send any comments or questions to the Programme Manager by 13 March 2017

Ymateb gan Gadeirydd Llywodraethwyr Ysgol Henblas

Diolch am y cyfle i roi sylwadau ar y ddogfen ymgynghori statudol ar ddarpariaeth cynradd yn ardal Llangefni.

Mae llywodraethwyr Ysgol Henblas yn falch y bydd addysg yn yr ysgol yn parhau o dan y ddau opsiwn a gynigir (opsiwn A ac opsiwn B), ac yn falch hefyd fod yr opsiwn o addasu yr ysgol yn cael ei ystyried.

Rydym yn agored i drafod ymhellach y posibilrwydd o gynnwys yr ysgol mewn ffederasiwn gyda ysgol arall, ond cyn rhoi barn penodol ar y mater, byddai angen i ni ddeall yr union oblygiadau i Ysgol Henblas, ac hefyd manylion unrhyw ffedereiddio sy'n cael ei awgrymu.

Yn gywir,

Cadeirydd Ysgol Henblas.

13/03/17

Annwyl Reolwr Rhaglen,

Rwyf yn siomedig iawn ar ôl cyfnod hir o ymgynghori, mai'r unig opsiwn mae'r Cyngor Sir yn ei gynnig i Talwrn, yw i gau yr ysgol yn gyfangwbl. Roeddwn wedi mawr obeithio y buasech o leiaf wedi rhoi cynnig i ffedereiddio hefo rhai o ysgolion eraill o gymharol faint yn yr ardal.

Mae'n ymddangos fod y Cynulliad, Estyn a'r Cyngor Sir yn ystyried ysgol o 150 o ddisgyblion yn ysgol fechan erbyn hyn. Efallai bod hyn yn wir yng Nghaerdydd ond nid yn Sir Fôn. Tybiaf fod 50 o ddisgyblion yn nes i'r marc a bod angen cadw rhai o'r ysgolion yma ar agor i alluogi rhieni i gael dewis eang o ysgolion ar gyfer ei plentyn. Does dim problem llenwi yr ysgolion yn y dalgylch sydd o dan fygythiad ac mae'r rhieni yn unfrydol am gadw yr ysgolion ar agor. Gofynaf y cwestiwn, a yw eu llais yn cael eu hanwybyddu?

Buasai ymestyn Ysgol Y Graig yn golygu lle i oddeutu 390 o ddisgyblion. Ar hyn o bryd mae 335 o ddisgyblion yn yr ysgol. Ar ôl cynnwys 48 o ddisgyblion Y Talwrn, buasai cyfanswm o 383, gan adael lle gwag i 7 disgybl. Beth am y disgyblion fydd yn byw yn y tai maent yn fwriadu eu hadeiladu dros y ffordd i'r ysgol yn ogystal a'r 150 o dai sydd o bosib yn yn mynd i gael eu hadeiladu ar dir Coleg Pencraig? Os yw Ysgol y Graig am ehangu fel mae tref Llangefni yn ehangu mi fydd y safle yn fuan iawn yn rhu fychan unwaith eto, fel sydd wedi digwydd yn Ysgol Corn Hir a sydd yn barod ar ôl 8 mlynedd yn digwydd yn Ysgol y Graig.

Mae Ysgol Esceifiog yn 36 oed ac ysgol Henblas yn 28 oed ac eto mae opsiwn i ail fodelu Ysgol Henblas ac unai ail fodelu neu adeiladu ysgol newydd yn Gaerwen. Gofynwn y cwestiwn pam fod hyn yn opsiwn? Mae'r ddwy ysgol bresennol yn ddigon ifanc ac yn llai na llawn. Oni fyddai'n well defnyddio'r arian ar gyfer ail fodelu Ysgol Y Talwrn neu i sicrhau opsiwn megis ffedereiddio.

Mae pob un rhiant yma yn Ysgol Y Talwrn wedi dewis anfon eu plant i'r ysgol am ei body n ysgol fechan ddawnus ble mae'r plant yn cael sylw personol, ac y cant pob chwarae teg. Mi fuasai yn bechod ofnadwy eu hamddifadu o'u dewis.

I grynhoi, siom yw'r opsiynau sydd wedi eu cynnig a gobeithaf y byddwch drwy edrych ar yr holl ymatebion yn ystyried ail lunio opsiynau sydd yn rhoi'r cyfle i ni gadw ein hysgol ar agor.

Yr Eiddoch yn Gywir

Cadeirydd Y Llywodraethwyr

Atodiad 9

Ysgol Gynradd Y Talwrn

Y Talwrn
Llangefni
Ynys Môn
LL77 7TG

Ffôn: 01248 723363

Ebost: pennaeth.talwrn@ynysmon.gov.uk

Annwyl Reolwr Rhaglen,

Hoffem fel Corff Llywodraethol Ysgol Y Talwrn, wrthwynebu unrhyw argymhelliad i gau'r Ysgol yng nghyd-destun ymgynghoriad Dalgylch Llangefni. Rydym yn siomedig iawn nad oes opsiwn o gwbl i gadw'r Ysgol yn agored hyd yn oed o dan system megis ffedereiddio. O ganlyniad yr unig ymateb sydd gennym yw y dylech fod wedi cynnig opsiwn oedd yn galluogi i ni gadw ein hysgol yn agored. Mae'r Ysgol wedi bod yn gwasanaethu pentref Y Talwrn am 137 o flynyddoedd ac hoffem feddwl y byddwch yn ystyried newid yr opsiynau i roi cyfle i'r ysgol barhau i wasanaethu'r pentref am amser maith eto.

Siom fawr i ni yw fod y bygythiad wedi dychwelyd gwta bedair blynedd ar ôl ymgynghoriad manwl iawn yn 2012. Yn 2012 roedd yr ysgol o dan fygythiad am nad oedd digon o blant yn ei mynychu. Erbyn hyn ymddengys fod gormod o blant yn mynychu ysgolion y dalgylch a hyn ond 30 mlynedd ar ôl adeiladu ysgol newydd Corn Hir ac 8 mlynedd ar ôl adeiladu Ysgol Y Graig. Mae'r ddwy ysgol yma yn llawn yn barod ac angen ehangu. Mae ardal Llangefni yn parhau i dyfu a'r peryg ydi y bydd yr ysgolion, ar ôl ehangu, yn llawn unwaith yn rhagor mewn byr amser. Gweler hyn yn yr unig opsiwn sydd ar gael yma i ni yn Nhalwrn, sef i gau ac ymuno ac Ysgol Y Graig. O fewn yr opsiwn yma byddwch yn rhoi estyniad fydd yn galluogi capasiti yr Ysgol i dyfu i 390. Gyda ein disgyblion ni mae hyn yn gadael 7 lle ychwanegol gwag a fydd yn sicr ddim yn ddigon o ystyried yr holl ddatblygiadau tai sydd ar y gweill yn yr ardal. Rydym ninnau yma yn Nhalwrn gyda 48 allan o'r 49 lle wedi eu llenwi a dim golwg fod y niferoedd am leihau. Credwn y dyliech ail ystyried eich opsiynau i gymryd hyn i ystyriaeth.

Yr Ysgol yw calon ein cymuned yma yn Nhalwrn, a hebddi byddai'n peryglu dyfodol yr Eisteddfod leol, Ysgol Sul a Neuadd y Pentref sydd ar hyn o bryd yn cryfhau ein cymuned. Rydym fel Corff yn ymwybodol o'r gwrthwynebiad sydd yn bodoli yn y Gymuned gyda dros 150 o enwau yn barod ar ddeiseb heb gynnwys y llythyr ac ymatebion sydd wedi dod i law ffrindiau'r Ysgol. Credwn fod hyn yn dangos effaith yr Ysgol fel rhan hanfodol o fywyd y pentref. Yn ychwanegol, pleidleisiodd Cyngor Cymuned Llanddyfnan, mewn cyfarfod ar Hydref 25 yn unfrydol i wrthwynebu unrhyw fwiad i gau Ysgol Y Talwrn. Roedd y tri cynghorydd Sir dros ward canolbarth Môn yn bresennol i wrando ar y drafodaeth.

Hyderwn y byddwch yn parchu'r undod cryf sydd yn bodoli yma yn Nhalwrn rhwng y disgyblion, staff, rhieni a'r gymuned a byddwch yn penderfynu o leiaf i ail ystyried a chynnig opsiynau newydd ble byddwn yn gallu cadw'r ysgol hapus hon yn agored i wasanaethu y Pentref a'r ardaloedd cyfagos. Boed hyn yn ei sefyllfa bresennol neu o dan system megis Ffedereiddio.

Yr Eiddoch yn Gywir

██████████
Cadeirydd Corff Llywodraethol Ysgol Y Talwrn

Atodiad 10

Ysgol Gynradd Y Talwrn

Y Talwrn
Llangefni
Ynys Môn
LL77 7TG

Ffôn: 01248 723363

Ebost: pennaeth.talwrn@ynysmon.gov.uk

Annwyl Reolwr Rhaglen,

Fel aelodau staff yma yn Ysgol Y Talwrn, hoffem fynegi ein pryder fod y ddau opsiwn yn yr ymgynghoriad yn golygu y bydd Ysgol Y Talwrn yn cau o dan eich system moderneiddio ysgolion. Er ein bod yn deall yr angen i edrych yn ofalus ar sefyllfa ysgolion Ynys Môn, credwn fod y pwyntiau isod yn atgyfnerthu ein barn y dylai Ysgol Y Talwrn gael yr hawl i barhau i ffynnu unai yn ei sefyllfa bresennol neu o dan system ffedereleiddio.

Mae Ysgol y Talwrn yn ysgol fechan deuluol a byddai'r ymdeimlad o agosatwydd yn diflannu mewn sefyllfa fwy amhersonol, sy'n gysylltiedig ag ysgol fwy. Mae'r ysgol yn gweithredu yn effeithiol er mwyn tynnu'r gymuned ynghyd mewn ardal wasgaredig ac mae hyn yn cael ei ddefnyddio i atgyfnerthu profiadau dysgu cyfoethog yr ydym yn eu darparu i ddisgyblion Y Talwrn.

Mae'r ysgol hefyd yn ymwybodol o dreftadaeth ac hyrwyddiad yr iaith Gymraeg ac yn addysgu hynny i'r disgyblion yn effeithiol. O ganlyniad, mae'n codi ymwybyddiaeth parthed hanes a diwylliant, ynghyd â diogelu traddodiadau ar gyfer y dyfodol. Yr ysgol yw'r cyfrwng mwyaf effeithiol er mwyn diogelu yr ymdeimlad o gymuned sydd yn bodoli yma yn Y Talwrn. Mae'r ysgol hefyd yn parhau i hyrwyddo a chefnogi diwylliant eisteddfodol. Byddai cau'r ysgol yn arwain at dranc yr eisteddfod, sydd bellach yn enghraifft amheuthun o eisteddfod leol ar yr ynys.

Fel yr ydym yn sicr y cewch wybod mewn amryw ddatganiad arall ynghylch moderneiddio ysgolion dalgylch Llangefni, mae'n cymuned yn llwyr gefnogol o barhad Ysgol Y Talwrn a gobeithiwn y gwnewch wrando arnynt a dewis ail ystyried yr hyn yr ydych yn ei gynnig fel rhan o'r opsiynau yn y ddogfen ffurfiol ar gyfer sicrhau dyfodol yr ysgol unai yn ei ffurf bresennol neu gan ddefnyddio ffedereleiddio.

Yr Eiddoch yn Gywir,

Staff Ysgol Y Talwrn.

Ymateb i'r Ddogfen Ymgynghori Statudol – Ardal Llangefni

Hoffwn gynnig yr ychydig sylwadau isod wrth ymateb i'r argymhelliad – *“ymestyn Ysgol y Graig i gymryd disgyblion Ysgol Talwrn a a chau Ysgol Talwrn.”*

Pan agorodd Ysgol y Graig yn 2008 roedd yn ateb y meini prawf ar gyfer Ysgolion Cynradd yr Unfed Ganrif ar Ugain. Fodd bynnag mae'r ysgol bellach dros ei chapasiti ac nid yw llawer iawn o'r cyfleusterau yn bodoli erbyn hyn.

Wrth ymestyn yr ysgol hon dylid sicrhau:

Cyfleusterau Addysgu a Dysgu

1. Fod POB ystafell ddosbarth *“o faint addas gydag ymdeimlad o ofod a golau (yn unol â'r arweiniad cyfredol gan Lywodraeth Cymru).”* Nid yw hyn yn bodoli ymhob dosbarth ar hyn o bryd gan fod disgyblion ym mlwyddyn 2 yn cael eu haddysgu mewn ystafell a oedd yn wreiddiol wedi ei glustnodi ar gyfer cadw adnoddau. Mae hyn yn peri cryn sialens wrth geisio cyflwyno gweithgareddau sy'n ateb gofynion cwricwlwm y Cyfnod Sylfaen. Byddai angen felly i'r estyniad ganiatáu ystafell ddosbarth pwrpasol ar gyfer y plant hyn yn ogystal a bod dosbarthiadau ychwanegol yn bodoli i dderbyn plant Ysgol Talwrn. Rydym fel ysgol hefyd angen yr ystafell adnoddau gan nad oes lle erbyn hyn i gadw adnoddau, ac o ganlyniad mae adroddiad lechyd a Diogelwch diweddar wedi adnabod bod y manau a ddefnyddir yn beryglus e.e. pethau yn cael eu storio ar ben cypyrddau, yn y coridorau ac ati. Mae'r diffyg cyfleusterau adnoddau digonol hyn eto yn mynd yn groes i arweiniad Llywodraeth Cymru a'r Bwletinau Adeiladu.

2. *“Cyfleusterau addas ar gyfer y Cyfnod Sylfaen gan gynnwys ardaloedd tu allan (yn unol â'r arweiniad cyfredol gan Lywodraeth Cymru).”* Nid oes gan disgyblion derbyn i flwyddyn 2 fynediad i ardal tu allan penodedig, caeedig, ac felly mae'n anodd cynllunio tasgau lle gellid defnyddio'r ardal tu allan fel estyniad i'r ystafell ddosbarth. Wrth ailfodelu Ysgol y Graig mae'n hanfodol fod hyn yn derbyn ystyriaeth llwyr fel ein bod yn gallu llwyr wireddu egwyddorion y Cyfnod Sylfaen.

3. *“Manau ymarferol arbenigol”.* Mae disgyblion Blwyddyn 3 yn cael eu haddysgu mewn ystafell oedd wedi ei chynllunio ar gyfer ei defnyddio fel ystafell gerdd. Golyga hyn fod y gwersi offerynnol yn cymryd lle yn y cyntedd, tu allan i ddosbarthiadau. Mae gwersi offerynnol yn digwydd yn ddyddiol yma yn y Graig. Mae rhain yn cynnwys gwersi pres, telyn, piano, cerddorfa, llinynnol. Mae'r gwersi hyn yn amharu ar wersi dosbarthiadau eraill ac yn peri anhawster i blant sy'n cael trafferth canolbwytio. Mae'r ystafell gerdd (sy'n cael ei ddefnyddio fel ystafell ddosbarth erbyn hyn) wedi ei ddiogelu rhag sŵn. Mae hyn yn wastraff llwyr ar arian. Dylid felly ystyried ychwanegu ystafell arall ar gyfer plant blwyddyn 3 fel bod yr ystafell gerdd yn cael ei ddefnyddio unwaith eto ar gyfer y diben gwreiddiol.

4. *“Ystafelloedd llai ar gyfer grwpiau llai e.e. targedu ac A.A.A”.* Nid oes lle yn bodoli ar gyfer gweithio gyda grwpiau o blant ADY / grwpiau targed. Ar hyn o bryd mae ambell i grŵp yn cael eu targedu mewn coridorau. Nid yw hyn yn ddelfrydol a mae lle i gwestiynu effeithiolrwydd hyn gan fod gymaint o brysurdeb yn tynnu sylw'r plant. Nid yw Ysgol y Graig ar hyn o bryd yn ateb y gofyn hwn. Dylid cymryd hynny i ystyriaeth wrth ailfodelu'r ysgol yn enwedig gan fod oddeutu 31.8% o blant yr ysgol ar gofrestr ADY.

5. *“Neuadd ysgol a chyfleusterau ciniawa ac o faint priodol (yn unol â’r arweiniad cyfredol gan Lywodraeth Cymru a Bwletinau Adeiladu).”* Ers i Ysgol y Graig dyfu mae bellach angen 3 eisteddiad ar gyfer amser cinio. Nid oes modd trefnu fod pawb yn cael cinio gyda’i gilydd. Mae hyn yn achosi trafferthion staffio gan fod angen digon o oruchwylwyr ar yr iard yn ogystal ag yn y Neuadd ginio. Bydd rhaid cael eisteddiad ychwanegol os yw capasiti’r ysgol yn cynyddu. Gall hyn olygu fod rhai plant yn bwyta am 11.30yb a rhai yn bwyta am 1.00yh. Byddai hyn hefyd yn golygu fod y Neuadd ar gael am lai o amser bob dydd ar gyfer gwersi Addysg Gorfforol.

Yn ychwanegol at hyn rhaid cymryd i ystyriaeth mai un wers Addysg Gorfforol yr wythnos sy’n bosib i bob dosbarth ei gael yn y Neuadd ar hyn o bryd. Petai capasiti’r ysgol yn cynyddu ni all pob dosbarth cael gwers Addysg Gorfforol yn y Neuadd.

Yn ystod y Nadolig cynhelir 12 sioe Nadolig er mwyn i bob adran berfformio ddwywaith i’r cyhoedd a perfformiad arall ar gyfer gweddill yr ysgol. Eleni daeth yn amlwg y bydd rhaid cynnal rhagor o sioeau y flwyddyn nesaf, gan nad yw’r Neuadd yn ddigon mawr ar gyfer sicrhau lle ar gyfer yr holl rieni. Wrth gynyddu capasiti’r Ysgol fe fydd y broblem yn gwaethygu.

Wrth ailfodelu Ysgol y Graig rhaid sicrhau fod estyniad yn cael ei roi ar y Neuadd neu bod ail Neuadd yn cael ei chodi. Mae croeso i aelodau’r Cyngor ddod i’r ysgol i weld trefniadau amser cinio er mwyn gweld yr her sy’n ein wynebu bob dydd.

Cyfleusterau Chwarae

1. *“Man chwarae caled (iard ysgol) o faint digonol ar gyfer capasiti’r ysgol (yn unol â’r arweiniad cyfredol gan Lywodraeth Cymru a’r Bwletin Adeiladu).”* Mae’r iard ysgol yn rhy fychan ar gyfer y nifer o blant sydd yn yr ysgol, yn enwedig o gofio fod yr ysgol bellach dros ei capasiti. Mae rhan o’r iard hefyd wedi ei glustnodi’n benodol ar gyfer cael ei ddefnyddio fel ardal tua allan ar gyfer y plant Meithrin. Mae ffens o’i amgylch ac felly nid yw gweddill y plant yn gallu defnyddio’r rhan yma o’r iard. Mae llawer o ddamweiniau yn ddyddiol, yn enwedig rhwng 12.50 a 1.00yh, gan fod y rhan fwyaf o blant allan ar yr iard ar yr un pryd a’r gofod yn brin. Wrth ailfodelu’r ysgol ni ddylid cynnwys ardal tu allan y plant meithrin yn yr arwynebedd sydd ar gael ar gyfer iard ysgol plant derbyn – Blwyddyn 6. Mae angen ymestyn yr ardal tu allan er mwyn sicrhau diogelwch y plant. Gan fod 3 amser chwarae gwahanol yn y bore a’r prynhawn ni ellir ychwaith defnyddio’r iard ar gyfer gwersi Addysg Gorfforol sy’n ei gwneud yn amhosib sicrhau fod plant yn cael mwy nag un gwers Addysg Gorfforol yr wythnos. Mae hyn yn groes i egwyddorion Llywodraeth Cymru wrth geisio sicrhau fod plant ysgolion cynradd yn cael digon o ymarfer corfforol.

Ardaloedd Staff a Gweinyddu

Mae Ysgol y Graig yn gweinyddu ardal Cymunedau’n Gyntaf. Mae tua chwarter o’n plant ar gofrestr lles. Cynhelir cyfarfodydd Lles aml asiantaethau’n aml yn yr Ysgol. Daw Gweithwyr Cymdeithasol i’r ysgol i siarad gyda plant. Rhaid neilltuo diwrnod cyfan ar gyfer adolygiadau ADY plant. Golyga hyn fod rhaid defnyddio Ystafell y Pennaeth ar gyfer yr adolygiadau a’r cyfarfodydd hyn gan nad oes ystafell arall ar gael. Golyga hyn fod y Pennaeth yn aml yn gorfod defnyddio’r Ystafell Athrawon ar gyfer gwneud ei gwaith. Cafwyd nifer o achlysuron yn ystod y flwyddyn pan nad oedd lle ar gael e.e. y nyrs ysgol eisiau profi clyw plant ac felly’n gorfod defnyddio coridor, gweithiwr cymdeithasol yn gorfod siarad gyda plentyn yn eu gofal yn y coridor. Wrth ailfodelu’r ysgol mae’n rhaid sicrhau un ystafell cyfarfod ychwanegol er mwyn sicrhau fod materion sensitif yn cael eu hymdrin â hwy yn gyfrinachol.

Cyffredinol

1. *“Gyda llecyn wedi ei ffensio/amgáu ar gyfer gweithgareddau’r Cyfnod Sylfaen”*. Y dosbarth meithrin yw’r unig ddosbarth yn y Cyfnod Sylfaen sydd gyda llecyn wedi ei ffensio. Nid oes gan unrhyw ddosbarth arall yn y CS fynediad i unrhyw arall wedi ei amgáu. Mae angen cymryd hyn i ystyriaeth wrth ailfodelu Ysgol y Graig.

2. *“Llefydd parcio diogel”*. Mae sefyllfa parcio Ysgol y Graig yn peri pryder aruthrol i ni fel ysgol. Mae 34 lle wedi ei glustnodi ar gyfer staff yr ysgol er bod 47 aelod yn gweithio’n yr ysgol ar hyn o bryd. Mae’n debygol y bydd hyn yn cynyddu petai capasiti’r Ysgol yn cynyddu. Mae llefydd parcio’n brin iawn yma gan fod hon yn Ysgol Eco a’r gobaith oedd y byddai hyn yn denu teuluoedd i gerdded i’r ysgol. Yn anffodus gan nad yw’r ysgol yn agos iawn i rhan fwyaf o dai ein teuluoedd mae llawer iawn o rieni yn danfon eu plant i’r ysgol mewn car. Rydym wedi cael 2 achos o ‘near miss’ ers cychwyn Tymor y Gwanwyn. Rydym wedi llythyru rhieni, wedi darparu gwarsi Diogelwch y Ffordd i’r plant, wedi rhannu negeseuon ar Facebook a chydweithio gyda Iechyd a Diogelwch. Fe fydd y sefyllfa yn gwaethygu yn ystod y misoedd nesaf wrth i’r lôn newydd heibio Coleg Menai agor. Bydd cynyddu capasiti’r ysgol yn ychwanegu at y broblem enfawr hon. Mae tua 200 o ymwelwyr yn dod i’r ysgol bob mis gan gynnwys ymweliadau wythnosol gan 6 athrawes peripatetig a’r Swyddog Lles Addysg, 2 ddisgybl chweched dosbarth o Ysgol Gyfun Llangefni a cheir ymweliadau yn aml gan weithwyr cymdeithasol, nyrs ysgol, swyddogion Cwmni Cynnal, gweithwyr o’r lloches, myfyrwyr o Coleg Menai ar brofiad gwaith ac ati. Mae hyn yn ychwanegol at y nifer o rieni sydd eisiau parcio yma. Rydym yn wirioneddol bryderus fod plentyn am gael ei daro gan gar ar dir yr ysgol. Mae’n rhaid felly sicrhau fod maes parcio diogel yn cael ei gynllunio wrth ailfodelu’r Ysgol.

3. *“Dylid cynnwys y dechnoleg adnewyddadwy e.e tyrbinau gwynt..”* Mae gan yr ysgol tyrbîn gwynt ond yn anffodus nid yw’n gweithio. Ni all yr ysgol ysgwyddo’r gost o’i drwsio. Tra’n ailfodelu Ysgol y Graig gellid ystyried modd o ddatrys y broblem hon.

Hyderaf y byddwch yn ystyried y pwyntiau hyn wrth i chi drafod dyfodol Ysgol y Graig.

Yn gywir,

Pennaeth

Sylwadau Cyngor Cymuned Llanddyfnan:

Mae'r Cyngor Cymuned o blaid cadw Ysgol Gynradd Talwrn ar agor ac yn cefnogi cyhoeddiad diweddar y Gweinidog Cynulliad Cymru ar gadw ysgolion bychain ar agor. Gan fod yr ysgol yn 98% llawn, ac ysgolion gynradd yn Llangefni yn llawn, ni welwn unrhyw reswm i gau'r ysgol.

Rydym hefyd yn teimlo bod y costau yn amheus. Er enghraifft, mae côst o £ 250,000 wedi cael ei roi ar gyfer ystafell ddosbarth symudol. Mewn rhai ysgolion gallai'r gôst fod yn llai ac mewn eraill mwy. Os yw data hwn yn anghywir, faint o ddata arall sydd yn anghywir?

Yn ychwanegol to Atodiadau 5-12 CYMRAEG 1

Cylch Meithrin Corn Hir

1. Mae'r lleoliad yn rhy fach i gymryd yr holl ddisgyblion ac nid yw maint yr adeilad yn addas ar gyfer y nifer o blant - o ystyried rhagolygon mwy o alw i'r dyfodol.

Yn Llangefni yn tyfu ac mae'r boblogaeth yn yr ysgolion yn cynyddu sy'n golygu bod angen mwy o le, a bydd mwy o alw am ddarpariaeth y feithrinfa.

2. Ni does barn yma gan fod y 2 opsiwn ar gyfer Corn Hir yr un fath yn opsiwn A ac Opsiwn B.
3. Dim sylwadau pellach i'r rhai a nodwyd yn yr ymgynghoriad anffurfiol cyntaf.
4. O ystyried y cynnydd yn y galw am ddarpariaeth meithrin, gall y Cyngor sicrhau bod sgôp i gynyddu rhif mynediad yr ysgol I 47 yn y dyfodol.

Mae'r galw yn uchel yn lleol am ofal plant fforddiadwy, gan nad oes llawer o ddarparwyr. Mae angen sicrhau bod yr ysgol newydd yn gallu darparu (wraparound) ar gyfer y plant meithrin sydd am fynychu'r ysgol, a bod digon o ofod o fewn yr adeilad i ganiatáu hyn.

Mae angen ystyried y ddarpariaeth ar gyfer plant o'r oedran 2 ½ - 3 oed mewn unrhyw ysgol newydd. Mae gan y plant fynediad at oar yn o bryd sef y Cylch.

Bydd rhaid i unrhyw ysgol Cynllunio efo sgôp ar gyfer estyniad pellach, gyda safle digonol.

Angen sicrhau cynllun adeiladu sy'n cael ei ddefnyddio gan y gymuned ar gyfer digwyddiadau amryw.

Angen sicrwydd bod lleoliad y Meithrin (Cylch Meithrin) wedi ei ystyried yn y broses Cynllunio / adeiladu.

Safle'r ysgol newydd - ystyried sut bydd yn effeithio mynediad y dalgylch at y ddarpariaeth meithrin

Pa ystyriaethau / cynlluniau fydd yn bodoli i ymuno'r ddau leoliad (Cylch) Bodffordd a Chorn Hir, ar safle newydd - a'r angen i sicrhau bod cynrychiolaeth ar unrhyw grŵp rhanddeiliaid.

d/o Cylch Meithrin Corn Hir

10/3/17

This page is intentionally left blank

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
ADRODDIAD AT:	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
DYDDIAD:	Gorffennaf 11, 2017
PWNC :	Moderneiddio Ysgolion Môn – Adolygu'r Rhaglen Amlinellol Strategol. Diweddarau Band B
AELODAU PORTFOLLIO(AU):	Y Cynghorydd R. Meirion Jones
AWDUR YR ADRODDIAD Rhif Ffôn: E-bost:	Delyth Molyneux

1.0 ARGYMHELLION

Cyflwynodd yr Awdurdod ei Raglen Amlinellol Strategol (RhAS neu SOP) i Lywodraeth Cymru ym mis Rhagfyr 2013. Roedd y ddogfen strategol wedi ei rannu mewn i 4 Band sef Band A (2013-2019), Band B (2019-2022), Band C (2022-2025) a Band D (2025-2028).

Mae Llywodraeth Cymru wedi gofyn i Awdurdodau Lleol Cymru ddiweddarau eu cynlluniau Band B a chyflwyno Rhaglen Amlinellol Strategol diwygiedig i Lywodraeth Cymru erbyn 31ain Gorffennaf 2017. Ers cyflwyno'r RhAS neu SOP i Lywodraeth Cymru, mae ffactorau fel poblogaeth ysgolion a nifer penaethiaid cynradd wedi newid. Yn ogystal, mae Llywodraeth Cymru wedi dweud bydd Band B yn gyfnod o 5 mlynedd ac yn rhedeg o 2019-2024.

Mae'r rhaglen moderneiddio ysgolion yn parhau yn flaenoriaeth gorfforaethol, ac wedi gwneud cynnydd sylweddol ers cyflwyno'r RhAS diwethaf.

Mae ffactorau eraill yn gyrru'r angen i adolygu'r rhaglen:

1. Er bod y Cyngor wedi gwneud arbedion sylweddol dros y blynyddoedd diweddar, mae angen i'r Cyngor arbed tua £3.5 miliwn y flwyddyn o 2017/18 am dair blynedd. Golyga hyn fod angen i'r Gyfarwyddiaeth Dysgu Gydol Oes wneud arbedion fyddai'n cyfrannu at arbedion corfforaethol.
2. Oherwydd y gofyn uchod, bydd angen i'r broses moderneiddio ysgolion gyflymu

Mae'r adroddiad hwn yn ymgais i gyfleu ffeithiau sy'n dangos yr angen i adolygu darpariaeth addysg gynradd ac uwchradd yn Ynys Môn mewn trefn amser sy'n wahanol

i'r hyn a amlinellir yn y ddogfen rhaglen amlinellol strategol blaenorol a gyflwynwyd gan yr awdurdod i Lywodraeth Cymru ym mis Rhagfyr 2013.

Argymhelliad

Gofynnir i'r Pwyllgor Sgrïwtini Corfforaethol argymell cymeradwyo'r canlynol i'r Pwyllgor Gwaith:

1. Ystyried moderneiddio ysgolion cynradd ac uwchradd, a hefyd ysgolion cynradd ac uwchradd yn rhannu'r un campws neu ysgolion 3-16/3-18 oed.
2. Ystyried cyfraniad awdurdod lleol o thua **£18 miliwn** tuag at Fand B y rhaglen
3. Ystyried yr opsiynau fel yr amlinellir yn yr achos economaidd o'r RhAS/SOP a disgwyl dadansoddiad manwl pellach yn yr achosion busnes manwl sydd i ddilyn.
4. Parhau i gefnogi achos dros newid a gyflwynwyd drwy'r rhaglen moderneiddio ysgolion, a'r gyrywyr newid.

2.0 RHESWM

2.1 I wneud argymhelliad i'r Pwyllgor Gwaith er mwyn symud ymlaen efo'r rhaglen moderneiddio ysgolion. Bydd hyn yn galluogi'r Awdurdod i newid cyfeiriad y rhaglen er mwyn cwrdd ag anghenion am lefydd mewn ysgolion ble mae eu hangen nhw fwyaf.

3.0 SYLWADAU

Dim sylwadau eto

Awdur: Delyth Molyneux
Teitl Swydd: Pennaeth Dysgu
Dyddiad: 05 Gorffennaf 2017

Ysgolion yr 21ain Ganrif
21st Century Schools

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Y Rhaglen Amlinellol Strategol (RhAS) - Band B - y wybodaeth ddiweddaraf

Arweiniad

Pwrpas y ffurflen hon yw cofnodi'r newidiadau arfaethedig i'ch Rhaglen Band B ers y cytunwyd ar y fersiwn fwyaf diweddaf o'ch Rhaglen Amlinellol Strategol/Strategaeth Ystadau.

Byddwch cystal â llenwi pob un o adrannau perthnasol y ffurflen hon gan gynnwys datganiad cymeradwyaeth y wybodaeth hon yn **Adran 12**.

Sylwch fod y gyllideb ar gyfer Band B y Rhaglen yn gyllideb sefydlog a bydd prosiectau'n cael eu blaenoriaethu os bydd y ceisiadau am arian yn fwy na'r adnoddau sydd ar gael. Yn y lle cyntaf bydd prosiectau'n cael eu blaenoriaethu ar sail digonolrwydd a chyflwr adeiladau, ond efallai y bydd ffactorau eraill yn cael eu hystyried fel hyblygrwydd asedau, effeithlonrwydd yr ystâd addysg ac amddifadedd.

Byddwch cystal â dychwelyd copi electronig wedi'i llofnodi o'r ffurflen at Jo Lerner, Cyfarwyddwr Rhaglen y Rhaglen Addysg ac Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif erbyn dydd Llun 31 Gorffennaf at:

21stcenturyschools@wales.gsi.gov.uk

Cynnwys yr Adrannau:

TOC

1. Amlen Rhaglen Band B sy'n cael ei geisio

Cyfanswm yr amlen Band B sy'n cael ei geisio <i>e.e. £15,000,000</i>	£36,136,501
Y Cyfraniad sy'n cael ei geisio gan Lywodraeth Cymru <i>e.e. £7,500,000</i>	£18,068,250
Cyfraniad yr ALI/ Sefydliad AB <i>e.e. £7,500,000</i>	£18,068,250

2. Crynodeb o'r newidiadau

Beth sydd wedi newid ers fersiwn ddiweddaraf eich RhAS/Strategaeth Ystadau?
Dim mwy na 1000 o eiriau

- Mae'r rhaglen moderneiddio ysgolion yn parhau i fod yn flaenoriaeth gorfforaethol a gwnaed cynnydd sylweddol ers y RhAS blaenorol.
- Mae Byrddau'r rhaglen gorfforaethol wedi cael eu diwygio
- Adeiladwyd dwy ysgol ardal newydd, a byddant yn agor yn 2017. Cymeradwywyd achos busnes llawn ar gyfer ysgol newydd ym Mro Rhosyr ac Aberffraw, yn ogystal ag addasu dwy ysgol arall.
- Mae trefn a blaenoriaethu'r prosiectau wedi newid, fel yr amlinellir yn yr Achos Economaidd a'r ddogfen Cais am Newid (Ionawr 2017)
- Bydd Fframwaith Contractwyr Gwaith Mawr Gogledd Cymru 2 yn cael ei ddefnyddio i gaffael y prosiectau Band B
- Noda Tîm Adolygu Porth Llywodraeth Cymru bod Ynys Môn yn enghraifft o arfer da o ran Rhaglen Ysgolion yr 21ain ganrif
- Gwersi wedi eu dysgu - yr allwedd i brosiectau llwyddiannus yw dysgu o heriau a llwyddiannau'r prosiect yn y gorffennol.

3. Yr Achos Strategol

Sut mae'ch Rhaglen yn cysylltu â strategaethau lleol a chenedlaethol e.e. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, strategaethau gofal plant a chyfrwng Cymraeg?

Dim mwy na 1000 o eiriau

Hyd yma, mae moderneiddio ysgolion a'r prosiectau cysylltiedig wedi eu halinio â strategaethau corfforaethol, lleol a chenedlaethol. Mae'r rhaglen wedi gweithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru, rhanddeiliaid a'r holl bartneriaid perthnasol i sicrhau bod y prosiectau yn cael eu cefnogi a bod y cyfeiriad strategol yn cael ei ddeall.

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015)

Mae Cyngor Sir Ynys Môn yn gweithio tuag at gyflawni amcanion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015). Mae'r Rhaglen Moderneiddio Ysgolion yn anelu at gyfrannu tuag at y 7 nod llesiant, fel y dangosir yn y tabl a ganlyn:

7 nod llesiant	Sut bydd y Strategaeth moderneiddio ysgolion yn cyfrannu at y 7 nod llesiant
Ffyniannus Cydradd	Gweledigaeth yr Awdurdod - eisiau i bob unigolyn ifanc, beth bynnag yw eu cefndir a'u hamgylchiadau, lwyddo.
Cydnherth	Mae'r Awdurdod yn gweithio mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru ar ddatblygu a chyflawni prosiectau newid i foderneiddio ysgolion. Mae'r prosiectau wedi eu cynllunio'n effeithiol ac ymgynghorwyd arnynt, er mwyn lleihau ymwrthedd a chyflawni amcanion y prosiect.
Iachach	Bydd ysgolion Môn yr 21ain ganrif yn 'ysgolion cymunedol' a gellir eu defnyddio i hyrwyddo Gwasanaethau Iechyd, corfforol a chymunedol, yn ogystal â hyrwyddo dewisiadau ffordd o fyw iach ymhlith disgyblion, rhieni a darparwyr gofal plant.
Cymunedau cydlynus	Bydd rhanddeiliaid yn cyfrannu at gynllunio a chyfeiriad prosiect drwy'r prosesau ymgynghori ac ymgysylltu. Bydd Band B Ynys Môn yn parhau i ymgynghori, ymgysylltu a gweithio gyda phartneriaid, yn arbennig mewn perthynas â datblygu lleoedd mewn ysgolion ochr yn ochr â digonolrwydd y ddarpariaeth gofal plant drwy gyfrwng y Gymraeg gyda Mudiad Meithrin, Cymdeithas Cylchoedd Chwarae Cyn-ysgol Cymru a phartneriaid yn y sector gofal plant preifat i rai rhwng 0 a 3 oed. Bydd Gofal Plant a chyfleusterau cofleidiol, ynghyd â defnydd cymunedol o'r adeiladau y tu hwnt i'r flwyddyn ysgol (ac fel pwyntiau cyswllt ar gyfer Gwasanaethau corfforaethol, fel manau codi i lyfrgelloedd, er enghraifft) yn cynyddu cydlyniant cymunedol yn ystod Band B. Bydd datblygu dewisiadau o ran sicrhau ansawdd ac

	effeithlonrwydd yn y ddarpariaeth ôl-16 hefyd yn cael ei ystyried mewn ymgynghoriad â'r sector Addysg Bellach a'r cyngor sir cyfagos.
Diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu	Mae'r rhaglen moderneiddio ysgolion yn agwedd allweddol ar y Strategaeth Iaith Gymraeg gorfforaethol a Strategaeth Iaith statudol y Gymraeg mewn Addysg. Bydd cynlluniau ar gyfer Band B i ystyried ymgorffori cyfleusterau 0-3 cyn-ysgol a gofal plant cofleidiol drwy gyfrwng y Gymraeg ac yn ddwyieithog yn cynyddu darpariaeth y darparwyr Cymraeg ar yr Ynys, a bydd yn sylfaen ieithyddol gadarn i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg yn unol â thargedau CSYM a Llywodraeth Cymru i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg i filiwn erbyn 2050.
Cymru sy'n gyfrifol ar lefel byd-eang	Mae'r rhaglen moderneiddio ysgolion bresennol yn cyfrannu at wella amgylchedd cymdeithasol, economaidd, a diwylliannol yr ynys, a bydd Band B yn barhad o'r rhaglen hon.

Yn ddiweddar, cynhaliodd Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn asesiad llesiant, a gadarnhaodd bod diffyg cyrhaeddiad yn cydberthyn â diffyg llesiant unigolion drwy gydol eu bywydau, ac felly mae angen sicrhau bod capasiti a photensial pob disgybl i lwyddo yn cael ei gyflawni. Ar ben hynny, mae tystiolaeth ddiweddar yn cyfeirio at brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod yn cael effaith negyddol hirdymor ar blant ifanc. Mae angen sicrhau bod pob plentyn yn cael profiadau cadarnhaol yn ystod eu plentyndod er mwyn eu galluogi i ffynnu a thyfu i fod yn aelodau gweithgar a chyfranogol o'u cymunedau. Mae'r rhaglen moderneiddio ysgolion yn sicrhau bod adeiladau ein hysgolion yn addas i'r pwrpas i hybu llesiant corfforol a darparu amgylcheddau ffisegol ac offer, yn ogystal â staff cymorth, nad oes modd eu darparu mewn ysgolion 19^{eg} ganrif.

Recriwtio a chadw staff

Gan fod recriwtio arweinwyr a rheolwyr canol â chymwysterau addas yn parhau i fod yn broblem, mae'r rhaglen moderneiddio ysgolion hefyd yn lleihau'r risgiau sy'n gysylltiedig ag ysgolion bach lle mae problemau staffio a recriwtio yn arwain at heriau o ran darparu addysg a phrofiadau dysgu o ansawdd rhagorol sy'n gyson yn dda ar gyfer ein disgyblion. Mae'r rhaglen 21^{ain} ganrif yn cyfrannu at wella ansawdd addysgu a dysgu, gan leihau'r amrywiaeth o ran perfformiad a chyfleoedd rhwng ysgolion, ac yn cyfrannu at sicrhau cyfleoedd dysgu sy'n ymateb i anghenion y dysgwyr ac, yn wir, y gymuned ehangach.

Cyfleusterau Gofal Plant a Chymunedol i rieni a thrigolion hŷn

Uned Cefnogi Teuluoedd Ynys Môn sy'n gyfrifol am sicrhau lleoedd gofal plant digonol yn Ynys Môn, ac mae'n cymryd rhan yn y cynllun peilot cenedlaethol o gynnis 30 awr o ofal plant am ddim. Mae'r Uned yn gweithio'n agos gyda'r rhaglen moderneiddio ysgolion ac yn cyfrannu at y gwaith o ddatblygu achosion busnes cysylltiedig, yn enwedig wrth bennu rhagamcanion am ddisgyblion ar gyfer y dyfodol. Mae'r awdurdod yn cydnabod bod cyfle i hyrwyddo gweledigaeth o ddatblygu darpariaeth gofal cofleidiol ar un safle i bob disgybl dan 11 oed, gan gynnwys brodyr a chwiorydd sy'n fabanod ar rai safleoedd. Rhagwelir y bydd sicrhau darpariaeth feithrin ar gyfer plant 0-3 oed ar safle ysgolion newydd neu rai sy'n cael

eu haddasu, (i gael eu rheoli gyda phartner yn y sector gofal plant lleol) er mwyn darparu gofal rhwng 8.00am a 6.00pm ar gyfer teuluoedd, ynghyd ag addysg feithrin, gofal 'cofleidiol' a chlybiau gofal ar ôl ysgol/gwyliau, yn agwedd allweddol ar raglen ysgolion Band B. Yn ogystal, bydd buddion cymunedol eraill fel ystafelloedd at ddefnydd y gymuned, llyfrgell sefydlog neu bwyntiau gollwng / codi i lyfrgelloedd teithiol a gwasanaethau awtomataidd hunan-gymorth ar gyfer busnes y cyngor, yn fanteisiol ac yn gwella cydlyniant cymunedol. Bydd gwaith i werthuso a datblygu'r modelau hyn ymhellach yn cael sylw yn yr achosion busnes ar gyfer prosiectau penodol.

Y Gymraeg

Mae Cyngor Sir Ynys Môn wedi mabwysiadu'r egwyddor na ddylai'r Gymraeg gael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg, ac y dylai trigolion yr ynys allu byw eu bywydau drwy gyfrwng y Gymraeg os ydynt yn dymuno gwneud hynny. Yr un yw'r disgwiliad mewn perthynas â'r Gymraeg ar gyfer pob ysgol, sy'n rhoi cyfle i bob disgybl yn y Sir feddu ar y sgiliau priodol i fod yn hyderus yn eu dwyieithrwydd. Yng ngoleuni hyn, bydd unrhyw gynllun newydd a gyflwynir - fel prosiectau sy'n deillio o'r rhaglen ysgolion yr 21ain ganrif, yn ddarostyngedig i ofynion y polisi iaith.

Er mwyn cynyddu cyfran disgyblion y cyfnod sylfaen sy'n cyflawni targedau iaith Gymraeg fel yr amlinellir mewn dogfennau strategol gan Lywodraeth Cymru a chynlluniau lleol, bwriedir hefyd defnyddio'r modelau gofal plant uchod i gynyddu capasiti gofal plant Cymru ar Ynys Môn. Mae gan y model partneriaeth gofal plant y potensial i fod yn gyfrannwr allweddol tuag at uchelgais Llywodraeth Cymru i gael miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Bydd y rhaglen foderneiddio yn cydymffurfio â'r polisiâu a strategaethau iaith a ganlyn:

- Strategaeth iaith Cyngor Sir Ynys Môn 2016 - 2021
- Polisi iaith Adran Dysgu Gydol Oes Cyngor Sir Ynys Môn
- Strategaeth ddrafft Llywodraeth Cymru o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050

Rhaglen Amlinellol Strategol (RhAS) 2013

Cyflwynwyd y RhAS ar gyfer y rhaglen moderneiddio ysgolion yn 2013. Mae'r ddogfen yn amlinellu gweledigaeth y Cyngor ar gyfer moderneiddio'r system ysgolion, i sicrhau addasrwydd cyfleusterau ar gyfer anghenion y presennol a'r dyfodol. Mae newidiadau demograffig a chynnydd mewn problemau recriwtio oherwydd proffil oedran y penaethiaid presennol (ar hyn o bryd mae 50% dros 50 oed) a ffactorau eraill wedi arwain at yr angen i adolygu'r drefn blaenoriaethu prosiectau a gyflwynir yn y RhAS. Cyflwynwyd dogfen cais am newid i Lywodraeth Cymru a Phwyllgor Gwaith y Cyngor, ac fe'i cymeradwywyd ym mis Awst 2016. Mae'r RhAS Band B yn adlewyrchu'r newidiadau hynny.

Cynllun Corfforaethol Cyngor Sir Ynys Môn

Mae Cynllun Corfforaethol y Cyngor yn amlinellu blaenoriaethau strategol yr Awdurdod. Roedd y cynllun corfforaethol blaenorol (2013-2017) yn cynnwys y flaenoriaeth a ganlyn - 'addysg, gwella sgiliau a moderneiddio ein hysgolion'. Mae'r cynllun corfforaethol ar gyfer 2017-2022 wedi cael ei ddrafftio, a dyma'r allbynnau sy'n gysylltiedig â moderneiddio ysgolion:

parhau i wella safonau addysgol a chyrhaeddiad ein plant
datblygu'r rhaglen moderneiddio ysgolion ymhellach drwy gwblhau ysgol newydd ym Mro Aberffraw, gweithredu prosiect Llangefni a chadarnhau prosiectau Band B, i gynnwys ystyriaeth o ysgolion 3-16 oed ac addysg ôl-16.
adolygu'r trefniadau arweinyddiaeth ar gyfer ysgolion llai o faint, gan gynnwys Ffederaleiddio, penodi penaethiaid strategol aml-safle ac ysgolion cynaliadwy a chost-

effeithiol, yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru, a newidiadau a awgrymwyd i'r Cod Trefniadaeth Ysgolion, sy'n destun ymgynghoriad ar hyn o bryd.

Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol 2015-2020

Diben y Cynllun yw darparu fframwaith strategol ar gyfer rheoli asedau'r Cyngor.

Mae'r cynllun yn cyfeirio at y rhaglen moderneiddio ysgolion a'r defnydd o ysgolion ar ôl iddynt ddod yn wag. Cyfeirir hefyd at sut y mae'r rhaglen moderneiddio ysgolion yn cyfrannu tuag at y strategaeth effeithlonrwydd ynni corfforaethol. Mae hyn yn parhau i fod yn flaenoriaeth i'r awdurdod, a lleihau defnydd ystâd yr ysgolion o ynni yn unol â strategaeth effeithlonrwydd ynni'r Awdurdod, ac mae'n un o'r ffactorau llwyddiant allweddol a amlinellir yn RhAS Band B.

Mae cynllun corfforaethol diwygiedig y Cyngor hefyd yn cyfeirio at asedau'r cyngor yn y dyfodol ac yn rhagweld rôl allweddol i'n cymunedau weithio gyda'i gilydd, mewn ffordd gydlynol a phwrpasol, i ddiogelu ein hasedau, ac i sicrhau eu bod yn addas i'r diben ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Amgylchiadau Cyfredol

- Ni adeiladwyd y stoc presennol o ysgolion i ystyried Dysgu yn yr 21^{ain} ganrif, na'r defnydd cymunedol gwell o gyfleusterau fel gofal plant 0-3 oed, clybiau ar ôl ysgol, defnydd cymunedol o gyfleusterau y tu allan i oriau ysgol ac yn ystod gwyliau, llyfrgell a chyfleusterau pwynt gwasanaeth y cyngor.
- Mae capasiti dros ben lleoedd ysgol yn y sector uwchradd yn arwain at ddewisiadau pwnc anymarferol a phenderfyniadau staffio anodd mewn rhai ysgolion. Mae hyn wedi arwain at ostyngiad yn y dewisiadau cwricwlwm i ddisgyblion yng nghyfnodau allweddol 4 ac ôl-16, er gwaethaf trefniadau Consortiwm effeithlon rhwng ysgolion a darparwyr hyfforddiant galwedigaethol, a'r defnydd o ystafelloedd capasiti dros ben gan wasanaethau eraill y cyngor ac addysg. Mae rhai ysgolion yn wynebu diffygion ariannol sylweddol a bydd hyn yn cynyddu os nad yw dulliau amgen o ddarparu yn cael eu mabwysiadu yn y sector uwchradd o fewn Band B.
- Mae cyflwr stoc presennol ein hysgolion yn is na'r cyfartaledd, ac mae costau cynnal a chadw cysylltiedig yn parhau i fod yn uchel gan fod y catalog ôl-groniad o waith cynnal a chadw ac addasiadau sydd eu hangen er mwyn cydymffurfio â gofynion DDA a Chyfnod Sylfaen yn rhy ddrud i'w hystyried o fewn y cyllidebau atgyweirio a chynnal a chadw sy'n gyfyngedig ac sydd hefyd yn crebachu, o ran y rhai datganoledig a'r rhai a gedwir yn ganolog.
- Mae'r Awdurdod yn ei chael yn fwyfwy anodd recriwtio uwch arweinwyr addas a chymwys sy'n siarad Cymraeg yn y sector ysgolion cynradd ac uwchradd. Mae'r rhaglen foderneiddio arfaethedig yn un ffactor strategol sy'n cyfrannu at leddfu'r broblem o ran cynllunio olyniaeth arweinyddiaeth ysgolion a sicrhau modelau arweinyddiaeth gwasgaredig sy'n gynaliadwy ac sy'n hyrwyddo safonau uchel ac arweinyddiaeth ragorol yn gyson.
- Mae symudiadau demograffig dros y blynyddoedd diwethaf wedi arwain at newidiadau o ran lle mae rhieni yn dymuno anfon eu plant i'r ysgol, a gostyngiad nodedig mewn teuluoedd ifanc mewn rhai ardaloedd.
- Mae rhai ysgolion cynradd yn orlawn tra bod lleoedd gwag gormodol mewn rhai ysgolion o hyd.
- Ar hyn o bryd mae 19 o ysgolion cynradd bach sydd â llai na 75 o ddisgyblion, sydd wedi arwain at anghysondeb annerbyniol yn swm yr arian a ddyrannir fesul plentyn ar draws y sir, ac anawsterau wrth sicrhau cwricwlwm eang a chytbwys, wedi ei ddysgu gan staff â chymwysterau addas sydd â gafael ac arbenigedd priodol ar draws amrywiaeth o bynciau, dan arweiniad pennaeth cymwys a phrofiadol.

Angen Busnes

Mae angen i'r Awdurdod barhau i foderneiddio ei ysgolion. Nid yw ei weledigaeth graidd wedi newid ers y RhAS blaenorol ac mae'n cael ei yrru gan yr egwyddorion allweddol a ganlyn:

- Sicrhau bod pob plentyn yn cael cyfle i fynychu eu hysgol briodol agosaf lle gallant gael mynediad at yr amrywiaeth lawn o gyfleusterau;
- Sicrhau bod pob plentyn yn cael mynediad at gyfleusterau addas sy'n caniatáu cyflwyno amrywiaeth lawn o brofiadau addysgol.
- Lleihad yn nifer y lleoedd heb eu llenwi yn ein hysgolion yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru.
- Cefnogi datblygu sgiliau arwain o fewn ac ar draws ysgolion er mwyn datblygu system hunan-wella lle mae ymrwymiad a rennir i ragoriaeth.
- Y posibilrwydd o ysgolion cynradd ac uwchradd yn cydleoli ar yr un campws.
- Alinio Rhaglen Moderneiddio Ysgolion Ynys Môn i strategaethau allweddol eraill: Cynllun Corfforaethol, y Gymraeg, Rheoli Asedau, 30 awr o ofal plant.

Gallai Band B arwain at godi ysgolion newydd neu adnewyddu ysgolion. Fodd bynnag, i rai cymunedau lleol, bydd yn golygu cau neu uno eu hysgolion. Nid yw hyn rhywbeth newydd i Ynys Môn ers dechrau Rhaglen Ysgolion yr 21^{ain} ganrif, gan fod yr Awdurdod wedi bod yn cynnal gwaith moderneiddio ysgolion i uwchraddio'r ystâd ac mae hyn yn cynnwys cymysgedd o gau, cyfuno, ailwampio ac adeiladu ysgolion newydd. Mae hyn wedi arwain at gau/cyfuno 5 ysgol y tu allan i raglen gyfredol Ysgolion yr 21^{ain} ganrif.

Gan fod Ynys Môn yn ynys sy'n cynnwys cymunedau gwledig a threfol, rydym yn rhagweld y bydd Strategaeth Ysgolion ddiwygiedig yr awdurdod a RhAS Band B yn parhau, gyda dull 'economi gymysg' wedi ei deilwra i anghenion lleol yn seiliedig ar y canlynol:

1. ysgolion i rai 0-11 oed gyda chyfleusterau gofal plant a chymunedol ar/gerllaw'r safle;
2. ysgolion i rai 0-11 oed gyda chyfleusterau gofal plant a chymunedol ar/gerllaw'r safle, wedi eu ffederaleiddio ag ysgol arall/ysgolion eraill;
3. ysgolion i rai 3-11 oed gyda chyfleusterau / heb gyfleusterau gofal plant a chymunedol ar/gerllaw'r safle, mewn trefniant ffederaleiddio;
4. Ysgolion i rai 3-16 neu 3-18 oed NEU ysgolion cynradd ac uwchradd ar un safle ac yn rhannu staff arbenigol a chyfleusterau.
5. Ysgolion uwchradd i rai 11-16 neu 11-18 oed, yn rhannu staff arbenigol ag ysgol arall / ysgolion eraill.

Disgrifiwch unrhyw wahaniaethau i'ch achos strategol ers i fersiwn ddiwethaf eich RhAS/strategaeth Ystadau gael ei llunio.

Rhowch fanylion buddion a risgiau eich Rhaglen.

Dim mwy na 1000 o eiriau

Cyflwynwyd cyd-destun strategol y broses moderneiddio ysgolion yn y RhAS blaenorol. Ers hynny, mae'r rhaglen wedi bod cyflawni yn unol â'i hamcanion strategol.

Mae moderneiddio ysgolion wedi bod yn flaenoriaeth gorfforaethol ers y RhAS flaenorol, ac mae'r rhaglen wedi cyflawni blaenoriaethau'r cynllun corfforaethol yn sgil adeiladu 2 ysgol newydd a fydd yn agor yn 2017, a chymeradwyo achos busnes llawn ar gyfer Bro Rhosyr a Bro Aberffraw. Nododd yr Adolygiad Porth diweddaraf bod y rhaglen yn esiampl o arfer da mewn nifer o agweddau. Mae Cynllun Corfforaethol Ynys Môn yn cael ei ddrafftio ar hyn o bryd ar gyfer 2017-2020, ac mae'r rhaglen Moderneiddio Ysgolion yn parhau i fod yn flaenoriaeth strategol ar gyfer y Cyngor.

Mae'r gyrrwyr ar gyfer newid yn aros yn ddigyfnewid ers y RhAS blaenorol
1. lleihau lleoedd dros ben

Mae'r ffigurau isod yn dangos bod nifer y lleoedd dros ben yn sector cynradd Ynys Môn wedi gostwng. Mae nifer o ffactorau wedi cyfrannu at y newid hwn, fel cau ysgolion bach (y broses foderneiddio cyn sefydlu rhaglen ysgolion yr 21ain ganrif), newidiadau demograffig a rhywfaint o dwf yn y boblogaeth

RhAS 2013	Capasiti	Niferoedd cyfredol	Lleoedd gwag
Cynradd	6326	4819	23.9%
Uwchradd	5462	4097	25%
Cyfanswm	11788	8916	24.4%

RhAS 2017	Capasiti	Niferoedd cyfredol	Lleoedd gwag
Cynradd	5818	5188	13.0%
Uwchradd	5171	3755	27.4%
Cyfanswm	10989	8943	18.6%

2. gwella safonau addysgu a chyrhaeddiad;
3. gwella deilliannau addysgol i blant a thorri'r cysylltiad rhwng amddifadedd a chyrhaeddiad addysgol isel;
4. darparu adnoddau modern mewn perthynas ag ysgolion ac adnoddau ystafell ddsbarth
5. capasiti arweinyddiaeth a rheoli
6. hyrwyddo cyfleoedd cyfartal

Y Risgiau

Rheolir risgiau Moderneiddio Ysgolion yn y modd a ganlyn:

Tîm y rhaglen yn datblygu'r gofrestr risg, yn adnabod y risgiau, yn sgorio ac yn cynnig mesurau lliniaru. Y Bwrdd Trawsnewid Addysg yn herio a chymeradwyo'r gofrestr risg. Mae'r broses rheoli risg wedi aeddfedu ers y RhAS blaenorol. Mae'r gofrestr risg yn awr yn ddogfen fyw ac yn cael ei diweddarau'n rheolaidd, mae gwell dealltwriaeth ymhlith aelodau'r Bwrdd o'u rôl mewn perthynas â rheoli risgiau, a sefydlwyd proses gadarn i reoli'r risgiau.

Ceir crynodeb o'r prif risgiau isod:

Risg	Mesurau lliniaru
Diffyg cefnogaeth gan y cyhoedd	Cynnal digwyddiadau ymgynghori anstatudol a statudol, yn unol â'r Cod Trefniadaeth Ysgolion. Sefydlu Grwpiau Ymgysylltu â Rhanddeiliaid. Cyfathrebu'n effeithiol a dangos parodrwydd i wrando, a defnyddio dulliau cyfathrebu amgen.
Llywodraeth Cymru yn peidio â chymeradwyo'r achosion busnes / RhAS diwygiedig	Yr Awdurdod i barhau i weithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru. Herio / craffu ar yr holl ddogfennau perthnasol yn fewnol cyn cael cymeradwyaeth ffurfiol.
Derbynion cyfalaf yn llai nag a ragwelir, neu'n cael eu gohirio.	Y Grŵp Tir ac Asedau Corfforaethol i oruchwylio gweithredu'r Cynllun Rheoli Asedau ac adrodd yn ôl i'r Tîm Trawsnewid Addysg fel bo'n briodol. Cynhaliwyd asesiad gwaelodlin yng Nghaergybi o ddefnydd amgen y safleoedd fydd ar gael yn y dyfodol, ynghyd â'r safleoedd eraill sy'n cael eu harchwilio ar hyn o bryd, cyn eu cau ym mis Awst 2017.
Arian cyfatebol Cyngor Sir Ynys Môn ddim yn cael ei wireddu	Tîm y rhaglen i sicrhau bod prosiectau moderneiddio ysgolion yn cael eu cynnwys yn y cynllun cyllido tymor canolog. Gweithio gyda'r Swyddog Adran 151 a'r Adran Gyllid ar gynllunio strategol ar Fand B a Sicrwydd Ansawdd yn erbyn targedau, gan gynnwys trafodaethau rheolaidd ar fforddiadwyedd.
Tanamcangyfrif costau prosiectau	Cyfeirio at wersi a ddysgwyd ar brosiectau eraill, sydd wedi arwain at gostau uwch, e.e. materion yn gysylltiedig ag archaeoleg, costau sy'n gysylltiedig â rhyddhau staff,

	<p>gweithgareddau disgyblion a chynllunio'r cwricwlwm. Diweddarau costau'n fanwl yn ystod y gwaith o ddatblygu achosion busnes. Sicrhau her gorfforaethol i'r holl gostau a ragwelir drwy gydol holl gamau datblygu'r achos busnes.</p>
<p>Risgiau sy'n gysylltiedig â phenodi penaethiaid, a chynllunio olyniaeth.</p>	<p>Y Bwrdd Trawsnewid Addysg i herio'r Adran Addysg a'r tîm prosiect ar gynyddu capasiti arweinyddiaeth ar draws y sector cynradd ac uwchradd. Cymeradwywyd y Strategaeth Arweinyddiaeth a Chynllunio Olyniaeth gan Bwyllgor Gwaith y Cyngor ym mis Mehefin, i'w weithredu o fis Medi 2017 ymlaen.</p>

Manteision y Rhaglen Moderneiddio Ysgolion

Mae tîm y prosiect wedi datblygu Cynllun Gwireddu Buddion ar gyfer y rhaglen. Cyflwynwyd y Cynllun i'r Bwrdd Trawsnewid Addysg yn 2014 i'w gymeradwyo. Mae'r cynllun yn cynnwys disgrifiad o'r buddion, allbynnau a ragwelir, a dulliau o fesur y buddion (i ddechrau ar gam terfynu diwedd y prosiect). Cynhaliwyd asesiad manwl er mwyn canfod y dibyniaethau, nodi data sylfaenol, a'r dulliau ar gyfer casglu data perthnasol.

Bydd yr awdurdod yn gweithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru i fesur ac olrhain y buddion a ragwelwyd.

4. Yr Achos Economaidd

Disgrifiwch unrhyw wahaniaethau i'r Achos Economaidd ers i fersiwn ddiweddaraf eich RhAS/strategaeth Ystadau gael ei llunio.

Dim mwy na 1000 o eiriau

Y Prif Ddewisiadau

Roedd y dewisiadau cychwynnol a ystyriwyd fel y rhai a amlinellir yn RhAS 2013, gan roi ystyriaeth i 'Gwneud Dim', 'Gwneud y lleiaf posibl', 'Rhaglen Rhesymoli Ysgolion Bach' a 'Rhaglen Datblygu Lawn'.

Dewis a Ffafir

Bydd y prosiectau a gaiff sylw ym Mand B yn cynnwys y canlynol. Nid yw'n bosib cyflwyno gwybodaeth derfynol ynghylch unrhyw opsiynau terfynol gan fod hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith. Yn sgil hyn mae'r costau a gyflwynir yn amcan gorau o'r opsiynau a nodir gan swyddogion fel posibilrwydd pendant.

<u>Ardal Llangefni</u>		
Ysgolion	Cost	Amserlen
<u>Y Graig, Talwrn, Gaerwen ac Henblas</u>	<u>£7.7M</u>	

<u>Ardal Amlwch</u>		
Ysgolion	Cost	Amserlen
<u>i) Syr Thomas Jones ac ysgolion eraill cyfagos, gan gynnwys Llannerchymedd</u>	<u>£14.5M</u>	

<u>Ardal Lligwy</u>		
Ysgolion	Cost	Amserlen
<u>Goronwy Owen, Llanbedrgoch, Moelfre a Phentraeth</u>	<u>£6.8M</u>	

<u>Ardal Seiriol</u>		
Ysgolion	Cost	Amserlen
<u>Biwmares, Llandegfan a Llangoed</u>	<u>£7.1M</u>	

Mae'r holl Gostau Cyfalaf ac Amserlenni uchod wedi cael eu haddasu ar gyfer Tuedd Optimistiaeth*.

*Mae tuedd i arfarnwyr prosiectau fod yn rhy optimistaidd. Er mwyn ystyried hyn, mae'r holl Gostau Cyfalaf ac amserlenni prosiectau wedi cael eu haddasu am i fyny. Cyfeirir at yr addasiad hwn fel Tuedd Optimistiaeth. Mae'r Llyfr Gwyrdd yn argymhell terfyn uchaf o 24% ar gyfer addasu costau cyfalaf ar adeiladau safonol. Mae'r Llyfr Gwyrdd yn argymhell terfyn uchaf o 4% ar gyfer addasu hyd gwaith ar adeiladau safonol. Gan fod y prosiectau / syniadau hyn ar gyfnod cynnar iawn, nid yw'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r prosiectau wedi cael eu rheoli hyd yn hyn, felly mae'r terfyn uchaf wedi cael ei ddefnyddio wrth addasu ar gyfer y duedd optimistiaeth. Mae'r terfynau uchaf yn seiliedig ar y duedd hanesyddol gyfartalog a geir mewn achosion busnes amlinellol.

5. Yr Achos Masnachol

Disgrifiwch unrhyw wahaniaethau i'r Achos Masnachol ers i fersiwn ddiweddaraf eich RhAS/strategaeth Ystadau gael ei llunio.

Byddwch cystal â chynnwys manylion y modelau cyflenwi rydych yn eu hystyried e.e. fesul swp (*batching*) neu'n unigol (*single delivery*)

Dim mwy na 1000 o eiriau

Mae'r Awdurdod yn adolygu'r hyn mae'n ei gynnig i'r sector preifat ar gyfer Band B. Dyma'r opsiynau mae'n eu hystyried:

Opsiwn 1 – Mae gan yr Awdurdod brofiad da drwy ei dîm dylunio mewnol ar ddylunio ysgolion newydd. Y tîm mewnol profiadol fydd yn gwneud yr holl waith Dylunio Pensaernïol. Bydd ymgynghorwyr allanol o Fframwaith Ymgynghorwyr y Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol yn cael eu penodi i ategu'r Tîm Dylunio. Byddai Cyngor Môn yn awyddus i roi'r gwaith canlynol ar gontract allanol: Dylunio Saernïol, Dylunio Gwasanaethau Adeiladu, Cynghorwyr Iechyd a Diogelwch, Gwasanaethau Mesur Meintiau, Aseswyr BREEAM a Phenseiri Tirwedd. Byddai Ymgynghorwyr arbenigol eraill yn cael eu penodi ar brosiectau penodol yn ôl yr angen. Neu

Opsiwn 2 – Bydd y Tîm Dylunio Pensaernïol mewnol yn gwneud y dyluniad cysyniadol ar gyfer prosiect. Bydd Cyngor Sir Ynys Môn yn ysgwyddo'r rôl Rheolwr Prosiect ac yn penodi Tîm Dylunio cynhwysfawr drwy Fframwaith Ymgynghorwyr y Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol i fynd â'r dyluniad cysyniadol drwy'r broses dyluniad manwl a gwahoddiad i dendro. Neu

Opsiwn 3 – Bydd y Tîm Dylunio Pensaernïol mewnol yn gwneud y dyluniad cysyniadol ar gyfer prosiect. Bydd Cyngor Sir Ynys Môn yn ysgwyddo'r rôl Rheolwr Prosiect ac yn penodi prif gontractwr drwy Fframwaith Contractwyr Gwaith Mawr Gogledd Cymru 2 i wneud dyluniad manwl a gwaith adeiladu'r cynllun. Neu

Opsiwn 4 – Bydd yr Awdurdod yn ysgrifennu manyleb canlyniadau ar gyfer y gwaith o ddylunio ac adeiladu'r ysgolion newydd, a gofynion yr ysgolion wedi'u hadnewyddu, a bydd yn gosod hyn drwy Fframwaith Contractwyr Gogledd Cymru 2. Y tîm mewnol fydd "asiantau'r cyflogwr" i sicrhau bod y contract yn llwyddo i gyflawni'r nod, ond y contractwr llwyddiannus fydd yn ysgwyddo'r risgiau dylunio ac adeiladu. Bydd un o'r Opsiynau'n cael eu dewis ar gyfer pob cynllun unigol, yn seiliedig ar allu'r Tîm Dylunio, y llwyth gwaith ar y pryd a maint y prosiect.

Strategaeth Caffael

Byddwn yn defnyddio Fframwaith Contractwyr Gwaith Mawr Gogledd Cymru 2 i benodi ein partneriaid yn y sector preifat. Bydd y contractwr yn cael ei benodi drwy gynnal mini-gystadleuaeth. Mae'n fframwaith cydweithredol ac integredig sy'n adeiladu ar sylfeini buddion Fframwaith Contractwyr Gogledd Cymru 1 llwyddiannus ac arbedion sy'n deillio o ddefnyddio technoleg, prosesau gwell, arferion cydweithio, arbedion cyflenwi ac arbedion effeithlonrwydd drwy brosesau cydweithio cystadleuol, agored a theg ar brosiectau.

- Sicrhau cymaint o effaith â phosib ar y gymuned leol drwy gydweithio â busnesau bach a chanolig a defnyddio prosesau dethol doeth sy'n seiliedig ar ansawdd, targedau pendant a meincnodau perfformiad.
- Ymrwymiad pendant i gefnogi a datblygu'r gadwyn gyflenwi leol drwy hyfforddiant a rhannu arferion gorau.
- Dod o hyd i fylchau yn y farchnad ac annog cwmnïau i ôl-lenwi'r bylchau hynny.
- Cydweithio ag asiantaethau ategol a sefydliadau addysg sy'n cynnig cyfleoedd hyfforddiant a datblygu, a'u cyfeirio at gyllid sydd ar gael i wella sgiliau busnesau bach a chanolig lleol.
- Byddwn yn sicrhau bod ein canlyniadau'n cyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, gan fesur y Fframwaith a pherfformiad y prosiect yn unol â'r Ddeddf.
- Mae arferion teg yn cael eu cynnwys yn y Fframwaith a bydd hynny'n dal i ddigwydd, yn ogystal â'r ymrwymiad i hyfforddi a datblygu cenedlaethau'r dyfodol a hyrwyddo datblygu cynaliadwy.

Bydd Fframwaith Contractwyr Gogledd Cymru 2 yn cynnwys pum band ar gyfer gwerth tendr:

£250k > £1m

£1m > £2.5m

£2.5m > £5.5m

£5.5m > £10m

Dros £10m

Byddwn hefyd yn edrych ar wahanol opsiynau – gan gynnwys grwpio rhai o'n cynlluniau ac ystyried caffael ar y cyd wrth i awdurdodau ar draws Gogledd Cymru gydweithio. Bydd hyn yn helpu i sicrhau bod economi Ynys Môn a Gogledd Cymru mor hyfyw â phosib. Bydd cynlluniau i gaffael prosiectau mawr unigol ac i grwpio prosiectau llai yn cael eu hystyried.

Prosesau caffael arloesol

Mewn prosiectau llwyddiannus diweddar, mae cynnwys y contractwr yn gynnar yn y broses wedi bod yn allweddol wrth gyflawni'r prosiect. Mae'r fframwaith yn cefnogi'r dull hwnnw, a bydd nifer o Brosiectau ym Mand B yn dilyn yr opsiwn hwn. Bydd yn rhoi cyfle i'r tîm, gan gynnwys y contractwr, edrych yn fanwl ar adeiladwyedd y prosiect a'r gwaith rhaglennu. Byddwn yn ceisio sicrhau mwy o sicrwydd o ran pris cyn penodi'r cynigydd a ffefrir, a chydweithio er mwyn lleihau a dileu'r risgiau. Mae dwy system adeiladu wahanol â fframiau pren wedi cael eu defnyddio'n ddiweddar mewn ysgolion yn Ynys Môn, lle cafodd yr holl baneli to a walïau eu gwneud oddi ar y safle. Bydd y systemau hyn, ynghyd â systemau adeiladu oddi-ar-y-safle eraill, yn cael eu hymchwilio ym mhrosiectau Band B – gall y rhain gael effaith ddramatig ar y rhaglen ac ar leihau gwastraff y safle. Mae'r Awdurdod a'i swyddogion bob amser yn ceisio gwrthio'r ffiniau ac ystyried dyluniadau arloesol a thechnegau adeiladu modern. Ysgol Rhyd y Llan yw'r ysgol gyntaf yn y Deyrnas Unedig i gael ei hadeiladu â phaneli bêls gwellt.

Buddion i'r Gymuned

Bydd Cyngor Sir Ynys Môn yn dal i ddefnyddio cymalau Buddion i'r Gymuned safonol yn ei brosesau caffael ar gyfer pob prosiect. Mae sicrhau Buddion i'r Gymuned yn rhan ganolog o ddull caffael cydweithredol Fframwaith Contractwyr Gwaith Mawr

Gogledd Cymru 2. Mae'n ymrwymiad i gyfrannu at les cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol rhanbarth Gogledd Cymru. Nod y Fframwaith a'r dull gweithredu yw sicrhau gwerth am arian gyda'r dull caffael a'r prosiectau eu hunain. Gellir gwneud hynny drwy sicrhau bod y prosiectau'n cynnig cymaint o fuddion â phosib i'r gymuned leol, a chynnal datblygiad economaidd ar draws y rhanbarth. Bydd hyn yn helpu i gefnogi agenda trechu tlodi Llywodraeth Cymru.

Mae'r hinsawdd economaidd bresennol a blaenoriaethau economaidd 6 awdurdod Gogledd Cymru yn ffactorau allweddol wrth sicrhau bod Buddion i'r Gymuned yn rhan ganolog o'r Fframwaith a'r dull gweithredu ehangach. Y cwrpas yw mynd ati'n strategol i reoli a chydlynu'r buddsoddiad enfawr yn y rhanbarth a'r arbedion maint i sicrhau buddion ehangach a sbarduno twf economaidd drwy sicrhau mwy o gyfleoedd hyfforddiant a gwaith, cadw swyddi, cynlluniau'r gadwyn gyflenwi a mentrau cymunedol. Bydd hyn yn sicrhau twf economaidd cynaliadwy sy'n creu cyfleoedd i bawb yng Nghymru.

Mae'r fframwaith presennol wedi bod yn llwyddiant ysgubol o ran y Buddion i'r Gymuned yn dilyn y ddau brosiect a gwblhawyd yn Ynys Môn, gyda 5 o swyddi'n cael eu creu, 12 prentis yn cael eu cyflogi, 40 o gyfleoedd hyfforddiant a 793 o achosion o ryngweithio â disgyblion.

6. Yr Achos Ariannol

Disgrifiwch unrhyw wahaniaethau i'r Achos Ariannol ers i fersiwn ddiweddaraf eich RhAS/strategaeth Ystadau gael ei llunio.

Rhowch fanylion y trefniadau arian cyfatebol ar gyfer eich Rhaglen a chadarnhau a yw'n fforddiadwy neu ddim.

Dim mwy na 1000 o eiriau

Mae'r costau cyfalaf dangosol, ynghyd â derbyniadau cyfalaf cysylltiedig ac amcangyfrif o'r arbedion refeniw, wedi'u nodi isod: **(Bydd angen llenwi'r tabl isod ar ôl penderfynu pa un o'r opsiynau yn rhan 4 a ddewisir).**

Disgrifiad	Amcangyfrif o'r Costau Cyfalaf	Amcangyfrif o'r Derbyniadau Cyfalaf	Amcangyfrif o'r (Arbedion Refeniw) / Costau Ychwanegol
Y Graig a Talwrn	£3,870,660	£140,000	(£43,730)
Gaerwen	£3,251,739	£0	+£23,420
Henblas	£618,307	£0	+£9,690
Syr Thomas Jones ac ysgolion cynradd cyfagos gan gynnwys Llannerchymedd	£14,559,703	£445,000	(£99,854)
Goronwy Owen, Llanbedrgoch, Moelfre a Phentraeth	£6,727,327	£1,830,000	(£146,700)
Biwmares, Llandegfan a Llangoed	£7,108,765	£1,416,000	(£14,486)
	£36,136,501	£3,831,000	(£271,660)

Amcangyfrifir y bydd cyfanswm y gost, ac eithrio llog ar fenthycy digymorth ac arbedion refeniw'r rhaglen, yn hyd at £36miliwn.

Mae proffil cyllido sylfaenol wedi cael ei baratoi, gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- Bydd cymorth grant ar gael gan y Llywodraeth, hyd at '50% o'r Costau Cyfalaf' neu '50% o'r canllaw costau a argymhellir ar gyfer BB98/99'
- Bydd yr holl dderbyniadau cyfalaf yn sgil gwerthu'r hen gyfleusterau yn cael eu cynnwys yn y rhaglen;
- Bydd balans y gwariant yn cael ei dalu gan ddefnyddio dulliau benthycy digymorth.

Mae hyn yn arwain at y ffigurau a ganlyn:

FFYNONELLAU CYLLID	
Grant Llywodraeth Cymru	£18,068,250
Derbyniadau Cyfalaf	£3,831,000
Benthycy Digymorth	£14,237,251
Cyfanswm	£36,136,501

Mae'r costau benthyca i ad-dalu'r benthyca digymorth tua £673,422 y flwyddyn.

Byddai rhywfaint o gostau trosiannol tymor byr yn gysylltiedig â'r opsiynau rhataf, canolig a drytaf. Mae'r costau hyn yn cynnwys:

- Penodi Pennaeth yn gynnar cyn i ddisgyblion gael eu cofrestru yn yr ysgol newydd.
- Costau dileu swydd posib ar gyfer Penaethiaid / Athrawon.
- Diogelu tâl Penaethiaid neu Athrawon a fydd yn wynebu gostyngiad mewn cyflog o bosib.
- Costau eiddo ar gyfer yr ysgolion sydd wedi cau, nes bydd modd cael gwared ar yr ysgolion.

Mae fforddiadwyedd y cynllun yn dibynnu ar sicrhau digon o arbedion o Gyllidebau Dirprwyedig Ysgolion drwy ad-drefnu ysgolion neu nodi arbedion o wasanaethau eraill, neu drwy gynyddu'r dreth gyngor neu ddod o hyd i ffynonellau eraill o incwm.

7. Yr Achos Rheoli

Disgrifiwch unrhyw wahaniaethau i'r Achos Rheoli ers i fersiwn ddiweddaraf eich RhAS/strategaeth Ystadau gael ei llunio.

Dim mwy na 1000 o eiriau

Mae'r rhaglen moderneiddio ysgolion a'r prosiectau cysylltiedig yn dal i gael eu monitro gan y Bwrdd Trawsnewid Addysg. Y newid mwyaf o ran dull llywodraethu'r rhaglen yw diwygio byrddau'r rhaglen gorfforaethol. Roedd 3 bwrdd rhaglen yn wreiddiol, ac maent yn gweithredu fel dau fwrdd erbyn hyn. Roedd y Bwrdd Trawsnewid Addysg yn arfer bod yn atebol i'r Bwrdd Rhagoriaeth Gwasanaethau, ac mae'n atebol i Fwrdd y Rhaglen Gwella Gwasanaethau, Cymunedau a Phartneriaethau erbyn hyn. Mae rôl a chyfrifoldebau'r Bwrdd nawr yn cynnwys goruchwylio a sbarduno prosiectau a rhaglenni newid, gan gynnig cyfeiriad ac argymhellion i'r Pwyllgor Gwaith ar gyfer rhaglenni cyllid a phrosiectau newid. Mae'r Bwrdd hefyd yn atebol am risgiau'r rhaglenni/prosiectau, cyrraedd cerrig milltir pwysig a chymeradwyo amserlenni rhaglenni mawr a chymhleth.

Mae'r Bwrdd Trawsnewid Addysg wedi mabwysiadu egwyddorion rheoli prosiectau a rhaglenni. Mae angen sêl bendith y Bwrdd Trawsnewid Addysg ar gyfer achosion busnes a phrosiectau moderneiddio ysgolion.

Mae rôl yr Uwch Swyddog Cyfrifol yn dal yn bodoli ers cyflwyno'r RhAS flaenorol er mwyn sicrhau y bydd y rhaglen yn llwyddiant, ac y bydd ei manteision yn cael eu cyflawni. Fodd bynnag, dydy'r Uwch Swyddog Cyfrifol ddim wedi newid – Delyth Molyneux, y Pennaeth Addysg, yw'r Uwch Swyddog Cyfrifol presennol. Roedd y RhAS flaenorol hefyd yn nodi y dylid penodi Rheolwr Rhaglen i reoli'r lluo o brosiectau. Mae'r Rheolwr Rhaglen wedi bod yn y swydd ers tair blynedd.

Mae Tîm Adolygiadau Gateway Llywodraeth Cymru wedi nodi Ynys Môn fel enghraifft o arfer da o ran Rhaglen Ysgolion yr 21ain ganrif. Mae Adolygiadau Gateway wedi cadarnhau bod y rhaglen ar y trywydd iawn i gyflawni ei hamcanion. Mae'r Cyngor wedi integreiddio'r timau rheoli rhaglenni a pherfformiad corfforaethol er mwyn rhoi mwy o sylw i reoli perfformiad a chyflawniad.

Roedd y RhAS flaenorol yn pwysleisio pwysigrwydd sefydlu tîm prosiect. Mae'r tîm wedi cael ei sefydlu erbyn hyn ac mae'n llwyddiannus. Mae'n cynnwys amrywiaeth eang o sgiliau a gwybodaeth.

Mae'r cynllun cyfathrebu wedi newid yn sylweddol, ac mae tîm y prosiect wedi edrych ar wahanol ddulliau cyfathrebu er mwyn bodloni anghenion gwahanol randdeiliaid. Mae tudalen Moderneiddio Ysgolion wedi cael ei chreu ar Facebook, gyda dros 100 o ddilynwyr. Mae'r timau prosiect yn awyddus i edrych ar ddulliau eraill i gyfleu negeseuon pwysig, fel fideos a chyfweliadau ar orsafoedd radio lleol.

Mae logiau gwersi yn cael eu diweddarau a'u trafod yn aml, gan fod dysgu o heriau a llwyddiannau prosiectau yn y gorffennol yn hollbwysig er mwyn sicrhau prosiectau llwyddiannus. Mae rhagor o wersi wedi cael eu dysgu am y broses ymgynghori ac ymgysylltu. Mae'r dogfennau a'r broses wedi cael eu diwygio yn sgil hynny, a byddant yn dal i gael eu datblygu. Bydd grwpiau Ymgysylltu â Rhanddeiliaid sy'n annog trafodaeth agored yn cael eu sefydlu yn ystod cam datblygu'r prosiectau, gyda'r nod gyffredinol o sicrhau tryloywder a bod yr holl randdeiliaid yn ysgwyddo perchnogaeth dros y broses a'r prosiect.

Rhowch fanylion y strwythurau sydd ar waith i gyflenwi'r prosiectau yn eich Rhaglen a manylion cysylltu'r tîm craidd.

Dim mwy na 500 o eiriau / organogram

Mae gan yr Awdurdod system llywodraethu a rheoli prosiect corfforaethol ar gyfer y Rhaglen Moderneiddio Ysgolion sy'n ddigon cadarn i sicrhau cynnydd; bod adnoddau digonol a phriodol yn cael eu defnyddio; bod rhanddeiliaid allweddol yn cael eu cynnwys a'u hysbysu fel y bo'n briodol, a bod penderfyniadau'n cael eu gwneud yn amserol. Mae'r trefniadau'n adlewyrchu ac yn cydnabod maint yr ymrwymiad gwariant dan sylw a natur gymhleth yr ymgynghoriad wrth gyflawni'r prosiect hwn.

Bydd y Bwrdd Trawsnewid Addysg yn dal yn atebol i Fwrdd y Rhaglen Gwella Gwasanaethau, Cymunedau a Phartneriaethau – mae'r strwythur llywodraethu hwn yn sicrhau bod y Bwrdd Trawsnewid Addysg a'i brosiectau moderneiddio ysgolion yn gallu dangos i'r Uwch Dîm Arwain ei fod yn cyflawni'r gwaith yn gyflym. Mae'r Grŵp Rheoli Asedau Corfforaethol hefyd yn atebol i'r Bwrdd Trawsnewid Addysg i sicrhau dull cyson o reoli asedau'r Awdurdod. Mae'r Bwrdd Trawsnewid Addysg yn cadw at yr egwyddorion rheoli prosiect corfforaethol, yn gweithio'n unol â chynllun y prosiect ac yn rhoi gwybod am gynnydd. Bydd angen i bob prosiect moderneiddio ysgol a'i achos busnes gael sêl bendith y Bwrdd Trawsnewid Addysg.

Fel yr amlinellir uchod, mae tîm prosiect mewnol wedi cael ei sefydlu, yn seiliedig ar yr amrywiaeth eang o sgiliau a gwybodaeth a phrofiad o reoli prosiect. Bydd aelodau craidd y tîm prosiect mewnol yn cynnwys y canlynol:

Uwch Swyddog Cyfrifol	Delyth Molyneux Pennaeth Dysgu
Rheolwr Rhaglen	Emrys Bebb Prince 2 a MSP
Rheolwr Rhaglen	Nonn Hughes Prince 2 a MSP
Rheolwr Gwasanaethau Pensaernïol	Gareth Thomas Pensaer Siartredig RIBA
Cyfrifydd	Arwyn Hughes
Uwch Swyddog Priso	Dylan Edwards
Swyddog Cynllunio	Dewi Francis
Cyfreithiwr	Arwel Jones
Peiriannydd	Hugh Percy

Rheoli Materion

Ystyr mater yw digwyddiad annisgwyl lle bydd rhaid i'r rheolwyr weithredu. Gallai fod yn broblem, yn ymholiad neu'n bryder sy'n effeithio mewn rhyw ffordd ar ran o'r rhaglen, neu'r rhaglen gyfan, neu'n risg sydd wedi dod yn wir. Bydd pob mater a fydd yn cael ei godi – o ba bynnag ffynhonnell – yn cael ei gofnodi ar y log materion, sy'n rhan o adnoddau rheoli'r rheolwr

prosiect. Bydd y materion yn cael eu codi ar lefel tîm y prosiect, ac os na fydd modd eu datrys byddant yn cael eu cyfeirio at y Bwrdd Trawsnewid Addysg.

Gwireddu Buddion

Bydd y cynllun gwireddu buddion yn cael ei ddefnyddio fel adnodd i sicrhau bod y buddion a fwriedir (canlyniadau, prosesau newid) yn cael eu gwireddu a'u cynnal ar ddiwedd y prosiect. Bydd yr Awdurdod yn cydweithio â Llywodraeth Cymru i lunio adnodd tracio i gadw golwg ar y canlyniadau fel maent wedi'u nodi yn yr achos busnes, ac i adrodd yn ôl i Lywodraeth Cymru.

Bydd y cynllun yn diffinio'r rôl a'r cyfrifoldebau ar gyfer sicrhau buddion penodol, a'r dull a'r amserlen ar gyfer hynny. Bydd Uwch Swyddog Cyfrifol y rhaglen yn arwain yr adolygiadau buddion ar ôl i'r prosiect gael ei gwblhau.

Trefniadau ar gyfer rheoli risg

Mae rheoli risg ar y prosiect hwn yn broses sy'n cynnwys nodi risgiau, asesu risgiau a strategaeth lliniaru. Bydd y Rheolwr Prosiect yn cadw Cofrestr Risgiau sy'n cael ei hadolygu:

- i. yng nghyfarfodydd y Bwrdd Trawsnewid Addysg, ac
- ii. yng nghyfarfodydd Tîm y Prosiect.

Mae'r Uwch Swyddog Cyfrifol hefyd yn annog disgyblaethau cryfach ar gyfer Rheoli Risg yn y Rhaglen gyda sbardunau pendant, a system uwchgyfeirio ac adrodd. Mae tîm y prosiect wedi llunio cofrestr risgiau ar gyfer y rhaglen. Gellir gweld copi o gofrestr risgiau'r prosiect ar gais.

Trefniadau ar gyfer rheoli contractau

O safbwynt contract, Gareth Thomas (Rheolwr Gwasanaethau Pensaernïol) fydd yn rheoli'r contract Adeiladu, a bydd yn cael cymorth gan Syrfëwr Meintiau a benodir yn allanol. Bydd rhaid i'r partïon drafod a chytuno ar bob cytundeb a newid yn y contract.

Trefniadau adolygiadau Gateway

Mae Rhaglen Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif yr Awdurdod wedi cael ei hadolygu dair gwaith hyd yma, ac wedi cael y statws Ambr-Gwyrdd drwy gydol y broses o safbwynt ffydd yn y broses gyflawni.

Cynhaliwyd yr Adolygiad Gateway diweddaraf ar 9-11 Ionawr 2017, i gyd-daro â chyflwyno'r Achos Busnes Llawn hwn ar gyfer prosiect Bro Aberffraw / Rhosyr. Mae profiad a phroses adolygiad Gateway yn dal i gynnig sicrwydd i'r Uwch Swyddog Cyfrifol bod y Rhaglen yn dal i gymryd camau cadarnhaol tuag at lwyddiant. Mae'r adolygwyr yn cyfweld â rhanddeiliaid allweddol er mwyn nodi enghreifftiau o arferion da a chyfleoedd i ddathlu llwyddiant.

Rheoli Newid

Hanfod y rhaglen moderneiddio ysgolion yw rheoli newid. Mae newid yn gallu arwain at ddigwyddiadau annisgwyl a cholli ffydd rhanddeiliaid. Mae'r Uwch Swyddog Cyfrifol yn ffyddiog bod gan y rhaglen strwythur llywodraethu da i gadw rheolaeth dynn dros wyriadau a materion o bwys.

Darparwch brif gerrig milltir ar gyfer y Rhaglen os gwelwch yn dda

COPY PLAN HERE

9. Gwneud cais am arian y Model Buddsoddi Cydfuddiannol

<p>Ydych chi'n bwriadu cyflawni unrhyw rai o'ch prosiectau Band B gan ddefnyddio'r Model Buddsoddi Cydfuddiannol? <i>Dylech ddileu fel y bo'n briodol</i></p>	<p>Nac ydym</p>
--	------------------------

Os:

- **Nac ydych** - ewch i'r adran nesaf, **Adran 10**
- **Ydych** - llenwch yr adran berthnasol ar gyfer awdurdodau lleol neu Sefydliadau Addysg Bellach isod.

(a) Awdurdodau Lleol

Ysgolion		Nifer	Maint	Cost - ar sail arweiniad Llywodraeth Cymru
Nodwch ar gyfer faint o adeiladau ysgol y byddech yn defnyddio'r cyllid hwn:	Cynradd			
	Uwchradd			
	Cyfanswm			

Rhowch fanylion cryno gan gynnwys teitl ac amcangyfrif o gostau cyfalaf y prosiect(au):

Dim mwy na 1000 o eiriau

Enghraifft:

Ysgol Uwchradd Westleaf

Amcangyfrif o'r Gost Cyfalaf - £20,000,000

Dyma ysgol uwchradd newydd gyda lle i 1000 FTE yn nhref x a fydd yn disodli'r ddwy ysgol uwchradd sydd yno'n barod a chyflwr y rheini yn gyflwr categori C a D.

(b) Sefydliadau Addysg Bellach

Colegau

Rhowch fanylion cryno prosiac(au) eich coleg, ynghyd ag amcangyfrif o'r gost cyfalaf gan ddefnyddio cyfradd cyfalaf Llywodraeth Cymru am bob m².

Rhowch fanylion am faint y gwaith a gynlluniwyd e.e. campws, amnewid bloc, estyniad a'r math o gyfleusterau e.e. adeiladu, trin gwallt a harddwch.

Dim mwy na 1000 o eiriau

Enghraifft:

Canolfan celfyddydau creadigol a busnes Campws Eastleaf

Amcangyfrif o'r Gost Cyfalaf: £20,000,000

Dyma ddatblygiad 600 lle ar gyfer busnes a'r celfyddydau creadigol ar gampws X.....

10. Prosiectau Band B

Faint o brosiectau rydych yn bwriadu'u cyflwyno ym Mand B?

6

Beth ydy'r rhain? (Sylwch y dylai manylion prosiectau gael eu cynnwys yn y tabl atodedig hefyd). Dylid rhoi'r prosiectau yn ôl blaenoriaeth yn y ddwy ddogfen.

Dim mwy na 500 o eiriau

Rhif	Cynllun
1.	Addasu Ysgol Y Graig yn Llangefni, cau Ysgol Talwrn, symud y disgyblion i Ysgol Y Graig Amcan gost cyfalaf - £3,870,660
2.	Syr Thomas Jones ac ysgolion cynradd cyfagos, gan gynnwys Llanerchymedd Amcan gost cyfalaf - £14,559,703
3.	Lligwy / Gogledd Ddwyrain Môn – Ysgol gynradd newydd yn lle 4 ysgol gynradd Amcan gost cyfalaf - £6,727,327 Ysgol gynradd newydd i 330
5.	Biwmares, Llandegfan a Llangoed Amcan gost cyfalaf - £7,108,765
6.	Ail-fodelu Ysgol Esceifiog, Gaerwen Amcan gost cyfalaf - £3,251,739 Ail fodelu Ysgol Esceifiog i gymryd 150 o blant
7.	Ail-fodelu ac ymestyn Ysgol Henblas, Llangristiolus Amcan gost cyfalaf - £618,307 Ail fodelu Ysgol Esceifiog (96 o blant)

11. Bandiau C a D

Rhowch y wybodaeth ddiweddaraf ar gyfer Bandiau C a D eich Rhaglen. [Bydd Band C yn weithredol rhwng Ebrill 2024 a Mawrth 2029; bydd Band D yn weithredol rhwng Ebrill 2029 a Mawrth 2034].

Band C

1.	Ail-fodelu 2 ysgol gynradd
2.	Ail fodelu ysgol uwchradd
3.	Adeilad 6^{ed} Dosbarth
4.	Ail-fodelu ysgol uwchradd a symud disgyblion un neu ddwy ysgol gynradd i'r ysgol ar y safle
5.	Ail-fodelu ysgol uwchradd
6.	Ail-fodelu ysgol uwchradd

7.	Ysgol gynradd newydd yn lle 3 ysgol yng Ngorllewin Canolbarth Môn
----	---

Band D

1.	Ysgol gynradd newydd yn lle 2 yng Ngorllewin Canolbarth Môn
2.	Ail fodelu ysgol gynradd
3.	Ysgol gynradd newydd yng Ngorllewin Môn

12. Datganiad Cymeradwyo'r Rhaglen Amlinelliad Strategol - Diweddariad Band B - Gorffennaf 2017

Llenwch fel bo'n briodol:

Cadarnhaf fod y diweddariadau yn y ffurflen hon wedi'u cadarnhau un ai gan Gabinet yr awdurdod lleol neu Bwrdd y sefydliad addysg bellach:

Awdurdod Lleol/ Coleg	
Enw <i>Print</i>	
Enw <i>Llofnod</i>	
Swydd yn y sefydliad	
Dyddiad DD/MM/BBBB	

Os nad oes cadarnhad wedi'i gael ar lefel Cabinet neu Fwrdd, dywedwch pryd y rhagwelir y ceir hyn. Cadarnhewch hefyd ar ba lefel mae'r ddogfen wedi cael ei llofnodi.

--